

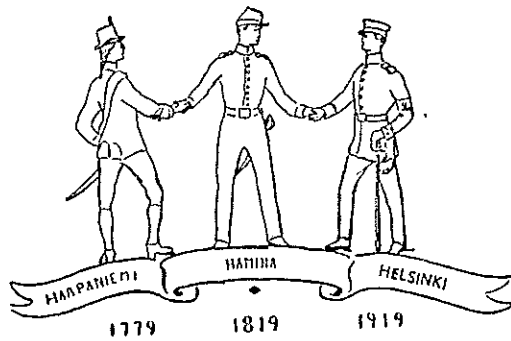
AL-KADRATA

N:o 2/1967

№ 78

KYLKIRAUTA

*Vyötti miekan vyötärölle
Lupeellensa kylkiraudan*

N:o 2/67

KESÄKUU

Kadettikunnan kunniajäsen, Vapaaherra, Suomen Marsalkka
Carl Gustaf Emil Mannerheim

1867 - 1967

Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiö

TUKEKAA KADETTIKUNNAN AVUSTUSTOIMINTAA:

- lahjoittamalla Suomen Marsalkka Mannerheimin Kadettisäätiölle
- käyttämällä Kadettikunnan adresseja
- käyttämällä Kadettikunnan onnitteluja ja kiitoskortteja.

Adresseja sekä kutsu- ja pöytäkoritteja on saatavana Kadettipiirien sihteereiltä ja Kadettikunnan toimistosta Helsingistä os. Fredrikinkatu 16. A. 11.

Mannerheimin Päämajapatsas Mikkelissä

Johtajanrohkeus ja -yksinäisyys

Eversti K J Mikola

Suomen perustuslain kirjoittaja ja tasavaltamme ensimmäinen presidentti K J Ståhlberg, jonka mielenpiteet useinkin poikkesivat Mannerheimin ajatuksesta ja joka oli tämän voittaja presidentinvaalissa v 1919, on sanonut, että Mannerheimin suurimmat saavutukset ovat olleet Vapaussodan johtaminen voittoon ja Jatkosodan johtaminen rauhaan.

Kun me näitä, itsenäisyytemme 50-vuotisen historian aivan ratkaisevimpia tapahtumia ja silloin korkeimmalla johtajanpaikalla olleen toimenpiteitä tarkastelemme, toteamme niissä — nimenomaisesti Mannerheimin kohdalla — tiettyjä yhtäläisyyksiä. Kummallakin kerralla hän on tehnyt päätöksensä poliittisen — sanoisinko kansakunnallisen — tilanteenarvioinnin perusteella. Hänessä on tapahtumahetkellä yhtynyt sekä poliittinen että sotilaallinen johtaja, ensi kerralla de facto, toisella kerralla myös de jure. Kummallakin kerralla hän on tehnyt ratkaisevimman päätöksensä yksin jakamatta vastuuta apulaisensa kannettavaksi. Kummallakin kerralla häneltä on vaadittu suunnaton määrä henkistä rohkeutta, hänen on ollut pakko päätöstä tehdessään jaksaa uskoa ja luottaa sillä hetkellä vielä laskemattomiin tekijöihin.

Tammikuussa 1918 kenraaliluutnantti Mannerheim näki aseellisen välienselvittelyn olevan edessä. Hänen asemansa oli virallisesti vielä määrittelemätön ja

johdettaville joukoille tuntematon. Yhtä tuntematon — vain vaistonomaisesti arvioitava — oli tulevalle ylipäällikölle näiden joukkojen valmius ja vahvuus. Mutta hän tiesi, että henkinen yliote — aloite ja yllätys — oli näissä oloissa ratkaisevaa. Kun hän oli saanut Helsingistä tiedon venäläisille sotilaille annetusta käskystä "valkokaartien" aseista riisumisesta ja oli antanut sen johdosta oman käskynsä kansannoususta Pohjanmaalla, hän — ollessaan juuri lähdössä tulevalle etukomentopaikalleen — sai Helsingistä uuden sähkeen, missä ilmoitettiin venäläisille annettun käskyn peruutuksesta.

Mannerheim oli ratkaisevan tilanteen edessä. Kivi oli lähtenyt vyörymään. Voisiko sen vielä pysäyttää? Olisiko siitä seurauksena hajanainen toiminta? Olisivatko nyt käsissä sittenkin viimeiset hetket, jolloin oli mahdollisuus saada paikallisiin venäläisiin varuskuntiin nähden aloite? Mannerheim kertoi myöhemmin itse: "Muistin ukko Laurilan tiukan katseen ja luettuani sähkeen pistin sen, siitä kenellekään puhumatta turkkini taskuun, astuin rekeen ja käskin ajaa Ylihärmään." (Vielä myöhemmin, muistelmissaan, osa I siv 262, Mannerheim sanoo näyttäneensä sähkettä Ignatiukselle.)

Johtaja oli tehnyt päätöksensä, oli temmannut aloitteen niin johtajana omiin joukkoihinsa nähden kuin yllättäjänä vastustajiinsa nähden. Hän arvioi aseellisen selkkauksen vielä tulevan. Hän otti itsel-

leen vastuun sen alkamisen hetkestä, koska hän laski, että yleinen tilanne maassa ja kansan henkinen asenne oli nyt ratkaisevampaa kuin sotilaallisen valmeuden keskeneräisyys. Sotilaallisen tilanteen oli mukauduttava yleiseen. Hänen päätöksensä oli rohkea ja syvästi vastuuntuntoinen. Oli uskallettava lähteä liikkeelle ohjaamaan tapahtumia. Toisena vaihtoehtona olisi ollut ajautuminen tapahtumien virrassa. Tämä aloite ratkaisi lopputuloksen.

Kesällä 1944 Mannerheimilla oli virallinen, kaikkien tunnustama ja tuntema asema. Hän oli sekä tasavallan presidentti että ylipäällikkö. Hänessä yhtyi poliittinen ja sotilaallinen johto. Tähän oli tultu tietoisesti pyrittäessä voimien ja johdon keskittämiseen edessä olevien ratkaisujen varalta. Ja kun sitten ratkaisevat päätökset oli tehtävä, keskittyi myös vastuu niistä yhteen mieheen, Suomen Marsalkkaan, Presidentti-ylipäällikköön.

Elokuussa oli saatu kosketus Neuvostoliiton johtajiin, jotka olivat asettaneet ennakkoehdoiksi rauhanneuvotteluiden aloittamiselle muun muassa suhteiden katkaisemisen saksalaisiin. Näiden hyväksyminen oli tavallaan astumista tuntemattomaan, koska saksalaisten mahdollinen vastaveto oli vain arvailtavissa ja koska oli uskallettava luottaa siihen, ettei Neuvostoliitto, joka vain 2 kuukautta aikaisemmin oli vaatinut antautumista, nyt uudistaisi vaatimustaan yksin jääneelle Suomelle. Hallitus ja eduskunta olivat Mannerheimin mukana tässä päätöksessä. Hän ajoi asioita nyt eteen päin. Hän kertoo: "Jotta neuvotteluille luotaisiin otollinen ilmapiiri ja enempi

verenvuodatus vältettäisiin, ehdotin generalissimus Stalinille Tukholman kautta, että vihollisuudet lopetettaisiin päivänä ja hetkenä, jonka vastapuoli määräisi." (Muistelmat osa II, siv 478) Tuo tapahtui aikana, jolloin Suomen ja Neuvostoliiton välillä valitsi vielä ylipääsemättömäksi uskottu epäluottamus. Nyt oli uskallettava astua rajan yli, tehtävä oma aloite, oli uskallettava luottaa, koskapa oltiin rauhan tielle lähtemässä. Aselepopäätöksellään Suomen Marsalkka yllätti jopa oman esikuntansakin. Hän kantoi vastuunsa yksin. Siinä on juuri johtajan suuruus ja johtajanrohkeuden syvin sisältö. Mannerheimin usko kesti ja osoittautui oikeaksi. Rauhantiellä päästiin alkuun.

Kun vuosien 1918 ja 1944 ratkaisevia hetkiä tarkkailee, on niissä kieltämättä paljon eroavuuksia. Eroavuudet keskushenkilön, Mannerheimin asemassa ovat muodolliset ja ulkonaisesti suorastaan vastakkaiset. Mutta yhteistä näissä on sittenkin sisin: johtajan asema, hänen henkinen rohkeutensa, hänen voimansa kantaa vastuu, yksin, kuten johtajalle kuuluu, hänen uskalluksensa katsoa ennakkoluulottomasti salattuun tulevaisuuteen, mutta myös hänen tahdonvoimansa olla mukana tuota tulevaisuutta luomassa, muovamassa sitä sen kansan menestykseksi, johon hän kansalaisena kuului ja jonka palveluksessa hän parhaansa antoi.

Kadetille tulee olla keskeisintä tutustua sotiemme ylipäällikön johtajapersoonallisuuden aidoimpaan olemukseen: henkiseen rohkeuteen ja henkilökohtaiseen vastuuntuntoon, myös kykyyn kantaa vastuuta.

Kun vihdoin sattuu historiallinen tilanne, jolloin kansalla on käyttötilaisuus näillekin tähän asti ponneltomina häilyville voimille, sukeltavat ne odottamatta esille — — —

*huikaisevana hahmona näennäisesti kuin yksilöllisen lahjakkuuden ja itse-
tehon lihaksitulona, todellisuuden kuitenkin aina vain kulloisenkin kansal-
lisen voimavaallon ylämpänä, heijastavimpana huippuna.*

Dolter Käipi

IN MEMORIAM

Majuri
Juhani Ilmari Inomaa
 * 7. 3. 1908
 † 25. 2. 1967
 Kadetti n:o 851
 14. kurssi

Everstiluutnantti
Paavo H I Pyökkimies
 * 27. 8. 1899
 † 23. 3. 1967
 Kadetti n:o 103
 2. kurssi

Luutnantti
Tapio Kalle Kaasinen
 * 5. 3. 1940
 † 28. 3. 1967
 Kadetti n:o 4707
 50. kurssi

Everstiluutnantti
Roine Pallasvuo
 * 16. 8. 1913
 † 4. 4. 1967
 Kadetti n:o 1377
 19. kurssi

Yliluutnantti
Esko Jorma J Hakala
 * 11. 6. 1919
 † 7. 4. 1967
 Kadetti n:o 2388
 26. kurssi

Everstiluutnantti
Osmo Olavi Varsio
 * 10. 10. 1917
 † 2. 5. 1967
 Kadetti n:o 341
 14. me kurssi

Majuri
Vilhelm Armas Viherto
 * 5. 8. 1901
 † 9. 5. 1967
 Kadetti n:o 408
 7. kurssi

DÖBELN – MUSTANAAMIO

Kapteeni Martti Sinerma

"Vaan Döbeln joukkons' esirintaa pitkin,
taas rohkaistun ja vahvan ratsastaa,
sen kaikki ruodut, rivit, soturitkin
terävä silmä tutkii, katsastaa.
Sen Suomen mies kuin Ruotsin nähdä voipi,
ett' aatos suuria häll' askaroipi,
ol' ilme miettivämpi muulloistaan,
mut kovin lauha myös, ja usein uroon
myhähti tuima suu, kun kehen juroon
hän katsoi arpipähän tuttavaan."

J. L. Runeberg

Sääkeet ovat Vänrikki Stoolin tarinoista, runosta "Döbeln Juuttaalla". Runeberg on kuvannut monta sankarihahmoa sataviisikymmentä vuotta sitten riehuneen sodan ajoilta. Monet niistä ovat tulleet suorastaan legendaarisiksi. Tuttuja ovat eversti Sandels, vänrikki Schwerin, majuri von Fieandt, Sven Dufva ja monet muut. Myös Döbeln kuuluu näihin eroittamattomasti. Tiedämme hänen taistelunsa Juuttaalla, Oravaisissa ja Lapualla, mutta hänen muu elämänsä lienee vähemmän yleisessä tietoudessa. Tässä sivuutetaan edellä mainittu Suomen sota vain muutamain yleismaininoin.

Georg Carl von Döbeln syntyi 29. päivä huhtikuuta 1758 Stora Torpan säterikartanossa. Hänen isänsä oli varatuomari Johan Jakob von Döbeln, joka polveutui Pommerista muuttaneesta suvusta. Kaarle XII aateloi suvun 1717. Etunimi oli alkujaan Göran Carl, mutta ilmeisesti lukuisten ulkomaan matkojen takia muutti sen Georg'iksi, koska muualla ei tunnettu ö-kirjainta.

Hänen isänsä kuoli jo varhain, ja äiti meni uusiin naimisiin. Isäpuoli halusi pojasta pappia ja lähetti hänet länsi-Götanmaalle kouluun. Nuorukainen oli kuitenkin toista mieltä, sillä sotilasura oli välkkynyt hänen mielessään jo pienestä pitäen. Vihdoin isäpuolikin antoi periksi, ja kahdentoista ikäisenä Georg Carl von Döbeln astui Karlskronan kadettikouluun. Hänestä ryhdyttiin kouluttamaan meriupseeria Ruotsin kuninkaalliseen laivastoon.

Sankarimme oli viidentoista ikäinen, kun hän pääsi kadettikoulusta. Hän sai kokardin merkiksi erinomaisesta menestymisestäään sekä runsaasti mainetta hyvin suoritetusta kurssista. Kuitenkaan hänellä ei ollut mahdollisuuksia antautua upseerin uralle, sillä isäpuoli ei antanut taloudellista tukea, jotta hän olisi pystynyt lunastamaan virkaan tarvittavan valtakirjan. Holhoojansa tahtoon taipuen hän ryhtyi

Döbeln, Mustanauha, sellaisena kuin hänen sotilaansa hänet tunsivat.

opiskelemaan lakia. Näin kului pari vuotta, mutta sitten hän kyllästyi elämäänsä, kirjoitti kuninkaalle ja anoi eri vapautta, jotta kuningas julistaisi hänet täysi-ikäiseksi. Anomus hyväksyttiin ja Döbeln pääsi hallitsemaan omaisuuttaan sekä pystyi lunastamaan melko kalliin upseerinvaltakirjan. Oli vuosi 1778, jolloin hänet "arossa nimitettiin Second Adjutantiksi Sprengtportenin värvättyyn rykmenttiin".

Mutta vilkas ja toiminnanhaluinen Döbeln kylästy pian rauhalliseen varuskuntaelämään. Ruotsissa vallitsi rauha. Sensijaan kaukana valtameren takana sodittiin ankarasti. Siellä oli käynnissä Pohjois-Amerikan vapaussota. Sinne teki monen nuorukaisen mieli, niin myös Döbelnin. Vuonna 1780 hän anoi kahden vuoden virkavapauden ja matkusti Ranskaan liittyäkseen siellä johonkin Amerikkaan lähtevään rykmenttiin.

Vapaustaisteluihin Döbeln ei kuitenkaan päässyt. Suositusten puutteessa, ne olivat kaikessa kiireessä unohtuneet, hän joutui vetelehtimään Pariisissa yli vuoden saamatta haluamaansa virkaa. Aika lensi kuin siivillä, sillä hän osasi käyttää kaikki huvittelumahdollisuudet hyväkseen. Sen lisäksi hän yritti sitkeästi edelleen pääsyä sotaan. Tässä mielessä ystävämmme kävi mm. Benjamin Franklinin puheilla tämän ollessa lähettiläänä Pariisissa. Franklin, kuten niin monet muutkin, kysyi ensimmäiseksi suosituksia. Tähän Döbeln vastasi: "Suositukset sisältyvät olemukseeni, ja se on kyllä sodassa suosittelava itse itsään".

Vihdoin Döbelniä kutienkin onnisti. Hän pääsi aliluutnanttina kreivi La Markin perustamaan saksalaisen rykmenttiin, jonka piti lähteä Amerikkaan. Monien vaiherikkaiden seikkailujen jälkeen Döbeln totesi olevansa matkalla Intiaan, missä ranskalaiset olivat joutuneet vakaviin siirtomaaseikkauksiin eng-

lantilaisten kanssa. Lähtö tapahtui helmikuun 11. päivänä 1782. Matka oli vaikea. Troppiinkin taudit koettelivat ankarasti miehistöä. Ranskasta lähdettäessä Döbeln oli La Markin laivastossa kahdestoista upseeri, ennen kuin matka päättyi, hän oli kolmas.

Maaliskuun 17. p:nä ranskalaiset nousivat maihin Intian mantereelle. Kaksi kuukautta myöhemmin Döbeln joutui ensimmäiseen suureen taisteluunsa. Se oli hirvittävän verinen ja kesti taukoamatta koko päivän. Nuori aliluutnantti kunnostautui ja sai sen johdosta kunnia-palkinnon sekä kapteenin arvon. Hän pääsi erityisesti La Markin suosioon ja palasi tämän mukana talvella 1784 Ranskaan. Hän oli ollut poissa kotimaastaan Ruotsista jo lähes neljä vuotta ja joutunut sen takia pidentämään lomaansa, tai ilmeisintä on, että hän oli ottanut armeijasta kokonaan eron. Vielä neljä vuotta hän palveli ranskalaisessa rykmentissä ja huolimatta nuoruudestaan oli eräs sen huomatuimmista upseereista. Monet ulkomaalaiset yrittivät saada poikansa hänen alaisekseen lähettäänsä heidät Ranskaan koulutusta saamaan. Tänä aikana Döbeln kohtasi ensi kerran Napoleonin, josta sitten myöhemmin tuli hänen sotilasihanteensa.

Ratkaisevan muutoksen Döbelnin elämään aiheutti sodan puhkeaminen Ruotsi-Suomen ja Venäjän välillä v 1788. Kun tieto saapui Pariisiin hän tunsii velvollisuudekseen lähteä heti kotimaahansa. Mutta originelli kuningas, Kustaa III oli loukkaantunut Döbelnin tekemästä muka etikettivirheestä hänen ollessaan vierailulla Ranskassa, eikä hyväksynyt tätä

palvelukseen. Hänen onnistui kuitenkin päästä ystävänsä majuri Stedingk'in välityksellä tämän joukko-osastoon Savoan. Hän ryhtyi heti tarmokkaasti opiskelemaan suomea ja saapui perille huhtikuussa 1789.

Täällä Döbeln pani katkerana merkille kaikki ne epäkohdat jotka armeijan välineistössä, koulutuksessa ja miehistön määrässä vallitsivat. Ensimmäiseen suurehkoon taisteluun hän joutui toukokuussa Suomenniemellä. Tällöin Döbeln sai ensimmäisen kerran komentoonsa kuuluisat porilaiset. Taistelun loppuvaiheessa suomalaiset joutuivat peräytymään ja ruotsalainen kapteeni sai tehtäväkseen suojata tämän vaiheen. Porilaiset olivat haltioissaan, kun katselivat esimiestään, joka tyynenä istui hevosensa selässä pahimmassa luotituiskussa ja huusi määräyksensä rauhallisesti kuin harjoituskentällä. Kun oli peräydytty takana olleelle sillalle asti, kaatoi luoti ratsun Döbelnin alta. Hän heittäytyi pois kaatuvan hevosen selästä ja jatkoi taistelun johtamista kuin mitään ei olisi tapahtunut. Sillan yli päästyään hän muisti pistooliensa jääneen satulalaukkuihin ja lähti muitta mutkitta niitä noutamaan. Muutamia vihollisia jo rynnisti häntä kohti, mutta rauhallisesti Döbeln kaivoi aseensa esille, tyhjensi ne venäläisiä kohti ja vetäytyi takaisin omalle rannalle.

Tässä sodassa Döbeln osallistui useaan taisteluun, mutta tulkoon mainituksi erityisesti Porrassalmen voitto, joka kuitenkin oli muodostua hänelle kohtalokkaaksi. Taistelun ollessa kiihkeimmillään hän

"Suurvakoilun mestarikaappauksia — kirjaa lukee kuin parasta jännitysromania" (SSd)

Pierre Accoce — Pierre Quet

... JA MOSKOVA TIESI JO KAIKEN

Vakoilusotaa Sveitsissä 1941—45
11:50/14:—

Maailmaa hätkähdyttänyt dokumentti hellit-
tämättömästä natsirikollisten metsästyksestä

Simon Wiesenthal

TAPPAJAT JOUKOSSAMME

17:—/20:—

"Kirja tekee oikeutta koko jatkosodan aikai-
selle lentäjäpolvelle" (Savo)

Heimo Lampi — Yrjö Turkka

VIIMEISET SYÖKSYKIERTEET

Hävittäjälentäjien muistelmat jatkosodasta
10:50/13:—

WSOY

huusi eräille kovasti suojaa etsiville ensikertalaisille: "Mitä hittoa! Pelkäätekö te? Ettekö tiedä, että venäläiset ampuvat aina vain kuusenkävyillä! Eihän heillä ole ollut ammuksia pitkiin aikoihin". Itse hän seisoi rauhallisena keskellä tietä, näkyvällä paikalla, ikäänkuin kyseessä tosiaan olisi ollut vaaraton käpy-sota.

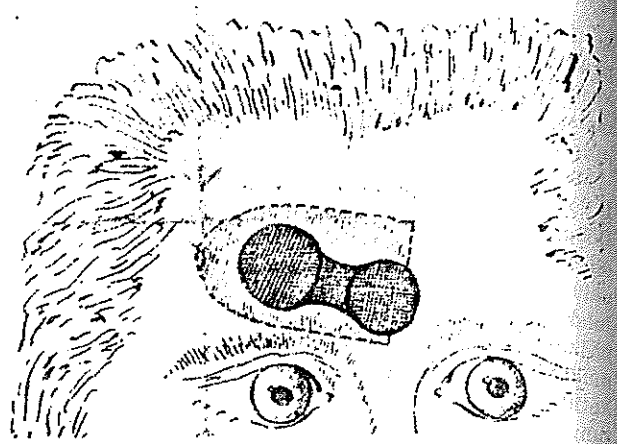
Döbelnin valkoinen käsivarsinauha näkyi selvästi. Venäläiset huomasivat hänet heti merkittäväksi upseeriksi ja ryhtyivät musketeillaan häntä tulittamaan. Kokonaisia luotikuuroja pyyhälsi hänen ohitseensa, mutta jokin ihmeellinen voima tuntui suojelevan tuota uskaliikkaa. Vihdoin luoti tapasi maalinsa. Se osui Döbelnin otsaan lävistettyään ensin hatun, murskasi otsaluun oikean silman yläpuolella ja ponnahti sitten takaisin. Rohkea kapteeni horjahti verivirran purskahtaessa ammottavasta haavasta. Hän sanoi adjutanteilleen: "Minä poistun nyt kuollakseni tuolla taaempana, mutta älkää herran tähden antako tuon roskan tulla salmen yli".

Näytti tosiaan siltä, että kuolema saapuisi pian. Mutta Döbelnin ruumiillinen kunto oli kova ja se kesti. Haavasta otettiin muutama luunsiru. Kuume nousi. Häntä ei voitu liikuttaa ja jäi siksi venäläisten vangiksi. Haava oli revittävä uudelleen auki. Kaikkien luunsirujen poistamiseksi oli pakko porata viereen toinen reikä. Ilmeenkään värähtämättä Döbeln seurasi leikkausta peilin avulla. Heinäkuun 12. pnä Döbeln sai kirjeen, jossa todettiin, että kuningas oli suonut hänelle urhoollisuudesta Miekkaritarikunnan suuren tähden. Haava pysyi jatkuvasti avoimena ja sitä varten valmistettiin suojaside mustasta silkistä. Tuosta mustasta otsasiteestä tuli Döbelnin joukkojen tunnusmerkki, joka johti ne voittoon lukemattomissa taisteluissa. Siitä hänet tunnettiin kaukaa jo silloin, ja siitä hänen kuvansa tuntee jokainen suomalainen vielä tänäkin päivänä.

Syksyllä 1790 venäläiset sallivat haavoittuneen vankinsa matkustaa Tukholmaan. Mutta hän oli jälleen tehnyt virheen sairavuoteella maatessaan kirjoittamalla muiston lääkintähuollossa toteamistään puutteista. Kustaa III katsoi sen itseään vastaan suunnatuksi arvosteluksi ja taas Döbeln oli epäsuosiossa. Hakemuksistaan huolimatta hän ei saanut toivomaansa virka-asemaa, ei edes vähäistäkään. Lisäksi haava otsassa paheni, ja hän joutui useita kertoja leikkaukseen.

Vihdoin Döbeln sai nimityksen Puumalan kompanian päälliköksi sekä sen mukana toimeen kuuluvan Kokkola-nimisen tilan keskellä erämaata. Tila oli sellainen, ettei siitä olisi saanut elatustaan edes tavallinen maanviljelijä saati sitten maanviljelykseen perehtymätön upseeri. Näin ollen hän ei voinut ottaa sitä vastaan.

Kun Kustaa III oli murhattu, Döbeln totesi parempien aikojen koittavan. Maaliskuussa 1793 hänet nimitettiin everstiluutnantiksi ja määrättiin palvelukseen Länsigötan-Taalainmaan rykmenttiin. Virkaan kuului myös puustelli, joka oli Önnen kartano. Hän päätti asettua "vakinaiselle kannalle" ja ryhtyä viljelemään tilaansa. Hänestä tuli tunnettu henkilö

Ruotsin sota-arkistossa säilytetään tätä Döbelnin itsensä tekemää piirrosta kuuluisasta otsahaavastaan.

seudulla toimien siellä sekä lääkärinä, tuomarina että hyvän tekijänä.

Döbeln syventyi kirjalliseen työskentelyyn. Tuotanto oli erittäin laaja käsittäen kaikkia mahdollisia aloja. Luonnollisesti sotatieteellinen tutkimustyö oli etualalla, ja hänen kirjoittamaansa teosta "Linnoittamisesta ja puolustuksesta" luettiin ahkerasti. Hän laati myös tutkielman Suomen puolustustamisesta.

Avioliittoakin Döbeln oli joskus ajatellut, mutta onni ei oikein tuntunut olevan myötä niissä asioissa. Vaikka hän ei ollutkaan naimisissa, sai hän perillisen v 1802. Äiti oli hänen emännöitsijänsä, erään lukkarin tytär, Kristiina Ullström. Tämä erittäin pirteä, nopeaälyinen ja tarmokas ihminen hoiti hänen talouttaan kuin kotiaan konsanaan. Hän osasi myös suhtautua isäntänsä oikkuihin oikealla tavalla. Ei olekaan ihme, että hän merkitsi isännälleen enemmän kuin tavallinen emännöitsijä. Saadakseen Napoleon-poikansa julkisesti perijäkseen Döbeln solmi myöhemmin muodollisen avioliiton Kristiinan kanssa. Avioliitto purettiin heti samana päivänä.

V 1805 Döbeln nimitettiin Uudenmaan rykmentin komentajaksi Suomeen. Nimitys merkitsi huomattavaa askelta eteenpäin hänen urallaan, mutta siitä huolimatta hän tunsikin melkoista haikeutta joutuessaan jättämään pellot, jotka hänen ansiostaan olivat alkaneet kukoistaa. Seuraavana keväänä hän matkusti katsomaan uutta virkataloaan, joka oli Friggesbyn kartano Kirkkonummella. Rakennukset olivat huonossa kunnossa, mutta tila oli kaunis ja viljava. Hän ei ehtinyt koskaan muuttaa sinne, sillä korjaustöiden aikana pilvet synkistymistään synkistyivät Suomen itäisellä taivaalla, ja sota puhkesi talvella 1808.

Pyhäjoen taistelussa ylipäällikkö Klingsporin esikuntapäällikkö joutui vangiksi ja Adlercreutz määrättiin hänen tilalleen sekä Döbeln puolestaan tämän paikalle prikaatin komentajaksi. Suurimpana murheena hänellä oli armeijan ainainen peräytyminen, joka kuului osana ylipäällikön noudattamaan taktiikkaan. Useammin kuin kerran hän oli suorastaan revetä liittoksistaan, kun ei saanut taistella kunnolla loppuun asti. Siikajoki, Lapua, Kauhajoki, Juuttaa ovat nimiä, joiden yhteyteen Döbeln kuuluu läh-

temättömästi. Juuttaan taistelun aikana suomalais-
ten rivit alkoivat horjua, mutta silloin tuli prikaa-
tin komentaja itse tautivuoteeltaan johtamaan jouk-
koan. Miehestä mieheen kulki sana: "Mustanauha
on mukana! Kyllä tämä tästä järjestyy."

Lapuan voittonsa ansiosta Döbeln nimitettiin Miek-
karitarikunnan suurristin ritariksi. Juuttaan taistelu
oli vienyt vielä toipilaalta loputkin voimat. Hän
makasi Raahessa sairaana koko lokakuun ajan. Vuote-
teella maaten hän sai vastaanottaa nimityksensä
kenraalimajuriksi v 1808.

Sairaana ja murheen murtamana Döbeln palasi
vihdoin Tukholmaan seuraavan vuoden tammikuussa.
Kuningas antoi hänen tehtäväkseen Ahvenanmaan
puolustamisen. Joukkoja oli vähän, ja hän otti pal-
velukseen mm luotsit. Meriministeri ryhtyi heti vas-
tustamaan tällaista menettelyä, mutta Döbeln kir-
joitti lyhyen vastauksen: "Kun meri on jäässä, ei
luotseja tarvita". Ollessaan pakotettu perääntymään
Ruotsin mantereelle hän toimi suorastaan suuren-
moisesti ja pelasti Ahvenan meren yli koko saarella
olleen sotajoukkonsa. Mutta siellä häntä kohtasi
kylmäsuihku. Hänet oli vapautettu rannikkoarmeijan
päällikön tehtävistä. Syyinä lienee ollut se, että hän
oli uskaltanut lausua julki omia mielipiteitään Tuk-
holmassa tapahtuneesta vallankumouksesta.

Mutta ei kestänyt kuin muutama viikko, kun
Döbeln jälleen määrättiin palvelukseen. Hänet nimi-
tettiin Pohjoisen armeijan eteläisen osaston komen-
tajaksi. Osasto oli muodostettu ruotsalaisista jou-
koista, kun taas pohjoinen osasto käsitti Suomen
armeijan rippeet. Nyt oli kuitenkin pohjoisen osaston
komentaja sairastunut ja Pohjoisen armeijan ylipääl-
likkö, kenraali Wrede määräsi Döbelnin suomalais-
ten komentajaksi. Tilanne oli kestämaton, ja hän
sai tehtäväkseen ennen kaikkea suurten varastojen
pelastamisen. Döbeln pytyi suoriutumaan tuosta
melkein mahdottomasta tehtävästä. Kiitokseksi hänet
korotettiin vapaaherralliseen säätyyn.

Ikävimmän tehtävänsä koko urallaan Döbeln
joutui täyttämään hajoittaessaan vuoden 1809 lopulla
Pohjoisen armeijan. Monella miehellä oli kyynel sil-
mäkulmassa hänen pitäessään viimeistä puheitaan
tälle joukolle. Se päättyi sanoihin: "Suomalaiset!
Veljet! Jos nämä sanat voitaisiin sinetöidä silmiäni
verikyynelillä, niin ne virtaisivat — ja jokainen pi-
sara vakuuttaisi Teille kunnioitustani, ystävyttäni."

Pohjoisesta palattuaan Döbeln nautti vain vähäistä
lakkautuspalkkaa. Uutta virkanimitystä ei kuulunut.
Eräät hovissa toimivat hänen henkilökohtaiset viha-
miehensä saivat aikaan sen, että vapaiksi tulleet va-
kanssit täytettiin häntä nuoremmilla ja vähemmän
ansioituneilla henkilöillä. Venäläiset olivat tarjonneet
hänelle edelleen Friggesbyn kartanoa, jos hän olisi
halunnut tulla Suomeen asumaan, mutta häntä ar-
velutti isänmaan vaihtaminen, eikä siitä tullutkaan
mitään.

Jonkin ajan kuluttua Döbeln määrättiin Marstran-
dissa sijaitsevan Karlstenin linnoituksen päälliköksi.
Linnoitus oli Ruotsin lounaisosan strategisesti tär-
keimpiä puolustusasemia, vaikka olikin sangen pieni.

Juuttaan taistelun muistomerkki on samalla pystytetty
myös Döbelnin sankaruutta osoittamaan.

Englannin epäilevä suhtautuminen Kustaa IV Adol-
fin puuhiin teki siitä entistäkin tärkeämmän, var-
sinkin kun brittiläinen laivasto-osasto oli merellä
sen ulkopuolella. Heikentynyt terveys pakotti hänet
kuitenkin pian pois linnoituksen kosteasta ilma-
piiristä

Tervehdyttyään hiukan Döbeln sai syksyllä 1811
tehtäväkseen värvätä muutamia joukko-osastoja.
Tästä työstään hän sai erikoismaininnan. Värväys-
toimien loputtua hänelle järjestettiin vakinainen vir-
kapaikka. Tammikuussa 1812 kuningas "armossa ni-
mitti kenraalin, miekkaritarikunnan komentajan ja
suurristin ritarin, vapaaherra Georg Carl von
Döbelnin Kuninkaallisen Pohjoisen Skånen Jalka-
väkirykmentin ylimmäksi päälliköksi". Seuraavan
vuoden alussa hänet määrättiin armeijan neljännen
osaston komentajaksi Tukholmaan sekä ylennettiin
muutamaa kuukautta myöhemmin kenraaliluutnan-
tiksi.

Nyt tuntui onni vihdoon kääntyneen myötäiseksi.
Ruotsin sotajoukon mukana Döbeln lähti Pommeriin,
mistä oli tarkoitus edelleen marssia Napoleonin vas-
taan. Täällä hän toimi, kuitenkin vain hyvää tar-
koittaen, vastoin kruununprinssin antamia mää-
räyksiä ja joutui sota-oikeuden eteen. Hänet vangitiin
kesken sotaretken ja vietiin Stralsundiin. Ken-
raalisotaoikeus määrättiin tutkimaan hänen asiaansa
ja julistamaan siinä tuomion.

Tuomioistuinta ei aluksi saatu kootuksi, koska ei
löytynyt tarpeeksi monta jäsentä, jotka olisivat ha-
lunneet olla mukana Döbelniä tuomitsemassa. Mm
Sandels, jota ehdotettiin puheenjohtajaksi kieltäytyi
jyrkästi. Kun oikeus vihdoin oli koossa, totesi Döbeln,
että sen jäsenet olivat kaikki hänen henkilökohtaisia

vihamiehiään. Niinpä tuomiokin oli sen mukainen: kuolema! Asiasta nousi kuitenkin niin kova meteli kansan ja nimenomaan upseeriston keskuudessa, että teloitusta ei voitu edes ajatella. Samoin Ruotsin liittolaiset, ennen kaikkea Venäjä ja Preussi, nousivat takajaloilleen, sillä ne katsoivat, että olisi tullut toimia juuri niin, kuin Döbeln oli aikonut. Tuomio muutettiin yhdeksi vuodeksi vankeutta. Säilyttipä hän vielä virka-asemansa ja siihen kuuluvat palkka-edut.

Vankeusaika vei hänet nopeasti jälleen sairastuolle. Vaikka ystävät ja tuttavat eivät häntä unohtaneetkaan, niin yksinäisyys tuntui ikuisuudelta. Hänen tilansa huononi jatkuvasti. Sairautensa vuoksi ja yleisen mielipiteen painostamana hänet sitten armahdettiin. Hänen tottelemattomuutensa oli jo unohtettu hovissa ja hän pääsi jälleen suureen suosioon.

Helmikuussa 1816 Döbeln nimitettiin sotahovioikeuden puheenjohtajaksi. Tässä virassa hän toimi kuolemaansa asti. Hän sai valita tämän ja Svean henkikaartin komentajan viran välillä. Hän päätyi ensinmainittuun, koska katsoi olevansa "aivan liian vanha juoksemaan hovin portaita edestakaisin". Hänestä ei tullut koskaan kuivaa lakipykäliin tuijottavaa virkamiestä, vaan hän otti huomioon myös ihmisen ja teon vaikuttimet.

Vanhoilla päivillään Döbeln kävi vielä Pariisissa katselemissa tuttuja paikkoja, sekä viemässä poikansa Napoleonin sinne sotakouluun Matkalta palattuaan hän sairastui vaikeasti, mutta eli vielä muutamana vuoden kärsien tänä aikana poikansa tulevaisuudesta sekä toisen poikansa varhaisesta kuolemasta. Tämäkin lapsi oli hänen emännöitsijänsä, mutta toisen, nuoremman, jonka hän oli vankeudesta päästyään ottanut talouttaan hoitamaan.

Georg Carl von Döbeln kuoli kotonaan Tukholmassa helmikuun 16. päivänä 1820 61:n vuoden ikäisenä.

Döbelnin luonnetta hallitsi mitä suurimmassa määrin oma-aloitteisuus, mikä myös tuotti hänelle suurimmat epäonnistumisensa. Suunnitelmaa ja päätöstä seurasi välittömästi teko. Varuskuntaelämän kiduttavaa odotusta hän ei kestänyt. Hän oli loistava puhuja, erittäin impulsiivinen ja innostunut. Ranskalaisen koulutuksen saaneena hän osasi käyttää saroja sanakäänteitä, silloin kun niitä tarvittiin. Mutta toisaalta hän kykeni jyrisemään ukkosen lailla sekä

Stora Torpan talo, G C von Döbelnin synnyinkoti.

antamaan puheelleen tulikiven katkun, jos se oli välttämätöntä. Döbeln vaati miehiltään ehdotonta kuuliaisuutta. Kerrotaan hänen sanoneen heille: "Jos pyydän jotain teistä kääntämään ylösalaisin tuon kauempana näkyvän talon, niin älkää vastatko, että se on mahdotonta, vaan menkää sinne, tarttukaa nurkkaan ja koettakaa kaikin voimin. Vasta sen jälkeen voitte sanoa, onko se mahdotonta". Döbeln oli huumorintajuinen, vieläpä silloinkin kun se kohdistui häneen itseensä. Tosin se ilmeni viimeisinä elinvuosina terävänä satiirina, mutta se on hyvin ymmärrettävää, kun tiedämme hänen kokemansa kärsimykset. Hän oli suuri luonnon ystävä ja rakasti kovasti eläimiä. Monikaan ei ymmärtänyt koiria ja hevosia paremmin kuin hän. Vieraillessaan maalla hän teki pitkiä kävelyretkiä metsiin ja pelloille.

Vaikka Döbeln olikin äkkipikainen ja malttamaton, niin taistelun tuoksinnassa hän oli jäätävän rauhallinen. Kuolemanpelkoa hän piti raukkamaisuutena ja hulluutena. Alaistensa hyvinvointi oli komentajalle aina ensiarvoisen tärkeää.

Mustanauhan kuoltua hänet haudattiin toivomuksensa mukaisesti poikansa viereen Tukholman Johanneksen kirkkomaahan. Muutamassa vuodessa ihmiset unohtivat hänen hautansa ja hänen muistonakin alkoi häipyä. Runeberg'in luotua sädekehän Suomen sodan ankarien ympärille, heräsivät ruotsalaisetkin huomaamaan, että heidän on myös vaalittava urhojen muistoa. Kuninkaan aloitteesta suoritettiin kansalaiskeräys, jonka tuloksena saatiin Döbelnin haudalle arvokas hautakivi. Kivessä on suvun tunnuslause: "Kunnia, velvollisuus, tahto", jotka parhaiten kuvaavat sen alla lepäävän Ruotsin ehkä kuuluisimman kenraalin elämää.

Rakennustoimisto

A. PUOLIMATKA OY

Turku - Helsinki - Pori - Jyväskylä - Forssa

TAMPEREEN UIMAHALLITALON

mukavuudet ja monipuolinen palvelu tunnetaan: Majoitus 1, 2 ja 6 hengen huoneissa. Mainio ravintola, baari, saunat, hieronta, kioski, uimahalli, soutuhalli. Valko- ja kemiallinen pesula. Kaikki samassa talossa. Uimahalli avoinna läpi vuoden. Kesäisin Peltolammen matkailujama: 75 2-hengen h. os. Tre, Vaatherankuja 7, p. 29 460

UIMAHALLITALO
Tampere, Pirkankatu 10-12, p. 29 460

NÄKYMÄÄ KENTTÄTYKISTÖSTÄ

Kapteeni Timo Merjola

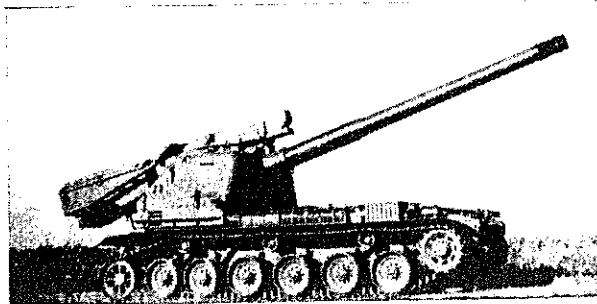
A. KATSAUS KEHITYKSEEN ULKOMAILLA

Toisen maailmansodan aikaiset V2-raketti ja atomipommi sanelivat suuntaviivat sen jälkeiselle asekehitykselle. Kenttätykistön kehittämisessä olikin 1950-luvulla selvästi havaittavissa raketti- ja ohjusvoittoinen aikakausi. Tällöin mm USA:ssa tavanomaisen kenttätykistön kehittäminen jäi toisarvoiseen asemaan, koska ennustettiin rakettien ja ohjusten täysin syrjäyttävän kenttätykin. Ne toivat huomattavan lisän kenttätykistön ampumaetäisyyksiin ja ydintaistelukärjellä varustettuna edustivat merkittävää tulivoimaa. Aika ja kokemus osoittivat kuitenkin, ettei kaikkia sotia käydä ydinasein ja ettei ydintaistelukärjen kuljettamiseen erinomainen raketti tai ohjus sittenkään ole sopiva kaikkiin kenttätykistön tehtäviin. Niinpä 1960-luvulla tavanomainenkin kenttätykistö kalustoituneen, ampumamenetelmineen ja ammunnan valmistelun suorittavine laitteineen on ollut voimakkaan kehityksen alaisena. Eräitä tämän kehityksen tuloksia tarkastelen jäljempänä muutamain esi-merkein.

1. Tykkikalusto

Ydinaseiden aikakauden liikkuva sodankäynti on asettanut kenttätykille vaatimuksiksi suuren tulivoiman lisäksi hyvän liikkuvuuden ja suojan miehistölle taisteluaineiden ja sirpaleiden vaikutusta vastaan tulitoiminnan aikana ja siirryttäessä tuettavan joukon mukana. Vaatimukset ovat siinä määrin ristiriitaiset, ettei niitä kaikkia ole voitu yhdistää samaan yksilöön, vaan kenttätykki joudutaan edelleenkin suunnittelemaan tiettyä käyttötarkoitusta varten.

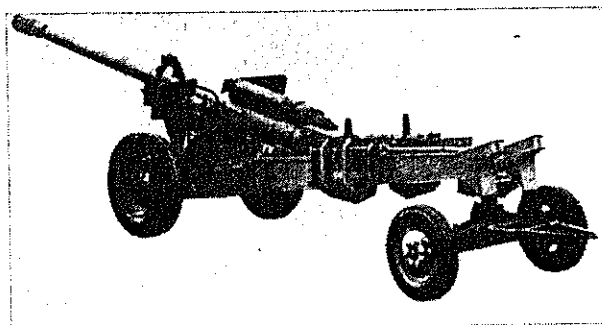
Tulivoiman kannalta huomattava edistysaskel on ollut kenttätykkien ydinammukset, joita tiettävästi sekä USA:ssa että Neuvostoliitossa on kaliiperiltaan 150 mm suuremmilla tykeillä. Tämä on ilmeisesti osaltaan vaikuttanut suuremmista kaliipereista luopumiseen, joskin niitä tulee vielä kauan olemaan käytössä. Länsimaissa vallitsevat kaliiperit tulevat olemaan 105 mm, 155 mm ja USA:ssa lisäksi 175 mm. Neuvostoliitossa varsinaisten kenttätykkien vastaavat kaliiperit ovat 122 mm, 130 mm ja 152 mm. Tulivaiikutusta sirpaloituvien ammusten osalta ovat lisänneet herätesytyttimet ja tykkien melko huomattavat tulinopeudet. Jälkimmäisistä esimerkkinä voitane mainita ruotsalaisten Boforsin suunnitteleminen moottorilavettisen 155K/L50:n 15—20 ls/min (kuva 1) ja neliahaaralavettisen 105H/56 (L28):n 25 ls/min, mikä haupitsin tulinopeutena on huomattava.

Kuva 1

Ruotsalainen 155K/L50-Bofors. Amp-et 25 km, tulinopeus 15—20 ls/min, paino (massa) 46 t, ammus 48 kg. Ammussäiliöön mahtuu 14 ls.

Maksimiampumaetäisyydet ovat lännessä suuruusluokaltaan 105 mm haupitsilla n 11—15 km, 155 mm haupitsilla n 15 km ja kanuunalla n 25 km sekä 175 mm kanuunalla n 32 km. Neuvostoliitossa vastaavat ovat 122 mm kanuuna-haupitsilla n 20 km, 130 mm kanuunalla n 25 km (kuva 2) ja 152 mm kanuuna-haupitsilla n 17 km. Useat tykit ampuvat myös yläkulmilla.

Kuva 2

Neuvostoliittolainen 130 mm kanuuna m 54, jonka maksimiampumaetäisyys on n 25 km.

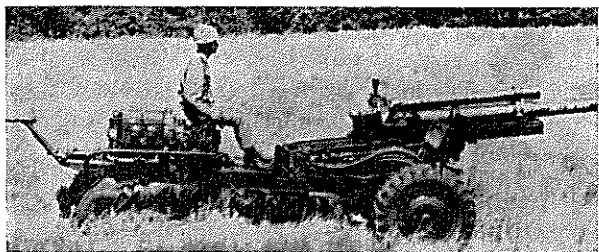
Kuljetustavan suhteen on lännessä ja idässä havaittavissa selvä periaatteellinen ero. Lännessä on pyrkimyksenä se, että ainakin mekanisoitujen joukkojen tykistö olisi moottorilavettista, kun taas Neuvostoliitossa kenttätykit kauttaaltaan ovat vedettäviä. Jälkimmäisten etuna on, ettei tykki ajoneuvon voituaessa ole pelistä pois, vaan voidaan kytkeä toisen ajoneuvon vedettäväksi. Moottorilavettisista kenttätykeistä monet ovat amfibiokykyisiä kuten esimerkiksi englantilainen 105 H Abbot (kuva 3), joka ampumaetäisyydeltään, 17 km, poikkeaa edukseen muista 105 mm haupitseista.

Kuva 3

Englantilainen 105 H Abbot. Amp-et 17 km, tulinopeus 12 ls/min, paino n 15 t, ammus n 12 kg.

Asemaan ajoa ja lyhyitä aseman vaihtoja varten voi tykeissä olla erilliset moottorit. Esimerkkinä tällaisesta ovat USA:n 105 H M 124 (kuva 4) ja 155 H M 123 A 1.

Kuva 4

USA:n 105 H M 124. Amp-et 11 km, tulinopeus 10 ls/min, paino 2,7 t, ammus 15 kg.

Ilmakuljetukset helikopterein ovat lisänneet kenttätykistön liikkuvuutta huomattavasti. Maahanlaskettavaa joukkoa tukeva tykistö voidaan siirtää sen mukana. Tykkien ampumakuntoon saattaminen maahanlaskun jälkeen kestää vain muutamia minuutteja, kun valmistelut on huolellisesti etukäteen suoritettu. Vietnamsissa amerikkalaiset ovat kehittäneet erikois-

Kuva 5

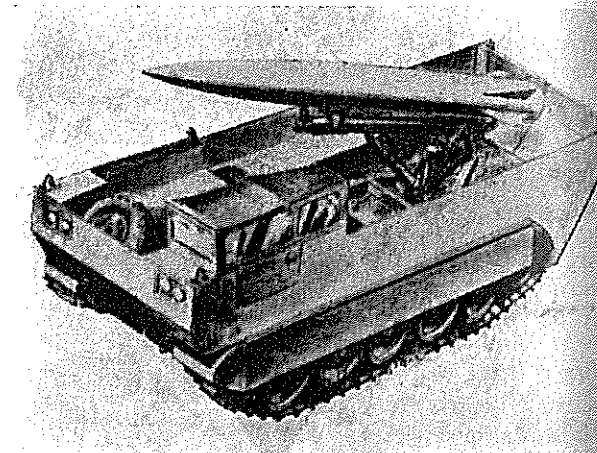
USA:n 155 H M 109. Amp-et 14,6 km (erikoisammuksella 18,5 km), tulinopeus 4 ls/min, paino 25 t, ammus 46 kg.

sen kenttätykistön käyttötavan. Helikopterein kuljetetaan patteri vihollisen selustaan, mistä se tehtävänsä suorittuaan n 20 min kuluttua siirretään takaisin. Tuon ajan kuluessa ei vihollinen heidän laskelmiensa mukaan ehdi suorittaa vastatoimenpiteitä.

Tykin miehistölle tarjoama suoja liittyy hyvin kiinteästi sen kuljetustapaan. Tykin vetäjänä voi olla panssaroitu miehistönkuljetusajoneuvo, jolloin siirtojen aikana miehistö on suojassa taisteluaineiden ja sirpaleiden vaikutusta vastaan. Jatkuvan suojan miehistölle antavat panssaroidut moottorilavettiset tykit kuten USA:n 155 H M 109 (kuva 5) ja 175 K M 107 sekä ranskalaiset 105 H AMX-13 (15 km) ja 155 H AMX (15 km) jo aikaisemmin mainittujen 155K/L50 ja 105H Abbot'in lisäksi.

2. Raketit ja ohjukset

Kenttätykistön käyttöön soveltuvien raketien ja ohjusten kehittämisessä on ilmeisesti saavutettu sellainen vaihe, että ellei mitään ratkaisevasti uutta

Kuva 6

USA:n Lance. Amp-et 15—80 km, nestemäinen polttoaine, vitkaohjaus (inertia).

keksitä, ei myöskään mullistavia muutoksia kehityksessä ole nähtävissä. USA:lla on edelleen käytössä raketeista Honest John (39 km) ja Little John (16 km) sekä ohjuksista Lacrosse (30 km), Sergeant (135 km) ja Pershing (650 km). Lähtöleveysuudessa Lance (kuva 6) tulee korvaamaan näistä Lacrossen, Honest Johnin ja Little Johnin. Lancella on myös helikopterikuljetuksiin sopiva alusta.

Neuvostoliitolla on kenttätykistön käytössä tietyvästi ainakin raketit Frog 1 (64 km) ja Frog 4 (46 km) sekä ohjuksista Scud (185 km), Shyster (800—1000 km) ja Sandal 1500—1800 km).

Raketinheittämiä Neuvostoliiton kenttätykistöllä ilmeisesti on runsaammin kuin USA:ssa. Kuljetustaltaan ne päinvastoin kuin kenttätykkit Neuvostoliitossa yleensä ovat auton tai tela-ajoneuvon alustalle asennettuja kun taas USA:ssa vedettäviä ja helikopterein kuljetettavia. USA:ssa raketinheittämiä on asennettu myös helikoptereihin joukkojen tukemiseksi mm Vietnamin vaikeakulkuisilla alueilla.

3. Laskimet

Ammunnan valmistelun nopeuttamiseksi on kenttätykistölle kehitetty erilaisia laskimia. Digitaalisista laskimista USA:n Fadae pystyy antamaan ampumarvot viidelle tuliyksikölle samanaikaisesti, jopa eri maaleihin. Ranskalainen Cetac II S antaa arvot 4 patterille ja englantilainen Face 8 tykille. Ruotsalaisilla on analogiaperiaatteella toimiva patterilaskin Fac, johon voidaan sijoittaa seitsemän ballistiikkaa. Mekaanisista laskimista sveitsiläinen Xamax, joka on eräänlainen graafinen laskin, on myös Itävallan ja Länsi-Saksan tykistön käytössä.

4. Mittaus- ja tähytysvälineet

Mittausmenetelmistä sekä mittaus- ja tähytysvälineistä on tässä mahdollisuus tarkastella vain muutamia.

Liikkuvassa sodankäynnissä ammunnan topograafinen valmistelu on pystyttävä suorittamaan nopeasti. Aikaisempien hyrräteodoliitin ja tellurometrin lisäksi on kehitetty mm menetelmä, jossa ajoneuvoon asennettu laskin hyrrän antaman suunnan ja pyörästäön mittaaman matkan perusteella määrittää paikan koordinaatit. Mittauksissa koordinaattien virhe on noin 1% kuljetusta matkasta.

Mittaustiedustelu jäi erityisesti rakettien ja ohjusten vaikutuksesta ulottuvuudessaan asekehityksestä jälkeen, eikä alalla suoritetuista ponnisteluista huolimatta ole tätä etumatkaa saavuttanut. Ääni-, valo- ja tutkamittauksen ulottuvuus on suuruusluokaltaan 20–25 km.

Laser-etäisyysmittari on nyt kehitetty kenttätykistön käyttöön. Ruotsalaisen LM Ericssonin mittarin (kuva 7) paino on n 7 kg ja virtalähteen paino n 18 kg. Sillä pystytään mittaamaan n 2–3 kertaa minuutissa. Noin 40 mittauksen jälkeen virtalähde on varattava uudelleen. Mittausetäisyys on n 5–15 km ja mittauksen tarkkuus on ± 5 m etäisyydestä riippumatta.

Kuva 7
L M Ericssonin Laser-etäisyysmittari

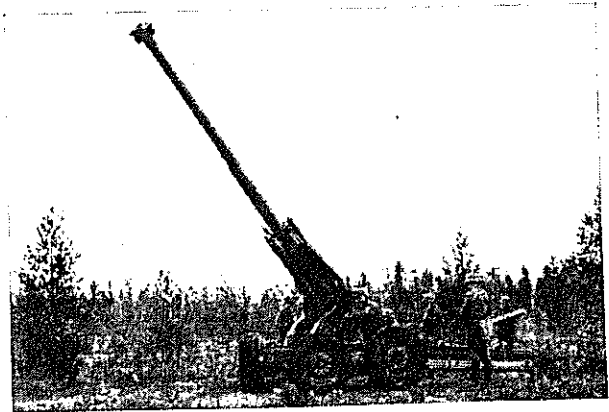
Pimeässä näkemisen helpottamiseksi on infrapuna-tähytyslaitteiden rinnalle tullut valonvahvistinlaitteiden varustetut tähytysvälineet. Näiden etuna infrapunalaitteisiin verrattuna on, ettei niitä pystytä ilmaisimilla paljastamaan. Valonvahvistinlaitteen toiminta perustuu taistelukehällä esiintyvien valojen vahvistamiseen.

B. KATSAUS KEHITYKSEEN KOTIMAASSA

Kenttätykistön kehitys myös kotimaassa on ollut erittäin vilkasta joskaan ei aina niin näyttävää kuin suurvalloissa. Käytännössä jo toteutetuista uudistuksista käsitellen tässä kotimaisen tykkiteollisuuden saavutuksia, eräitä vetäjäratkaisuja sekä uuden ampumaohjesääntömme eräitä aikaisemmasta poikkeavia kohtia ja uutuuksia.

1. Tykkikalusto

Itsenäisyytemme 50-vuotisparaatissa tulee puolustusvoimiemme uusi Tampellan valmistama kenttä- ja rannikkotykistön käyttöön tarkoitettu raskas kanuuna 122K/60 (kuva 8) suorittamaan ensimmäisen virallisen esiintymisensä julkisuudessa. 25 km:n ampumaetäisyyksineen se on täysin tasaveroinen vastavien ulkomaisten tykkien kanssa.

Kuva 8
Suomalainen 122K/60. Amp-et 25 km, tulinopeus 6 ls/min, paino 9 t, ammus 25 kg.

Huomattavan parannuksen saimme tykkikalustoomme kun 105H/37 varustettiin uudella putkella. Näin syntyneen 105H/61–37:n ampumaetäisyydeksi uusien tarvikkein saatiin 13,5 km. Sijoittamalla vapautuneet putket 122H/10:n lavetille saatiin tämän ampumaetäisyys nostetuksi yli 11 km:iin. Tämä tykki kumipyörin varustettuna tunnetaan 105H/37–10:nä.

Keveyen tykin vetäjäksi on Suomen Autoteollisuus Oy valmistanut Sisu-merkkisen kevyen maastokuorma-auton, joka ainakin kokeiluissa on osoittautunut tehtävään erittäin sopivaksi. Ensimmäiset vetäjät ovat jo kenttätykistöjoukkojen käytössä. Laajaa kansainvälistä huomiota on saavuttanut samoin Suomen Autoteollisuus Oy:n kehittämä nestemoottori, jonka avulla maataloustraktori pystyy vaivattomasti vetämään 6–7 tn tykkiä vaikeassakin maastossa (kuva 9).

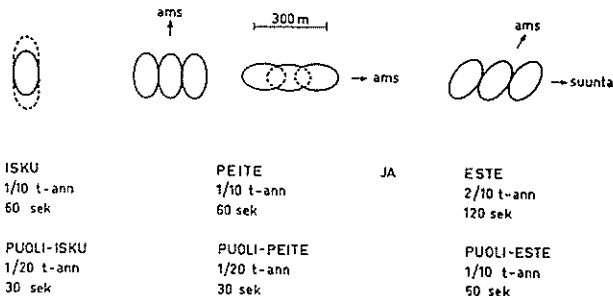
Kuva 9
Nestemootorilla varustettu 150H/40 maatalous-
traktorin vetämä.

2. Ampumaohjesääntö

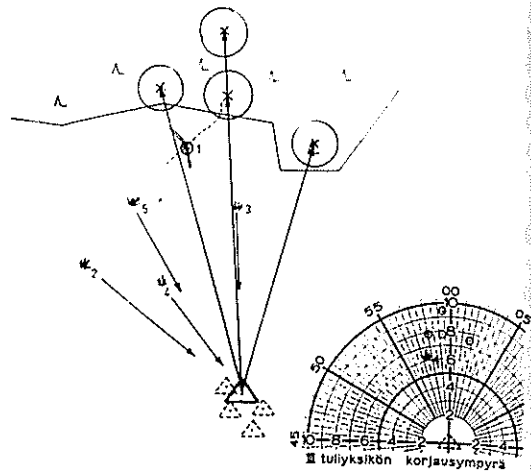
Keväällä 1966 ilmestyneen ampumaohjesääntömme mukaan tulenjohtaja suorittaa sivusuunnan korjaukset piiruinä. Tuliporras ottaa korjaukset huomioon tulenjohtopaikkaan asetetulla korjausympyrällä, jonka käyttöperiaate selviää kuvasta 11. Tulensiirto tapahtuu saman periaatteen mukaisesti tulenjohtajan ilmoittaessa vain uuden maalin suunnan ja etäisyyden tuliporrasalle. Kaikki ne tiedot, jotka saattavat paljastaa tulenjohtopaikan sijainnin viestitetään peitettyinä.

Kenttätykistön tulimuodot ovat isku, peite ja este sekä näiden puolitulimuodot. Ampumisperiaate kes-toaikoinen ja laukausmäärinen on esitetty kuvassa 10.

Usean tulyyksikön tulen keskittäminen silloinkin, kun ne eivät ole tarkasti samassa koordinaatistossa, voidaan suorittaa kuvan 11 esittämän periaatteen mukaisesti. Tulenjohtaja käskee kunkin tulyyksikön ampua sellaiselle alueelle, jolle hän voi tähyistä. Kuvan tapauksessa tämä voisi olla esimerkiksi Pitkäjärven eteläpäästä n 2 km etelään olevan puron ja polun risteys, joka kuvaan on merkitty numerolla 1. Kun tulyyksiköt ovat kukin vuorollaan ampuneet alueelle, tulenjohtaja määrittää keskeissuunnan ja etäisyyden

Kuva 10
Kenttätykistön tulimuodot

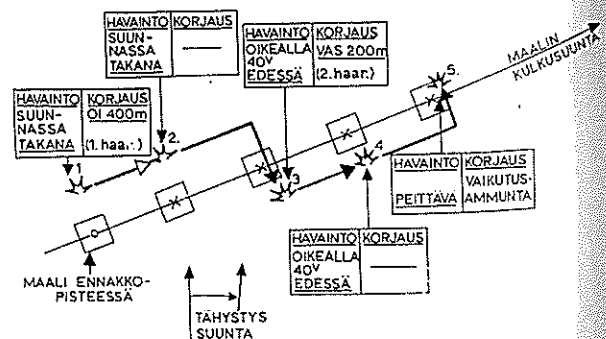

- 1 - TULENLOITUSMAALIKSI ANNETTU PISTE
- * 2 - I.N TULIYKSIKÖN ISKEMÄT, JOTKA ON MÄÄRÄTTY TULENSIIRTOMAALIKSI
- * 3 - I.N _____ . _____
- * 4 - I.N _____ . _____
- * 5 - I.N _____ . _____
- a - TULIVALMISTELUN MAALIT, JOTKA PAIKAHNETAAN SUUNTANA JA ETÄISYYTENÄ TULENJOHTOPAIKASTA

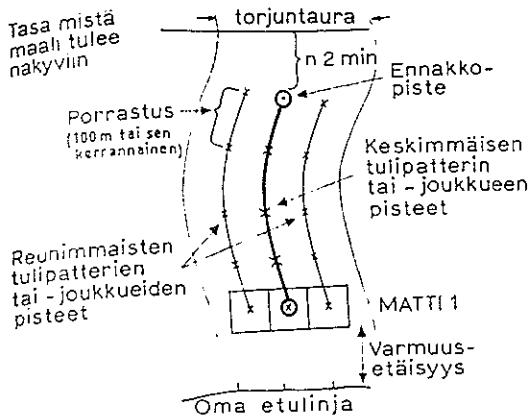
Kuva 11
Esimerkki usean tulyyksikön tulen keskittämisestä.

kunkin iskemiin ja ilmoittaa ne peitettyinä tuliporrasalle. Iskemiin paikka piirretään korjausympyrälle ja tämä asetetaan tasolle niin että korjausympyrällä oleva maali yhtyy tasolla olevaan topograafiseen pisteeseen ja korjausympyrän 0-suunta tason 0-suuntaan. Tulenjohtopaikka on tällöin korjausympyrän keskipisteessä mutta kuvan osoittamalla tavalla kullakin yksiköllä eri paikassa. Tämä johtuu siitä että tulenjohtopaikan paikantamisessa on kullakin yksiköllä tarkistuskorjaus mukana. Tulisunnitelman maalit tulenjohtaja antaa tulyyksikölle suuntana ja etäisyytenä tulittamisaikoinen. Tulyyksiköt siirtävät tulensa korjausympyrän avulla jo ampumastaan maalista tulisunnitelman maaleihin.

Ensimmäisen kerran kenttätykistömme ampumaohjesäännössä on liikkuvan maalin ammunta. Se soveltuu käytettäväksi lähinnä rannikkoväylillä, suurrehkoilla järvillä ja aukeilla aluemaaleihin, joiden nopeus on alle 10 m/s ja liike noudattaa tiettyä reittiä tai uraa. Tulenjohtaja määrittää kartalta tai ar-

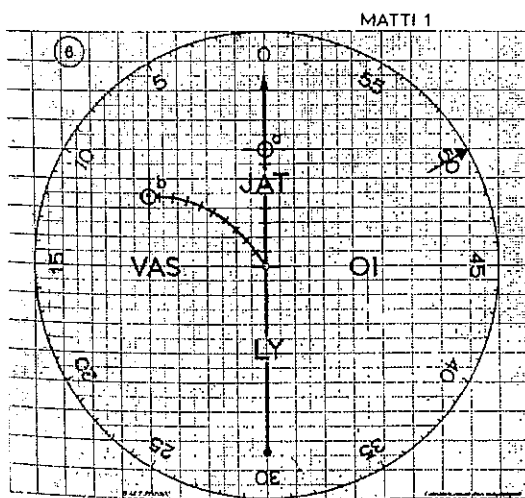
Kuva 12
Liikeammunnan suoritus, ohittava maali.

Kuva 13
Liiketorjunta

vioi maalin kulkusuunnan ja porrastuksen. Tuliyksikkö ampuu puolen minuutin tai erikseen käsketyin välein siirtäen tultaan kulloinkin porrastuksen edellyttämän määrän. Tulta korjataan maalin kulkusuunnan suhteen kuvan 12 esittämän periaatteen mukaisesti. Tuliportaassa käytetään apuna kuvan 14 mukaista liikeammunnan korjausympyrää.

Liiketorjunta eroaa liikeammunnasta siinä, että se ohjelmoidaan etukäteen suunnitellusta ennakkopisteestä varmuusetäisyydelle saakka ja tulta ei ammunnan aikana tarvitse korjata. Maalin kulkusuunta arvioidaan tai mitataan kartasta ja maalin todennäköisesti käyttämä nopeus arvioidaan maaston ja sen käyttämien liikuntavälineiden mukaan. Liiketorjunnan periaate on esitetty kuvassa 13. Kullekin portaalle ammutaan tuliyksikön kaksi kertaa. Tuliporras käyttää ampuma-arvojen määrityksessä apuna liikeammunnan korjausympyrälle piirrettyä torjuntauraa. Kuvaan 14 on piirretty sekä suora (a) että kaareva (b) torjuntaura.

Kuva 14
Liikeammunnan korjausympyrälle piirretty suora ja kaareva liiketorjunta.

ACINORM

ACINORM on uusi tehokas lääke liikahapposuuteen

ACINORM lievittää närästystä miltei välittömästi

ACINORM-tabletit ovat hyvänmakuisia

1—2 tablettia imeskellään tai pureskellaan aterioiden välillä.

Taskupakkaus 30 kpl. 2.77

Kestopakkaus 100 kpl. 4.93

APTEEKISTA ILMAN RESEPTIÄ

OY ALFRED BENZON AB

Tapiola, Tapiontori

C. YHDISTELMÄ

Edellä esitetyt katsaukset kuvaavat sattuvasti sitä suhdetta mikä vallitsee suurvallan ja pienen maan välillä kenttätukikistön kehittämisessä. Suurvalta voi suhteellisen lyhyin välein uusia kalustonsa, mikä on ehdottomasti lyhyin välein uusia kalustonsa, mikä on ehdottomasti lyhyin välein uusia kalustonsa näyttävän osa, kun taas pieni maa joutuu keskittymään lähinnä vain ampumamenetelmiensä parantamiseen. Tästä ei luonnollisestikaan saa tehdä sitä johtopäätöstä, etteikö ulkomailta kiinnitettäisi myöskin huomiota ampumamenetelmien ja organisaation kehittämiseen. Kenttätukikistön arvostuksen mittapuuna varsin usein pidetään juuri sen kaluston uudenaikaisuutta vaikka tärkeintä sittenkin on saada tehokas tuli nopeasti maaliin.

LAHTEET:

PEtyk-os:n kalustoluettelot ja -kuvastot
Sotilasaikakauslehden vuosikerrat 1965—66
Arménytt 1/67
Interavia 5/66
Ericsson Review 2/65
KtAO 1966

Suomalaiset sofuri vierailla faifelukentilla

Majuri N Lappalainen

YK:n pyynnöstä Suomi sitoutui vuoden 1963 syksyllä ryhtymään valmisteluihin pataljoonan vahvuisen valmiusjoukon perustamisesta YK:n käyttöön. Suunnitelmat olivat vasta paperilla, kun Kyproksen sisäpoliittinen tilanne vuoden 1964 alkupuolella muuttui maailman rauhan kannalta uhkaavaksi aiheuttaen YK:n väliintulon. Useiden muiden maiden ohella myös Suomelta pyydettiin pataljoonan suuruista joukko-osastoa YK:n käyttöön. Suomen hallitus suostui pyyntöön. Pataljoonan perustaminen jätettiin Pääesikunnan tehtäväksi, mutta joukko alistui koulutusvaiheen päätyttyä puolustusministeriölle.

Palvelu Kyproksella on venynyt odotettua pitemmäksi, sillä tällä hetkellä siellä vartioi jo seitsemäs suomalainen pataljoona maailman rauhaa ja tehtävä jatkuu. Seuraavassa tarkastellaan YKSP 1:n vaiheita hieman tarkemmin, koska sen toiminta loi pohjan muille pataljoonille. Tilan puutteen takia on niiden osuus käsiteltävä varsin lyhyesti.

Suomen YK-pataljoona 1:n kokoonpano ja perustaminen

Alkuperäisen suunnitelman mukaan Suomen YK-pataljoona 1 (YKSP 1) käsitti esikunnan, esikuntakomppanian, 3 jääkärikomppaniaa ja huoltokomppanian. YK:n pyynnöstä pataljoonaan kuului mm tiedustelujoukkue, pioneerijoukkue, viestijoukkue ja sotapoliisijoukkue. Jääkärikomppanioiden taisteluosan muodostivat kolme jääkärijoukkuetta ja kevyt kranaatinheitinjoukkue. Pataljoonan koko vahvuus oli 54 upseeria, 186 aliupseeria ja 762 jääkäriä eli 996 miestä. Lisäksi perustettiin pataljoonan ulkopuolella toimiva esikuntaryhmä, johon kuului 9 miestä. Henkilökohtaisina aseina olivat rynnäkkökiväärit tai konepistoolit ja ryhmäaseina kranaatinheittimien lisäksi kevyt konekivääri ja kevyet singot sekä liikuntavälineinä polkupyörät. Pataljoona sai Kyproksella lisäksi käyttöönsä omien 17 maastoautonsa lisäksi 51 erilaista moottoriajoneuvoa. Pataljoona oli sotavarustuksensa puolesta siihen mennessä meillä perustetuista joukko-osastoista parhain.

Eräs YKSP:n vartiopaikka.

Pataljoonan komentajaksi määräsi Tasavallan Presidentti evl Uolevi Kettisen, jolla oli tehtävän edellyttämää kokemusta palvelusajaltaan Suomen YK-komppaniassa Egyptissä.

Pataljoonan henkilöstö pyrittiin värväämään mahdollisimman suuressa määrin reserviläisistä. Vapaaehtoisia ilmoittautui 5350 miestä, joten valinnan varaa oli riittävästi. Niinpä valituista oli 107 upseeria, 499 aliupseeria ja 390 miehistöön kuuluvia, joista huomattava osa oli korpraaleita.

Pataljoona perustettiin Uudenmaan Jääkäripataljoonan tiloissa Santahaminassa, jonne henkilöstön pääosa saapui 8.—9.4. ja lisäkomppaniat 19.—20.4. Varustamisen, lääkintätarkastusten ja rokotusten ohella sai pataljoona Santahaminassa pikakoulutuksen uusien aseittensa käyttöön sekä opetusta tuleviin tehtäviinsä. Vaikka koulutusaika olikin liian lyhyt, syntyi 2—3 viikon aikana pataljoona, jolla oli hyvät edellytykset selviytyä sille tulevista tehtävistä.

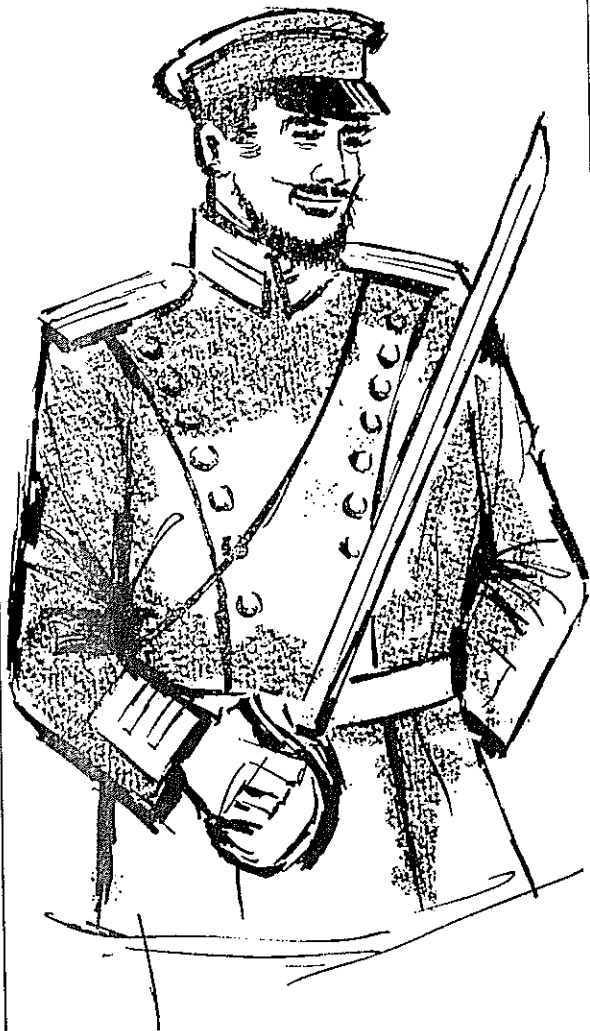
Vakaata suhtautumista asiaan kuvannee parhaiten se, että ennen lähtöä n 200 pataljoonan miestä nautti Herran ehtoollisen Herttoniemen kirkossa. Mitään erityisempiä kurinpitovaikeuksia ei ollut.

Henkilöstö teki palvelussitoutuksen, jonka mukaan palvelusaika oli 6 kk, ja jokainen vapaaehtoinen oli Suomen sotaväen rikoslain ja järjestyssäännön alainen. Heille taattiin oikeus palkkaan, päivärahaan ja muihin värvätylle sotilaille kuuluviin etuihin. Kukaan määrättiin käyttämään virka-asemaansa vastaavaa sotilasarvoa, josta johtuen "ylennyksiä" tuli runsaasti, mutta toisaalta eräät reservinupseerit ja monet aliupseerit joutuivat tyytymään todellista arvoaan alempaan arvoon.

Tehtävää suorittamassa

Ensimmäisenä pääsi lähtemään etelän helteeseen yhdeksän henkeä käsittänyt esikuntaryhmä, joka matkusti saarelle jo 25.9.1964. Seuraavana oli vuorossa 37 henkeä käsittänyt pataljoonan etukomennuskunta, joka kuljetettiin 10.4. USA:n C-130 kuljetuskoneella Helsingistä Nikosiaan. Pataljoonan pääosan

Turvallisin mielin Turkin sotaan

Kun Suomen Kaarti vuonna 1877 lähti kohti Konstantinopolia, oli monella kaartiilaisella henkivakuutus KALEVAssa — Suomen ensimmäisessä henkivakuutusyhtiössä. Ja KALEVA piti vakuutukset täysin voimassa huolimatta "epäterveellisestä ilmastosta ja turkkilaisen vähemmän inhimillisestä sodankäyntitavasta".

Tänään tarjoaa KALEVA vakuutetuilleen nykyaikaisen henki- ja sairausvakuutusturvan. Sairaus- ja eläkevakuutuslakien antama perusturva on pieni ja usein riittämätön. Siksi se kannattaa täydentää KALEVAN henki- ja sairausvakuutuksilla.

KALEVA
KESKINAINEN VAKUUTUSYHTIÖ

kuljetukset tapahtuivat 25.—28.4. välisenä aikana 23:lla suurella USA:n C-130 ja C-124 kuljetuskoneella samoin Helsingistä Nikosiaan. Välillä oli tilaisuus käydä Ranskassa pikavierailulla, sillä välilasku tapahtui Evreuxissa. Lentomatka Kyprokselle kesti välilaskuineen 12 t, joten se oli melkoisen rasittava epämukavissa kuljetuskoneissa.

Pataljoona majoitettiin ensimmäiseksi Dhekelian läpikulkuleiriin, jossa se viipyi muutaman päivän saaden jatkokoulutusta ja tutustuen olosuhteisiin, jotka poikkesivatkin melkoisesti totutuista.

YKSP 1 alistettiin heti saavuttuaan YK:n Kyproksen joukkojen komentajalle kenrl P S Gyanille, jonka alaisena oli lisäksi ruotsalainen, norjalainen, kanadalainen ja englantilainen pataljoona ja eräitä muita yksiköitä. Yhteisvahvuus oli n 6200 miestä. Kenrl Gyanin jälkeen tuli kesällä uudeksi komentajaksi kenr K S Thimayya.

Suomen pataljoonan tehtäväksi tuli Nikosian vyöhykkeen esikunnan alaisen Nikosian kaupungin uuden osan valvonta kuuluisaksi tulleella "Vihreällä Linjalla" sekä sadonkorjuun suojaaminen saaren luoteisosassa Aiya Irinin kylässä, jonne lähetettiin joukkue 4.JK:sta. Nikosian vyöhykkeen komentajana oli kanadalainen prikaatinkenraali James Tedlie, josta siis tuli pataljoonamme lähin suoranainen esimies. Pataljoonan siirtyminen toiminta-alueelleen Dhekelianista Nikosiaan tapahtui komppanioittain polkupyörämarssina 2.5.—3.5. välisenä aikana. Se majoitettiin siellä osittain yksityistaloihin, joita pataljoonan käytössä oli lähes sata, ja osittain teltoihin. Huoltokomppania siirtyi lähelle Nikosian lentokenttää, entiseen RAF:n leiriin, Kykko Campiin, jossa se majoitui aaltopellistä tehtyihin parakkeihin. 5.JK oli 12.5. saakka prikaatin reservinä lentokentän toisella puolella. Sen jälkeen sekin sai valvontavastuun kaupungissa. Tällöin pataljoonan vastuualue oli n 18 km².

YKSP 1:n ottaessa vastaan tehtävänsä oli tilanne jo osittain rauhoittunut. Vihreällä linjalla sattui vielä silloin tällöin laukausten vaihtoa, joka suomalaisten tultua tyrehtyi lähes kokonaan. YK-joukoilta oli aseellisen voiman käyttö kielletty muussa kuin itse-

Vihreätä linjaa suomalaisvyöhykkeellä.

puolustustarkoituksessa tai suoranaisen hyökkäyksen torjunnassa. Riidat oli siten sovittava lähinnä puhumalla. Neuvottelutaito kehittyikin nopeasti ja ehdoton puolueettomuus ja tiukka asenne nosti pian suomalaisten arvovaltaa. Osaltaan siihen vaikuttivat myös sotakoirat ja suomalaisten "palveluspukuun" kuuluvat puukot ja rynnäkkökiväärien kiiltävät pistimet.

Ensimmäinen aseellinen yhteenotto sattui 20. 5., jolloin partiomme joutui Kyrenian vuoriston juurella turkkilaiskyproslaisten tulituksen kohteeksi. Tällöin kaatui radiomiehenä toiminut jääk. Juhani Matikainen. Tilanne päättyi ao. turkkilaisten asestariisumiiseen, joka ei lievittänyt menetyksen aiheuttamaa surua.

Pataljoonan ryhmityksessä ja vastuualueessa tapahtui kesän kuluessa useita muutoksia. Huomattavin oli 8. 7. tapahtunut vastuualueen laajentaminen siten, että se ulottui pohjoisessa Kyrenian vuoristoon saakka. Ulommaisista tukikohtia olikin vuoriston rinteellä täysin puuttomalla alueella. Tässä yhteydessä pääsi Aiya Irinissä oleva joukkue takaisin komppaniaansa. Elokuun 20. päivänä muodostettiin 2. JK:sta yhdessä pienehkön kanadalaisen ja tanskalaisen osaston kanssa YK:n reservi. Komppania varustettiin miehistönkuljetusajoneuvoilla, ja se sai mm. helikopterikuljetuskoulutusta.

Sopimuskauden puolivälissä anoi 26 miestä sopimuksensa purkamista. Heidän tilalleen kuljetettiin pataljoonaan 12.—26. 7. välisenä aikana vastaavan suuruinen täydennyserä.

Raskaasta ja oudosta palveluksesta huolimatta palvelusaika kului nopeasti loppuun ja uusi pataljoona sai jatkaa hyvin aloitettua rauhanturvaamistehtävää. Tehtävät YKSP 2:lle luovutettiin 1. 10. 1964. YKSP 1:stä jäi saarelle jatkamaan palvelusta 308 miestä. Muu osa pataljoonasta kuljetettiin lentoteitse takaisin kotimaahan. Kuljetukset myöhästivät kuitenkin siinä määrin, että pataljoona voitiin kotiuttaa Santahaminassa vasta 16.—21. 10. sitä mukaa kuin koneet saapuivat Suomeen.

YKSP 2:n jääkäreitä sulkeisharjoituksessa.

Suomen YKpataljoona 2

Uuden pataljoonan täydennysmiehistön pääosa saapui Santahaminaan koulutettavaksi 8. 9. 1964. Täydennysosaston vahvuus oli 526 miestä. Innostus YK-pataljoonaa kohtaan oli tilapäisesti huomattavasti vähentynyt, sillä hakijoita oli tällä kertaa vain 691. Siihen vaikutti ilmeisesti kuitenkin eniten lyhyt hakuaika. YKSP 2:n komentajaksi määrättiin evl Ensio Siilasvuo. Pataljoonan organisaatio ja määrävahvuus säilytettiin entisellään. Sen tehtäväkin pysyi samana. Täydennysosasto kuljetettiin Kyprokselle 15.—19. 10. välisenä aikana. Syntyneen vajauksen täydentämiseksi lennätettiin saarelle 26. 10. vielä 125 miestä, jolloin YKSP 2:n vahvuus oli 959. YKSP 2:n toimintakautena ei sattunut mitään vakavampia rauhan ylläpidon rikkomisyhteyksiä. Pataljoona luovutti 31. 3. 1965 tehtävänsä seuraajalleen. Lähes puolet eli 441 miestä pataljoonan henkilöstöstä jäi jatkamaan palvelusta ja 518 miestä kuljetettiin 27. 3.—2. 4. 65 välisenä aikana kotiutettavaksi.

Osoituksena siitä, että pataljoona oli täyttänyt hyvin tehtävänsä on kenr Thimayyn kiitoskirje, jossa hän suomalaisia tarkoittaen mainitsee mm: "He ovat olleet voimanlähteenäni näinä vaikeina aikoina ja minuun on tehnyt suuren vaikutuksen se tapa, millä he ovat sulautuneet valvontajoukkoon ja suorittaneet tehtävänsä."

Suomen YKpataljoona 3

Kolmannen pataljoonan täydennysosasto koulutettiin myös Santahaminassa. Osaston vahvuus oli 550. Hakijoita oli tällä kertaa 2230, joten kiinnostus oli taas lisääntynyt. Osasto kuljetettiin Kyprokselle YKSP 2:n kotiuttamiskuljetusten yhteydessä. Uudeksi pataljoonan komentajaksi määrättiin evl Lauri Boldt. Pataljoonan määrävahvuutta hieman tarkistettiin saatujen kokemusten perusteella. Vahvuus oli 76 upseeria, 188 aliupseeria ja 727 jääkäriä eli yhteensä 991, johon lukuun sisältyy myös esikuntaryhmä.

Kesäkuun lopulla päätti osa YKjääkäreistä jälleen palveluksensa ja heitä vastaava täydennysosasto vahvuudeltaan 274 miestä astui 11. 6. 1965 palvelukseen tällä kertaa Helsingin Ilmatorjuntarykmentissä Hyrylässä. Vaihtokuljetukset tapahtuivat 28. 6.—1. 7. välisenä aikana.

YKSP 3:n aikanakin tilanne säilyi saarella rauhallisena ja pataljoonan tehtävä entisenä. Pataljoona luovutti 30. 9. 1965 tehtävänsä seuraajalleen. Pataljoonasta kuljetettiin kotiutettavaksi 318 miestä 19. 9.—1. 10. välisenä aikana. Loppuosa jäi jatkamaan palvelusta.

Suomen YKpataljoona 4

Neljännän pataljoonan täydennysosasto koulutettiin edelleen Hyrylässä. Osaston vahvuus oli 327 miestä. Sen pääosa astui palvelukseen 13. 9. 1965. Osasto kuljetettiin Kyprokselle tavanomaisesti edellisen pataljoonan kotiuttamiskuljetuksen yhteydessä. Evl Boldt jatkoi tehtävänsä pataljoonan komentajana. Pataljoonan määrävahvuutta tarkistettiin jäl-

TORREMOLINOS

— TULVILLAAN AURINKOA, HAUSKOJA IHMISIÄ, HUVIELÄMÄÄ. VARMISTAKAA OSANNE TÄSTÄ KAIKESTA JO NYT VARAAMALLA PAIKKANNE. JÄTTÄKÄÄ HUOLENNE JA LÄHTEKÄÄ MUKAVASTI MATKAAN. HINNAT ALK. 495,—. LÄHDÖT: A-SARJA JOKA KESKIVIikko, B-SARJA JOKA LAUANTAI O **MALLORCA**: HINNAT ALK. 345,—. LÄHDÖT: A-SARJA JOKA KESKIVIikko, B-SARJA JOKA LAUANTAI O **MALAGA**: HINNAT ALK. 475,—. LÄHDÖT: A-SARJA JOKA KESKIVIikko, B-SARJA JOKA LAUANTAI O **MARBELLA**: HINNAT ALK. 680,—. LÄHDÖT: A-SARJA JOKA KESKIVIikko, B-SARJA JOKA LAUANTAI. NÄMÄ KAIKKI OVAT SUOSITUJA AURINKOMATKOJA.

leen eräiden yksityiskohtien osalta. Vahvuus tuli olemaan 1.10.1965 alkaen 76+180+744 eli tasan 1000 miestä.

Syyskuun 1. päivänä lakkautettiin välijohtoportaanalla ollut Nikosian vyöhyke-esikunta ja pataljoonamme alistettiin suoraan rauhanturvajoukon komentajalle. Vastuualue säilyi ennallaan Nikosian itäalueen nimellä.

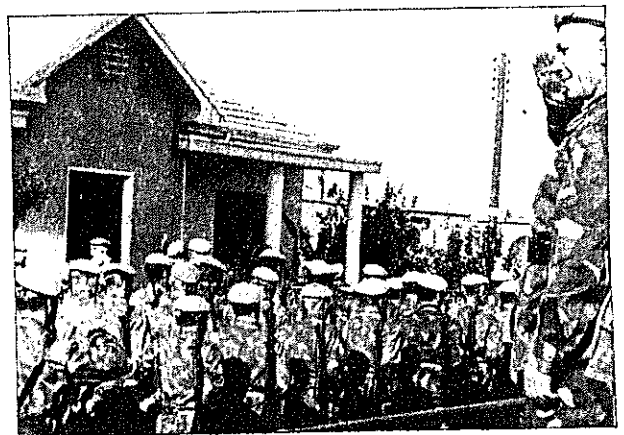
YK:n rahoitusvaikeuksien vuoksi ja tilanteen osittaisen rauhoittumisen tuloksena supistettiin koko rauhanturvajoukon vahvuutta 1.1.1966, jolloin YKSP 4:n vahvuudeksi tuli 68+154+588 eli yhteensä 810. Tämä aiheutti 5.JK:n poistamisen organisaatiosta ja eräitä muitakin supistuksia, jotka toteutettiin kotiuttamisen yhteydessä. Kotiin palaavia miehiä oli 311, joten supistuksen huomioon ottaen täydennysosaston vahvuus oli vain 121 miestä. Se astui palvelukseen Hyrylässä 9.12.1965. Vaihtokuljetukset tapahtuivat 20.12.1965—1.1.1966 välisenä aikana. Juuri ennen vaihtokuljetusten alkua kuoli kenr Thimayya ja hänen tehtävänsä ryhtyi sijaisena hoitamaan priikkenr A J Wilson.

Tilanne saarella oli edelleen rauhallinen ja tehtävä entinen. Tehtävät luovutettiin seuraajalle 1.4.1966. Vaihtokuljetukset tapahtuivat 19.—28.3. välisenä aikana, jolloin Suomeen palasi 356 miestä.

Suomen YKpataljoona 5

Uuden pataljoonan täydennysosasto koulutettiin jälleen Hyrylässä. Osaston vahvuus oli 206 miestä. Hakijoita oli yhteensä n 2000. Osasto astui palvelukseen 14.3.1966 ja kuljetettiin koulutusvaiheen päätyttyä vaihtokuljetuksena palveluspaikalleen. Uudeksi pataljoonan komentajaksi määrättiin evl Uolevi Koskenpalo.

Pataljoonan organisaatiossa tehtiin jälleen huomattava tarkistus siten, että 4.JK poistettiin. Supistus johtui jälleen sekä olojen rauhoittumisesta että YK:n maksuvaikeuksista. Vahvuus tuli olemaan nyt 60+128+472 eli yhteensä vain 660 miestä. Puolivälissä pataljoonan toimikautta eli 1.7.1966 käskettiin jo aiemmin mainituista syistä pataljoonan määrävahvuuteen vielä pieni supistus. Sen perusteella tuli vah-

Eversti L Boldt ottaa vastaan pataljoonan ohimarssin.

uutta hätkähdyttävää tietoa maamme kohtaloista toisessa maailmansodassa

otava

Douglas Clark

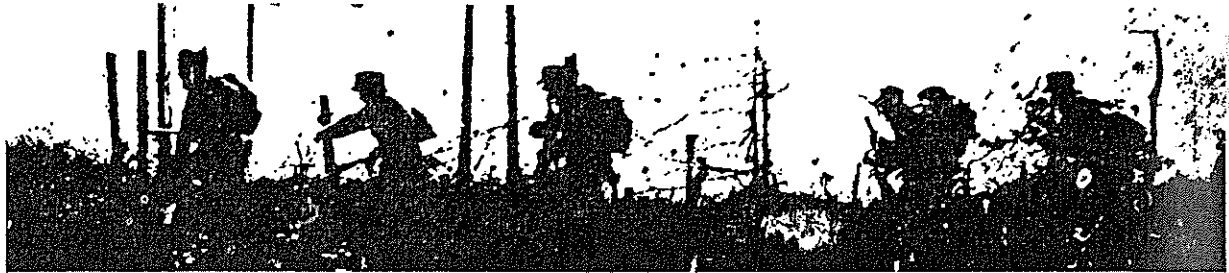
LIITTOUTUNEET LÄHTEVÄT TALVISOTAAN

Suomen talvisodan päätyminen katkaisi sotatoimen, jonka toteuttaminen olisi muuttanut toisen maailmansodan kulun. Maaliskuussa 1940 englantilais-ranskalainen armeija oli valmiina suorittamaan maihinnousun Skandinaviaan. Sen tarkoituksena oli tulla avuksi Suomelle ja samalla varmistaa Ruotsin malmikentät. Clark kuvaa liittoutuneiden lyhytnäköisen politiikan, joka oli saattaa heidät sotaan Neuvostoliittoa vastaan, toisaalta kerrotaan Mannerheimin johdolla toteutettu suomalaisten diplomaattinen taktiikka, kaksoispeli, joka pelasti sekä Suomen että Englannin. 258 s. 14/17:—.

Martti V. Terä

KESÄKUUN KRIISI 1944

Suurhyökkäystä Kannaksella osattiin odottaa Leningradin piirityksen lauettua 1944. Kesäkuun 9. päivänä alkanut hyökkäys yllätti kuitenkin sekä ajankohdallaan että rajuehdellaan. Puolustautumismahdollisuuksia suomalaisilla yhtä kaikki oli. Everstiluutnantti evp. Martti V. Terä väittää uudessa tutkimuksessaan, että näitä mahdollisuuksia ei parhaalla mahdollisella tavalla käyretty hyväksi: ei otettu huomioon saksalaisten kokemuksia venäläisten taktiikasta itärintamalla, ei tehokkaasti käytetty hyväksi saksalaisten asetoimitusten antamaa tilaisuutta. Tältä pohjalta Terä erittelee silloisen sotilasjohdon ratkaisuja, kumoo joukon aikaisempia käsityksiä tapahtumien kulusta ja niiden taustasta, esittää uuden näkemyksen siitä, miten olisi pitänyt menetellä. 208 s. 12/15:—.

OY TAMPELLA AB

TAMPERE

vuus olemaan 55+119+436 eli yhteensä 610 miestä. Supistus toteutettiin palveluksensa päättäneiden 309 miehen kotiuttamisen yhteydessä.

Aivan palveluskauden alussa sattui 14.4. Trakho-nasissa laukausten vaihtoa, jonka lopettamistoimissa kunnostautui I.J.K. Prikkenr Wilson kiitti seuraavana päivänä suomalaisia julkisesti korostaen erityisesti miehistöön kuuluvien kiitettävää palvelusalltiutta ja kylmäverisyyttä tulituksen aikana.

Suomalaisten kannalta tapahtui erittäin miellyttävä nimitys 15.5.1966 kenrm A E Martolan tultua määrättyksi rauhanturvajoukon komentajaksi. Samalla se oli huomattava tunnustus koko maalle.

Pataljoonan täydennyserä sai tällä kertaa koulu-tuksensa jälleen Santahaminassa. Se astui palvelukseen 10.6.1966. Osaston vahvuus oli 259. Vaihtokuljetukset tapahtuivat 17.—28.6. välisenä aikana. Pataljoonaa kohtasi valitettava menetys jääkäri J M Tilkun saatua surmansa liikenneonnettomuudessa 7.8.1966. Rauhallisissa merkeissä sujunut YKSP 6:n toimikausi päättyi 30.9.1966. Vaihtokuljetukset tapahtuivat 20.—30.9. välisenä aikana. Kotiutettavia oli 254 miestä.

Suomen YKpataljoona 6

YKpataljoonien koulutusvastuu siirtyi YKSP 6:n perustamisen yhteydessä Niinisaloon Satakunnan Tykistörykmentille. Täydennysosastoon astui palvelukseen 12.9.1966 254 miestä. Hakijoita oli yhteensä n 1500. Uudeksi pataljoonan komentajaksi nimitettiin evl Otto Nuutilainen. Tällä kertaa ei pataljoonan määrävahvuudessa tapahtunut muutoksia.

Tavanmukaisen palvelusjakson puoliajan vaihtokuljetuksen yhteydessä kotiutettiin 158 miestä ja samalla kuljetettiin saarelle 20.—30.12.1966 välisenä aikana saman suuruinen täydennyserä, joka oli astunut palvelukseen Niinisalossa 9.12.1966.

YKSP 6:n toimikausi päättyi tavanmukaisesti 1.4.1967. Palvelusaika oli jälleen sujunut rauhallisesti. Urheilun alalla pataljoona oli menestynyt erinomaisesti. Vaihtokuljetukset kotimaahan tapahtuivat 28.—31.3. välisenä aikana. Kotiutettavia oli tällä kertaa 261 miestä.

Suomen YKpataljoona 7

Kyproksessa parhaillaan palvelevan YKSP 7:n täydennysosastoon astui palvelukseen Niinisalossa 12.3.1967 261 miestä. Hakijoita oli yhteensä 1481, joten vain parhaat voitiin kelpuuttaa mukaan. Pataljoonaa jäi edelleen komentamaan evl O Nuutilainen. Organisaatio säilytettiin ennallaan.

Palvelu YKSP 7:ssä jatkunee sopimuskauden loppuun. Todennäköistä on, että sitä seuraa vielä moni muu pataljoona. Rauha Kyproksella eikä muuallakaan ole vielä vakiintunut.

Yleistä pataljooniemme toiminnasta

Tilanteen Kyproksella rauhoituttua huomattavasti jo YKSP 1:n aikana on palvelu saarella asettunut omiin uomiinsa. Esikunnan osalta se on varsin paljon samanlaista kuin kotimaassa olevan joukko-osaston esikunnassa. Huomattavimpina eroina voidaan

mainita, että henkilöstöä on käytettävissä paljon enemmän, kirjeenvaihto on osittain englanninkielistä ja päivystyspalvelus on huomattavasti tehokkaammin järjestettyä kuin kotimaassa. Niinpä operaatiotoimiston on oltava toimintavalmiina läpi vuorokauden.

Jääkärikomppanioiden palvelus on ensi sijaisesti vartiointia ja partiointia. Päivästä päivään jatkuva vartiopalvelus on erittäin raskasta. Vartiopesäkkeet ovat turkkilaisten ja kreikkalaisten vartiopesäkkeiden välissä siten, että etäisyys niistä on usein vain 10—20 metriä valvottaviin vartiopesäkkeisiin. Tarkkaavaisuuden on oltava siis jatkuvasti suuri. Saattaa arvata, että tehtävä ei ole helppo yön pimeydessä eikä päivän helteelläkään.

Koulutukseen on varattu myös jonkin verran aikaa. Varsinkin hälytysjärjestykset ovat erittäin tärkeitä koulutuskohteita. Tiedustelujoukkue on mm koulutettu toimimaan erittäin nopeasti. Sulkeisjärjestyksenharjoituksia, asekäsitteilyharjoituksia, melakantorjuntaharjoituksia sekä eri alojen oppitunteja pidetään jatkuvasti.

Pataljoonat ovat olleet yksinomaan YK:n järjestämän huollon varassa. Sisäisestä huollon suorituksesta vastaavat huoltokomppania ja yksiköiden huoltoukkueet. Huoltotoiminta on verraten sodan mukaista. Komppanioilla ovat itsellään omat kenttäkeittimet. Pataljoonalla ovat tietenkin omat varastot, sairaala, autokorjaamo ja eriaisteiset messit.

Vapaa-aikojen vietosta

Raskaan palveluksen vastapainoksi on ollut välttämätöntä pyrkiä järjestämään ohjelmaa vapaa-aikojä varten. Itse kaupunki ei siihen tarjoa paljoakaan mahdollisuuksia ja osittain on liikkuminen määrättyillä alueilla kokonaan kiellettyäkin. Miehistön virkistämiseksi on kesäisin järjestetty päivittäiset uintimatkat Kyrenian rannikolle. Saaren historiallisille kohteille on järjestetty sunnuntaimatkoja. Kuuden kuukauden sopimuskauden puitteissa on mahdollista antaa kahdessa erässä lomaan rinnastettavissa oleva kahden viikon vapaa-aika, jonka voi viettää joko Kyproksella tai muualla. Libanon, Israel ja Egypti ovat olleet suosituimmat kohteet. Sopimuksen uusi-joille on järjestetty mahdollisuus käydä lomalla Suomessa.

Silloin tällöin lähinnä kuljetuksista riippuen on ollut mahdollista nähdä suomalainenkin elokuva. Kotimaasta on pataljoonassamme käynyt muutama viihdytyskiertue ja Kyproksen radio on kerran viikossa lähettänyt puolen tunnin suomenkielisen kotimaassa äänitetyn ohjelman. Suomen yleisradion uutislähetys kuuluu saarelle asti.

Saunominen on tietenkin ollut jatkuva ohjelma-numero. Suomalaiset saunat syntyivät nopeasti jo YKSP 1:n aikana. Niitä on yhteensä n 30 kpl. Pataljoonamme on osaltaan tehnyt suomalaista saunaa tunnetuksi, sillä saunoissamme Kyproksella on käynyt jo tuhansia ulkomaalaisia vieraita.

Urheilutoimintaa ei myöskään ole unohdettu. Pataljoonassa ovat olleet säännöllisesti omat yleisur-

heilu- ja uintimestaruuskilpailunsa sekä pallopeleissä komppanioiden väliset sarjaottelut. Myös koko YK-joukon puitteissa on ollut mestaruuskilpailuja, joihin suomalaiset ovat menestyksellisesti osallistuneet.

Meikäläistä sotilaskotia vastaamassa ovat komppanioilla omat kanttiininsa eli messit, joista nykyisin saa kaiken tarvittavan matkamuuistoista suuhunpantavaan ja kurkunkostukkeeseen asti. Alkoholin helppo saanti ja halpa hinta tietenkin houkuttelee. Tilanne on voitu hyvin hallita, mutta muutamia miehiä on silloin tällöin jouduttu palauttamaan tämän takia kotimaahan.

Virkistyksen osalta on mainittava vielä hyvä postin kulku. Päivälehdet Suomesta saadaan jo ilmestymispäivän iltana. Suomalaisilla onkin kenttäpostin kulku ollut parhaiten järjestetty koko YKjoukossa.

Yhteydet kotimaahan

Postinkulun ohella ovat muutkin yhteydet kotimaahan olleet erittäin hyvät. Kotimaassa on yhteyselimenä lähinnä Pääesikunnan YKtoimisto, joka pyrkii täyttämään pataljoonan toiveet parhaimmalla tavalla. Toimisto perustettiin samanaikaisesti kuin YKSP 1:kin. Suomalaiset viranomaiset ovat vierailleet lukuisia kertoja saarella. Heidän joukossaan on mm kaksi puolustusministeriä ja nykyinen puolustusvoimain komentaja. Kyprokselle on järjestetty säännöllisesti yhteyslentoja, joiden yhteydessä on lähetetty tarvittavaa lisämateriaalia pataljoonalle. Samalla on henkilöstöä pakottavissa tapauksissa päässyt

Suomen Pelastus- osakeyhtiö

NEPTUN

Helsinki

PELASTUSTÖITÄ — HINAUKSIA
— SUKELLUSTÖITÄ

**Kaikenlaisia vedenalaisia
hitsaus- ja leikkuutöitä suorittavat
erikoistuntijat**

Puhelimet: 63 32 03 ja 63 17 38

Toimistoajan jälkeen: 40 05 50 ja 44 36 06

Sähkeosoite: NEPTUN

käymään lomalla Suomessa. Lähes 6000 km etäisyydestä huolimatta ei pataljoonamme siis tarvitse tuntea olevansa yksin.

Suhteet muihin YKjoukkoihin ja paikalliseen väestöön

Suomalaiset ovat koko ajan tulleet erittäin hyvin toimeen muiden maiden YKjoukkojen kanssa. Parhaat suhteet ovat olleet itävaltalaisiin ja kanadalaisiin. Ulkomaalaiset upseerit ovat antaneet suomalaisista loistavia arvosanoja. Mm prikaatikenraali Tedlie sanoi suomalaisten olevan parempia miehiä kuin hänen omansa. Eräs turkkilaisten komentajista on sanonut suomalaisten olevan kaikkein kovimpia ja lujuotteisimpia. Suhteet kumpaankin paikalliseen väestöön osaan ovat olleet hyvät. Riitapuolten johtajat lausuvat mm puolustusministeri Pentille suomalaisten toiminnasta saarella pelkästään hyviä arvosteluja. Monet paikalliset asukkaat ovat opetelleet jopa puhumaan suomea. Muutama kyproslainen neito on tuotu morsiamena Suomeen.

YKpataljooniemme merkitys

Kuten edellä on käynyt ilmi ovat suomalaiset YK-jääkärit pitkien sotilasperinteidemme mukaisesti selviytyneet vaikeissa olosuhteissaan erinomaisesti ja hankkineet puolustusvoimillemme mainetta lukuisten kansojen keskuudessa. Koko YKpalvelumme sinänsä on omiaan korostamaan myös puolueettomuusasemaamme ja vahvistamaan maamme nauttimaan arvovaltaa.

Vaikka veriuhrreja on jouduttu antamaan vähän ei tehtävä silti ole ollut helppo. Vartiointi on 35—40 asteen lämpötilassa melko rasittavaa, ja se toistuu pääosalle pataljoonaa päivästä päivään. Majoitusolot ovat puutteelliset, ympäristö ja palvelusolot yksitoikkoiset ja koti-ikäväkin saattaa vaivata monia.

Sotilaallisesti on YKpalveluksesta puolustusvoimillemme myös huomattava merkitys sen takia, että jo yli 3000 miestä on saanut tällä tavoin tehokasta jatkokoulutusta. Varsinkin Kyproksella palvelut päällystyö on saanut tutustua eri maiden sotilaiden koulutustasoon, varustukseen ja toimintatapoihin ja saanut siitä arvokkaita kokemuksia.

Jokainen YKjoukoissa palvelut on saanut hyvää oppia koko elämänsä varten, avartanut maailmankatsomustaan, lisännyt kielitaitoaan, solminut suhteita vierasmaalaisiin ja todennut omakohtaisesti kansainvälisen yhteistoiminnan suuren merkityksen.

YKpataljoonamme ovat tehtävänsä mukaisesti toimineet rauhanturvaamisjoukkoina. Ne eivät ole joutuneet osoittamaan varsinaisesti taistelukentällä kuntoisuuttaan siten kuin monet muut ulkomailla palvellelle joukko-osastomme. Mutta ei ole mitään syytä epäillä, etteivätkö myöskin YKjoukkomme siihen tarvittaessa pystyisi.

Voidaan lopuksi todeta, että YKpataljoonamme ovat täyttäneet erittäin hyvin paikkansa suomalaisten joukkojen 400-vuotisessa ulkomailla tapahtuneen palvelun ketjussa. Lisätköön tänäkin osaltaan uskoa omiin mahdollisuuksiimme.

SUOMEN 1700-LUVUN UPSEERISTOSTA

Kapteeni M Lumme

Johdanto

Suomen armeija jakautui 1700-luvulla värvättyyn ja ruotujakoiseen osaan. Ruotujako- ja ratsutilalaitos, jota edellytti vielä 1720 vuoden hallitusmuotokin, oli kuitenkin huomattavasti vahvempi. Niinpä vuosisadan alussa oli vain n. 20 % eli 280 upseerin virkaa, ja vuosisadan lopussa 32 % värvätyn upseeriston hallussa. Värvätty henkilöstö kuului lähinnä linnoitusten vakinaiseen henkilökuntaan. Ruotujakoisen armeijan ylin upseeristo oli kokonaan aatelista, joskin raja aateliston ja aatelittomien välillä alkoi vähitellen siirtyä ylempiin upseerin arvoihin päin. Vasta 1700-luvulla omaksi käsitteeksi muodostunut upseeristo muodosti erillisen säätyluokkansa, johon kuuluvat solmivat avioliittoja yleensä vain toisiin upseerisukuihin kuuluvien naisten kanssa, vaikkakin erisäätyisten naimakielto oli v. 1723 aatelisprivilegioista poistettu. Pääasiassa pojat seurasivat isäänsä sotilasuralla, joskin eräissä suvuissa voidaan huomata siirtymistä korkeimman hallinnon alalle.

Useerien koulutus

Lähinnä upseeriyllennyksissä tarvittavien palvelusvuosien määrän saamiseksi mahdollisimman suureksi asetettiin upseereiden poikia jo alle kymmenen vuoden ikäisinä ryhmentteihin ns. "alaikäisiksi va-paaehtoisiksi." Noin seitsemäntoista vuotiaina he siirtyivät katselmuskirjureiksi ja ylenivät sitten aste asteelta.

Toinen tapa oli opiskella ensin kouluissa ja yliopistoissakin ja siirtyä sitten suoraan alempiin upseerien virkoihin.

Varsinainen sotilaskoulutus tapahtui varuskunnissa, vaikkakin v. 1741 valtiopäivillä salainen valiokunta oli tehnyt esityksen määrätyn tutkinnon käyttööntamamisesta sotilasvirkoja täytettäessä. Esitys ei pääsyt kuitenkaan asetustasteelle 1700-luvun aikana.

Varsin muodollisen koulutuksen huipensi varuskunnan majurin suorittama kuulustelu upseereille. Tämä tuli pakolliseksi vasta vuosisadan lopulla. Pätevyyden osoituksen jälkeen oli rykmentin komentajalla oikeus esittää aliupseeri (upseerikokelas) vänrikin tai kornetin virkaan. Muutos koulutukseen tuli vuonna 1780, kun Y M Spungtparten perusti kadettikoulun, joka 1781 siirrettiin Rantasalmen Haapaniemeen. Täällä ryhdyttiin antamaan jopa vakinaista teoreettistakin opetusta, jolloin upseeriston koulutus pohja laajeni huomattavasti ja voitiin ohittaa suoraan aliupseerien arvot. Tähän kouluun meni pääasiassa suvun sivistyneiden perheiden poikia, mistä syystä Suomen sodan aikana monet huomattavat upseerit olivat kotoisin Savosta.

Upseeriston yleneminen virkauralla ja palkkaus

Upseeristolla oli oikeus määrättyyn palkkaetuu, joka perustui pääasiassa luontaistalouteen. Vain värvättyjen joukkojen päällystö nautti suoranaista rahanpalkkaa, joskin säännöksissä oli otettu huomioon, ettei palkkaa voitaisikaan maksaa määräaikana. Sel-laista saattoi sattua esimerkiksi sotarekillä tai kun valtakunnan rahakirstu oli tyhjänä. Vuoden 1683 sota-artikloista mainittakoon tätä asiaa koskevat määräykset:

- joka kaikkien kuullen huutaa palkasta ja rahasta, sitä rangaistakoon kuten metelin nostajaa,
- milloin palkkaa ei voida määräaikana maksaa, pitää kaikkien upseereiden kuitenkin olla nöyriä ja kuuliaisia.

Ruotujakoisen upseerin palkkaetuihin kuului asunto virkatalossa jonka koko oli riippuvainen arvoasteesta. Yleisesti pidettiin kuitenkin vähimmäisvaatimuksena savupiipulla ja ikkunoilla varustettua rakennusta, koska "upseereille on hankalaa asua savupirtissä", kuten Porin rykmentin komentaja kir-

**haluattehan Tekin
autonne
kuuluvan**

**lähteviin ajoneuvoihin
kaikilla säillä. Siispä autoonne ajoissa**

VARTA
Safetiy

Käynnistysvarma
voimanpesä kaikissa
olosuhteissa —
tunnettua *Safetiy*
-laatua

Valmistaja:
Oy VARTA Ab Hämeentie 157,
Helsinki 56
P. 790 122 vaihde

joitti. Upseeri saattoi antaa virkatalonsa maat ns. lampuotin viljeltäväksi, mikäli hän halusi asua omaa perintötilaansa. Suurin osa asui kuitenkin virkatalossaan, puustellissa tai rusthollissa. Virkatalossa asuva oli sen hoidosta vastuunalainen jopa rangaisuksen uhalla. Tulot virkatalosta muodostivat upseerien pääasiallisen palkan. Kuitenkin päällystö sai rahapalkkaa virkatalonsa tai ratsutilansa tuoton lisäksi. Palkan muodosti verotulot jotka oli lähinnä tarkoitettu hevosten ja varusteiden ylläpitoon.

Palkkaetuihin on katsottava kuuluvaksi myös värvätyn upseeriston loma-oikeus joka oli kolme kuukautta vuodessa. Eversteillä oli lisäksi oikeus neljäntoista vuorokauden ylimääräiseen lomaan. Mikäli upseeri halusi virkavapautta, oli se anottava kuninkaalta.

Koska mitään varsinaista eläkejärjestelmää ei ollut, joutui upseeri palvelemaan kuolemaansa saakka tai lopuksi myymään virkansa jollekin nuoremmalle. Tämä esti rahattoman upseerin nopeaa ylenemistä, joskin toisaalta varallisuutta omaava saattoi kohota hyvinkin nopeasti. Sodan aikana kuolleen upseerin jälkeen jääneille ei maksettu mitään korvausta, josta johtuen sodan vaaran uhatessa ilmeni runsasta palveluksesta eroamista.

Upseerien ylenemisestä antoivat ohjeita vuonna 1716 annettu asetus ja vuoden 1720 hallitusmuodon yleiset ylennysperiaatteet armeijan viroissa. Näiden mukaan virassa ylenemiseen vaikuttivat lähinnä kyvykkyys, kokeneisuus, ansiot virkauralla sekä virkikä. Käytännössä ratkaisevia olivat kuitenkin suhteet ja varallisuus.

Arvoasteet ja tehtävät

Maavoimien upseeriston muodostivat 1700-luvulla vänrikit (kornetit), luutnantit, majoitusmestarit (rykm), kapteenit, majurit, everstiluutnantit ja everstit. Periaatteessa samanlainen arvoastejaoittelu oli myös linnoitusjoukkojen värvetyllä upseeristolla, vaikka nimitykset vaihtelivatkin suuresti. Esimerkiksi jalkaväen vänrikkiä vastasi linnoitusjoukkojen konduktööri.

Mainitakoon, että varuskuntaoloissa elävä ja siten paremmin koulutettu tai kouliintunut päällystö oli yleensä sijoitettu astetta tai kahta paremmalle "vankansille", kuin vastaavaa tehtävää suorittava ruotujakoisen joukon upseeri.

Jokaisen viran hoitamista varten oli runsaasti erilaisia ohjeita ja kuninkaan antamia asetuksia, jotka käsittivät hyvinkin tarkkoja yksityiskohtia.

Seuraavassa joitakin otteita jalkaväen upseereiden viranhoito-ohjeista:

1. Eversti

Rykmentin komentajana hänen tuli olla oikeamielinen ja luotettava henkilö. Alaisilleen hänen tuli teroittaa kohtuutta elämän hyveenä. Siten myös hänen itsensä oli oltava esimerkkinä, eikä määräysten mukaan hänen henkilökuntansa lukumäärä aterioiden saanut nousta yli kahdentoista.

Hänen tuli myös seurata upseereiden pukeutumista ja yleistä siisteyttä sekä estää alaisiaan mm. "peleistä ja veloista", mitkä hajoittivat ajatuksia ja estivät velvollisuuksien täyttämistä.

Lisäksi oli everstin velvollisuus huolehtia siitä, että nuoret upseerit tutustuivat sota-artikloihin ja sen jälkeen käskää majurin suorittaa asiasta "exami", jolla voitiin todeta asioiden hallinta.

2. Everstiluutnantti

Hän toimi everstin ensimmäisenä sijaisena tämän poissaollessa. Erikoistehtävänä hänelle kuului sairaanhoito-organisaation valvonta ja toimeenpano tarvittaessa. Muiden mukana hänen tuli osallistua harjoituksiin ja kurin ylläpitoon.

3. Majuri

Majuri vastasi lähinnä rykmentin koulutusupseeria, mutta hoiti samalla ns. "komennusrullaa", johon merkittiin kaikki komennuksilla ja vartiossa olevat sekä vastasi rykmentin kurin ja järjestyksen säilymisestä. Samalla hän seurasi tarkasti myös nuorempien upseerien käyttäytymistä ja elämää sekä piti komentajan tässä suhteessa ajan tasalla ja esitteli hänelle havaitut epäkohdat. Erityisesti hänen tuli valvoa komppanian päällikön työskentelyä. Majuri hyväksyi kunkin "rekryytin" palvelukseenoton yhdessä kapteenin kanssa. Mikäli hän joutui toimimaan rykmentin komentajan sijaisena, ei se vapauttanut häntä majurin virkaan kuuluvien tehtävien hoidosta eikä hän saanut määrätä siihen viransijaista.

4. Kapteeni

Kapteenit toimivat komppanioiden päällikköinä ja täten heillä oli lähinnä vastuu miehistön koulutuksesta. Komppanian päällikön tuli ulottaa valvonta ja vastuu miehistöön myös heidän vapaa-aikoinansa. Näin ollen hänen tuli valvoa, etteivät nämä eläneet sopimattomasti ja säädyttömästi, asuivat siististi sekä pitivät hyvän huolen kalustostaan ja varusteistaan. Tehtäviin kuului myös avustaa alaisiaan ravinnon ja asunnon saannissa ja täten hävittää tyytymättömyyden aiheet ja syyt varkauksiin.

Hänen tuli huolehtia, ettei kelvottomia yksilöitä päässyt sotaväkeen.

5. Majoitusmestari

Rykmentin majoitusmestari toimi lähinnä huoltopäällikkönä ja vastasi joukon yhteisistä tiloista, talleista sekä sairaalasta. Hän huolehti kaikesta tilojen tarvitsemista kalusteista, joukon muonasta, rehusta sekä majoitustarvikkeista.

6. Luutnantti

Hänen tuli tuntea jokaisen miehen luontaiset taipumukset voidakseen rangaita heitä oikeudenmukaisesti rikoksen tapahtuessa. Käymällä usein tarkastuksilla miehistön majoituspaikoissa, hänen piti ohjata näitä tarvittaessa ankaruudellakin sekä ohjata miehiä rahan käytössä. Edelleen tehtäviin kuului valvoa, etteivät miehet vaihtaneet ruokaa viinaan ja

tarkkailla miesten pukeutumista ja ruoan laittoja. Seuraamalla alokkaiden harjoituksia ja valvomalla näiden työurakoita hänen tuli estää näitä ottamasta rahanahneuksissaan liian suuria työurakoita.

Tehtäviin kuului myös komppanian vahvuuskirjan pitäminen.

7. Vänrikki

Ensisijaisena tehtävänä oli vänrillä pitää huolta sairaista ja toimia luutnantin viransijaisena tarpeen vaatiessa.

Upseeristoa koskevia erikoismääräyksiä

Upseerien sotilasvala käsitti runsaasti lupauksia, joita upseeri vannoi noudattavansa. Näitä olivat mm

- olla valtakunnan laillisesti kruunatulle kuninkaalle uskollinen ja kuuliainen sekä toimia kaikessa kuninkaan hyödyksi,
- suojella "hengellä ja verellä" kuninkaallista valtaa sekä säätyjen vapauksia sekä
- toimia kaikin voimin kuninkaan antamien sota-artikkelojen mukaan kaikissa tilanteissa.

Lisäksi annettiin sota-artikloissa (1683, 1795 ja 1798 tarkkoja erillisohjeita miltei kaikkia mahdollisia erikoistapauksia varten, esimerkiksi

- omissa puheissa vältettävä sellaista, mikä saattoi antaa aiheen metelille tai kapinalle,
- virkatien ylitys aiheutti rangaistuksen,
- jopa uhkaus nousta aseellisesti vastustamaan laillisia esimiehiä aiheutti kuolemanrangaistuksen,
- arvossa alemmalla upseerilla ei ollut oikeutta häväistä eikä vaatia kaksintaisteluun vanhempaa esimestään,
- ns. Duelli-Plakaatti kielsi aatelisten upseereiden kaksintaistelun,
- "jos joku syyllistyy esimiehen tappoon, mestattakoon oikean käden kautta, kaula poikki hakattakoon ja teiltakoon,"
- alaisilla sai teettää työtä omaksi hyödykseen vain palkkaa vastaan tai jos miehet olivat muusta työstä vapaita,
- alaisia ei saanut häpäitä, kiusata eikä soimata.

Esimiesten velvollisuuksiin kuului myös valvoa alaisten elämän puhtautta, kunniallisuutta ja hyviä tapoja,

- oli valvottava, ettei leireissä pidetty "irstaita ja riettaita vaimoiohmisiä".

Suhteissa siviiliväestöön oli usein myös toivomisen varaa. Niinpä katsottiin aiheelliseksi määrätä mm,

- "jos upseerit päivällä tai yöllä pitävät melua linnoituksessa tai kaupungissa ja hakkaavat kiviin (!), rangaistaan erottamalla kahdeksi kuukaudeksi ja antamalla heidän palkkansa Sota-Hospitalille".

Sotilaiden toimintaa sodan aikana vallatuilla alueilla rajoitti useat käskyt ja määräykset, jotka koskivat ensi sijassa ryöstäntää ja saaliinjakoa,

- ilman lupaa ei saanut ryöstää kirkkoja, kouluja eikä sairaaloita.

Tästä esimiehet olivat vastuussa.

marimekko

MEKON NIMI VILKKU, KANGAS KÄSINPAINETTUA PUUVILLAA — USEITA ERILAISIA VÄRITYKSIÄ. KOOT 34—42, HINTA 72:—.

Sota-artiklat antoivat paljon oikeuksia ja niiden vastapainoksi vielä enemmän velvollisuuksia 1700-luvun upseereille. Vuosisatojen aikana on paljon muuttunut ja osa säännöksistä käynyt tarpeettomiksi, mutta paljon löytyy vieläkin yhtäläisyyksiä nykyisiin määräyksiin. Nämä vanhat sotilaan elämää koskevat ohjesäännöt ohjasivat häntä urallaan tuona sotien täyttämänä vaikeana aikana kohti mainetta ja kunniaa, joskaan ne eivät tuoneet kaikilla yhtäläisiä menestymisen edellytyksiä.

Lähteet:

Suomen kulttuurihistoria II osa
 Proseminariesitelmä 16.11.1960, Ilmo Jalomies
 Sota-artikkelit 1683, 1795 ja 1798
 Suomen upseeristo 1700-luvulla, Helsinki 1950,
 K Wirilander

Miten Adlercreutz syöksi Ruotsin kuninkaan valtaistuimelta ja Suomi otti ensimmäisen askeleen itsenäisyyden tiellä

Majuri evp Lauri Hanén

Vaikka noilla tapahtumilla onkin vain ajallinen yhteys, on aihetta tutustua minkälaisen olojen vallitessa Suomi joutui eroamaan Ruotsin valtakunnasta. Onhan meillä syytä valtakuntamme juhluvuonna luoda katsaus itsenäisyystaistelumme alkuaikoihin ja muistaa sen alkuunpanijaa ja huomattavaa työntekijää, Yrjö Maunu Sprengtporten, joka uhrasi elämästensä 23 vuotta isänmaansa itsenäisyyden hyväksi.

Kustaa IV Adolf oli 18-vuotiaana kuninkaaksi tultuaan äärimmäisen itsepäinen. Hän ei antanut neuvontajiensa lausunnoille mitään arvoa, vaan turvautui omiin, usein tunnesyistä johtuneisiin mielipiteisiinsä. Niinpä hän piti Napoleonin vuosisadan hirviötä, jota oli joka suhteessa vastustettava. Sentähden hän ei ottanut keisari Aleksanterin antamaa uhkavaatimusta mannermaasopimukseen liittymisestä vakavalta kannalta eikä luullut keisarin toden tullen ryhtyvän sotaan häntä, sukulaistaan, vastaan. Ja jos niin tapahtuisikin, otaksui hän Englannin antavan Ruotsille kaiken tarvittavan taloudellisen ja sotilaallisen avun. Kuningas pettyi kuitenkin kaikissa luvloissaan. Saipa hän vielä Tanskankin uudeksi viholliseksi. Tämän vuoksi hänen oli Suomen sodan aikana pakko pitää Ruotsin armeija Etelä-Ruotsissa ja Norjan rajalla.

Norjan rajalla v 1809 asemissa ollut "Läntinen Joukkoyhtymä" lähti maaliskuussa everstiluutnantti Adlersparren johdolla Tukholmaa kohti suorittaakseen vallankumouksen. Raja jätettiin suojaamatta, koska Norjan armeijan ylipäällikkö suullisesti lupasi, ettei hän toistaiseksi tule ylittämään rajaa, siitä erikseen ilmoittamatta.

Vasta Ruotsin keskiosasta, Örebrosta, lähetti velvollisuudentuntoinen lääninsihteeri Cassel kuninkaalle ilmoituksen Adlersparren marssista kohti Tukholmaa. Tämä tieto tuli kuninkaalle 12. marraskuuta 1809 suurena yllätyksenä. Hän masentui siitä aluksi, mutta lähti kuitenkin heti Hagasta Tukholmaan viettämään illan ja yön kuninkaanlinnassa hajanaisin mieltein ja jaellen toistensa kanssa ristiriidassa olevia käsityksiä.

Kansliapresidentti Ehrenheimillä oli silloin viimeinen keskustelu kuninkaan kanssa, joka oli päättänyt lähteä seuraavana aamuna pois pääkaupungista. Ehrenheimin hän käski lähteä kehoittamaan Södermanlannin ja Östgötan asukkaita nousemaan aseisiin ja kukistamaan yhdessä kenraali Tollin joukkojen

kanssa kapinan. Arvokas Ehrenheim rukoili polviltaan taipumatonta kuningastaan: "Jos Hänen Majesteettinsa tahtois välttää sisällissodan kauhuja eikä tahtois panna kruunuaan ja ehkä elämänsäkin ja sukunsa mainetta vaaralle alttiiksi vaan kuuntelisi rehellisen kansalaisen rukousta, ettei matkustaisi pois, vaan antaisi kutsua säädyt koolle ja peruuttaisi vihaa herättäneen sotaveron. Muuten saattaisi Hänen Majesteettinsa ehkä kruununsa ja henkensä vaaranalaiseksi!" Kuningas kalpeni, syöksähti ylös viimeisten sanojen johdosta ja vastasi: "Nouse ylös Ehrenheim, sanooko Ehrenheim niin?" Hetken mietittyään hän lisäsi: "Ei, ei Ehrenheim, joku Adlersparre ei koskaan pakota minua kutsumaan koolle sääytyjä ja kapinallisia säättämään joitakin lakeja. Pelkääkö Ehrenheim Adlersparrea? Kun Toll saapuu, kuritan minä kyllä Adlersparrea." "Ei", vastasi Ehrenheim, "en minä pelkää Adlersparrea, eikä Teidän Majesteettinnekaan tarvitse pelätä häntä, mutta yleinen tyytymättömyys, onnetoman Suomen sodan seuraukset ja sotaverot ovat todella kauheita. Teidän Majesteettinne, peruuttakaa ainakin laki sotaverosta ja aloittakaa rauhanneuvottelut, niin ehkä kaikki on vielä autettavissa." "Ei, minä tahdon ensin kurittaa Adlersparrea", olivat kuninkaan viimeiset sanat Ehrenheimille.

Samana yönä olivat muutamat upseerit kokoontuneet Suomen sodan entisen esikuntapäällikön, Porvoo Kiialassa v 1757 syntyneen Kaarle Juhana Adlercreutzin luokse, koska kuningas oli käskennyt heidän saapua luokseen seuraavana aamuna. Sen he päättivätkin tehdä. Lisäksi kuninkaan käskystä oli portit suljettu heidän jälkeensä, niin ettei kukaan voinut poistua linnasta.

Adlercreutz ja hovimarsalkka, eversti Silfersparre, asettivat upseereita useaan paikkaan, etenkin kuninkaan makuuhuoneen viereiseen huoneeseen. Siitten kun Södermanlannin herttua, kreivit Uggle ja Klingspor olivat kukin erikseen olleet kuninkaan luona ilman, että kukaan heistä oli saanut häntä suostutelluksi peruuttamaan aikomaansa matkaa tai kutsumaan sääytyjä koolle, astui Adlercreutz ja muutama muu upseeri sisään kutsumatta ja antamatta ilmoittaa itseään. Kuningas näytti hämmästyneeltä, mutta Adlercreutz ilmoitti kunnioittavasti yhtyvän edellisten anomuksiin ja toivovansa, että kuningas yleisen ja oman turvallisuutensa vuoksi jäisi pääkaupun-

kiin ja antaisi kutsua säädyt koolle. Kun kuningas jatkuvasti kieltäytyi, selitti Adlercreutz, että hän oli tullut Ruotsin kansan nimessä estämään Hänen Majesteettiinsa pois lähdön. Kuningas huusi heti: "Kavallus, kavallus, te olette kaikki lahjottuja ja teitä rangaistaan:" — "Me emme ole kavaltajia, Teidän Majesteettinne", vastasi Adlercreutz tyynesti, "vaan olemme totisia ja uskollisia ruotsalaisia, jotka toivovat voivansa pelastaa isänmaansa ja Teidän Majesteettinne onnettomuuksilta ja perikadolta." Kuningas paljasti miekkansa, mutta Adlercreutz juoksi häntä vastaan, otti hänet kiinni ja Silfversparre väänsi miekan hänen kädestään. Molemmat koettivat tyyntyttää kuningasta vakuutellen, ettei hänen tarvitsisi pelätä mitään pahoinpitelyä, jos hän pysyy paikoillaan. Mutta kuningas jatkoi huutoaan, "apua, he tahtovat murhata minut, apua", jolloin muutamat henkivartijat ja linnan palvelijat yrittivät murtaa oven ja tulla kuninkaan avuksi.

Kenraalimajuri Adlercreutz antoi avata oven ja astui reippaasti siitä temmaten samalla eräältä kamarihusarilta sapelin ja kenraali-adjutantti af Melliniltä sauvan nostaen sen ylitseen ja huutaen: "Nyt minä olen kenraaliadjutantti ja siinä ominaisuudessa käsken teitä tottelemaan ja olemaan rauhallisia." Häntä toteltiin. Sen jälkeen hän meni henkivartioiden huoneeseen, jossa monet olivat epä tietoisia siitä, mitä tapahtui. Adlercreutz vakuutti heille, ettei kuningasta uhannut mikään vaara ja että kaikki tapahtui isänmaan pelastamiseksi. Mutta monikaan ei ymmärtävästi tiennyt mitä pitäisi tehdä. Tämän epä tietoisuuden Adlercreutz hälvensi hänelle ominaisella varmuudella ja viisailuilla puheilla, niin että kaikki pian tyyntyivät.

Mutta jossain vaiheessa oli kuningas onnistunut sieppaamaan itselleen vanhan kenraalin, kreivi Strömfeltin, miekan. Kun tämä pyysi sitä takaisin, vastasi kuningas: "Te olette yhtä hyvä kenraali ilman miekkaakin." Samassa hän juoksi ulos erään salaoven kautta, jonka hän lukitsi jälkeensä. Adlercreutz tuli juuri silloin takaisin, mursi oven ja kiiruhti pakenevan kuninkaan jälkeen. Vaikka kuningas kaatui kiviportaissa ja loukkasi käsivartensa, ei Adlercreutz saanut häntä kiinni. Vahva ja suuri ylivahtimestari Greiff tapasi kuninkaan linnapihalla juoksemassa ainoata aukijätettyä, päävartion porttia kohti. Niin pian kuin kuningas huomasi Greiffin aikovan pidättää hänet, työnsi hän paljastetun miekan Greiffiä kohti, mutta niin huonosti, että se lävisti vain hänen hihansa melkein ilman naarmua. Vahva Greiff otti hengästyneen ja väsyneen kuninkaan kiinni ja kantoi hänet takaisin, jonka jälkeen häntä vartioitiin tarkemmin.

Kustaa IV Aadolf vietiin 29.3.1809 Gripsholman linnaan, josta hänet vapautettiin säätyjen päätettyä riistää sekä häneltä että hänen suvultaan oikeuden Ruotsin kruunuun. Juuri tuona päivänä oli Suomen kansalla ja sen kenraalikuvernöörillä, Yrjö Sprengtportenilla, suuri hetkensä. Silloin astui Suomen kansa itsenäisyytensä ensimmäisen askeleen. Keisari

Aleksanteri I antoi silloin Sprengtportenin lukea Porvoon valtiopäiville kokoontuneille säädyille ja kansalle jo aikaisemmin Sprengtportenin hänelle esittämän ja hänen allekirjoittamansa Hallitsijavakuutuksen, jolla Suomi kohotettiin kansakunnaksi kansakuntien joukkoon.

Sprengtporten oli puheissaan korostanut, että Suomen ollessa Ruotsin vallan alaisena sen taloudellinen vaurastuminen ja muu edistys oli hidasta ja vaivalloista. Suomi ei päässyt vapaasti ja oman luonteensa mukaisesti kehittymään, yhtä vähän kuin hyötymään maan ja luonnon sille tarjoamista hyödykkeistä. Yhä uudelleen tuhoavien sotien uhriksi joutuneen, aina pelon ja levottomuuden ympäröimänä, aina kadottamisen vaarassa eikä koskaan omastaan varmoina, suomalaiset lamautuivat niin hengen kuin ruumiinkin voimiltaan. Sprengtporten oli oikeassa — historia todistaa sen kumoamattomasti — siinä, että Suomen asema ruotsalaisena maakuntana ja riitamaana tämän valtakunnan ja Venäjän välillä mitä moninaisimmilla tavoilla oli vaikeuttanut ja edelleenkin vaikeutti maamme aineellista, henkistä ja nimenomaan myös kansallista voimistumista.

Eräessä kohdassa Sprengtportenin esittämät perusteet pitävät nykyaikaisenkin katsantokannan kanssa täysin yhtä. Kirjoituksessaan hän koetti saada hallitsijan vakuutetuksi, että Suomen kohottaminen itsenäiseksi valtioksi oli oleva hyödyksi niin Venäjälle kuin Ruotsillekin. Se oli tekevä lopun näiden valtojen välisistä sodista ja aikaansaava pohjoismaissa valtiollisen tasapainon, josta tuon ajan ihmiset odottivat niin paljon. Ajatus ei ollut uusi, senhän Venäjän hallitus oli itse julkaissut manifestissa 18.3.1742, jossa keisarinna Elisabet tarjoutui muodostamaan Suomesta barriereerin, välimuurin, joka erottaisi toisistaan Venäjän ja Ruotsin valtakunnat. Mutta meidän nykyaikain suomalaisten luottamusta saavutetun itsenäisyyden säilymiseen lisää se vakaumus, että tästä on hyötyä Euroopan ja lähinnä molempien naapurimaiden väliselle rauhalle.

Suvereniteetin, korkeimman määräämisvallan omissa asioissaan ja omilla alueillaan on Suomi saavuttanut vasta meidän päivinämme. Se on saavuttanut sen taisteluissa juuri sitä valtaa vastaan, jonka kannatukseen maamme itsenäisyyshiehet Kustaa III:n aikana rakensivat toiveensa. Kävi ilmi, että Venäjän hallitus, mitätöiden Aleksanteri I:n ja hänen seuraajiensa juhlalliset vakuutukset, pyrki tekemään lopun Suomen valtiollisesta erikoisasemasta ja sekoittamaan venäläisiä sen väestöön. Suomen kansaan juurtui tällöin se vakaumus, että ainoastaan täydellinen ero Venäjältä saattoi koitua sen pelastukseksi. Maailmansota ja sen aiheuttama kumous Venäjällä teki tämän mahdolliseksi. Pääasia on kuitenkin, että Suomen kansa on itsehallinnon aikana luonut itselleen aineellisen ja henkisen kulttuurin, joka enemmän, kuin mikään muu oikeuttaa sen itsenäisyysvaatimuksen ja varmemmin kuin mitkään vaihtelevat ulkonaiset valtasuhteet tulevaisuudessakin takaa sille itsenäisen valtio- ja yhteiskuntaelämän Euroopan sivistysvaltojen keskuudessa.

EUROOPPALAISET RUUDINKEKSIJÄT

Everstiluutnantti Matti Alajoki

Tulitusaineiden käyttö vuosituhansien ajan tulipalojen aikaansaamiseen ja räjäytystöiden suorittamiseen johti vain hitaasti varsinaisen ruudin keksimiseen niilläkin seuduilla, missä sen valmistukseen tarvittavia aineita — lähinnä salpietaria — oli luonnosta helposti saatavissa. Tähän kehitykseen lienee ollut useitakin syitä, joista merkittävin oli ampumaseisiin soveltuvien metallien valmistus- ja käyttötaidon yleistyminen varsin myöhään keskiajalla. Vasta tämä loi lopulliset ja pysyvät edellytykset ampumaruutien käytölle, vaikka niiden valmistusta lieneekin kokeiltu jo varhain, ja valmistusperiaate ja soveltamismahdollisuudet olivat aikakausien etevimmille tiedemiehille tunnettuja paljon aikaisemmin. Ensimmäisenä ampumatruuti otettiin käyttöön lähi- ja kaukoidän subtrooppisilla seuduilla kiinalaisten ja arabien toimenpitein.

Länsi-Euroopassa ruudin käyttöönotto taisteluvälineiden voimanantajana toteutui samanaikaisesti kahta eri tietä; toisaalta häviävän Itä-Rooman valtakunnan välittämien kokemusten ja perimätietojen sekä toisaalta luonnontieteisiin kohdistuvan tutkimustoiminnan kautta. Kun tarkastellaan tähän perustuvaa ruudin kehityshistoriaa, tulee varsinaisesti esiin kolme nimeä, englantilainen *Roger Bacon* sekä saksalaiset *Albertus Magnus Teutonicus* ja *Berthold Schwarz* eli *Konstantin Anklitzen*. Näille henkilöille on jatkuvasti — varsinkin epätieteellisissä keskusteluissa — haluttu antaa kunnia ruudin keksimisestä. Samalla keksijän valinta on valitettavan yleisesti riippunut

esityksen tekijän kansallisuudesta, henkilökohtaisista sympatioista tai historiallisen ajankohdan asettamista suuntavaatimuksista. On hämmästyttävää, miten sitkeää ja peräänantamatonta tämä väittely vielä nykyaikanakin on. Voidaan jopa sanoa, että tässä eurooppalaisessa kiistassa ensimmäisten ruutia käyttävien ampumaseiden todellinen keksimisajan kohtakin on unohtunut.

Edellä mainituilla 1200—1300-luvuilla eläneillä kolmella oppineella miehellä ei kuitenkaan luonnollisista syistä ole voinut olla mitään osuutta varsinaisen ruudin keksimiseen. Itä-Aasian ja arabialaisten kansojen samoinkuin kreikkalaisten tulitusaineiden käytön historia osoittaa tällaisen olettamuksen mahdottomuuden. Perusteeton on myös väite, että mainituista henkilöistä joku todetessaan valmistamansa aineseksen painevaikutuksen olisi ensimmäisenä keksinyt nimenomaan ampumaruudin, eli niinkuin eräissä maissa sanotaan tykkiruudin. Tämäkin oletamus kumoutuu kiinalaisten, intialaisten, arabien ja bysanttilaisten taitoon käyttää jo huomattavan varhain raketteja, räjäyttäviä ammuksia, miinoja ja tykkejä.

Mainitut kolme eurooppalaista tutkijaa ovat näin ollen voineet korkeintaan muilta kehittäjämailta saamiinsa tietoihin ja moniin kokeiluihinsa perustuen keksiä ruudin "uudelleen", parantaa ruutiseosta tai lisätä vanhan menetelmän tuntemusta. Ilmeisesti he eivät olleet edes ensimmäisiä ruudin valmistuksen kokeilijoita Länsi-Euroopassakaan. Tätä olettamusta

ainakin tukee Pariisissa jo vuonna 1227 Hotel-Dieu'lle annettu lupa "la recherche du salpêtre", eli oikeus etsiä salpietaria.

Kaikki edellä mainitut tosiasiat eivät kuitenkaan millään lailla alenna heidän arvoaan länsimaisen ruudinvalmistustaidon luoja. Ensimmäisenä heistä on syytä mainita saksalainen oppinut pappismunkki Albertus Magnus Teutonicus, joka oli englantilaisen Roger Baconin aikalainen. Albertus Magnus eli ja vaikutti Bollstädtin Grafenhausessa, mutta kuoli Kölnissä vuonna 1280. Hän oli aikakautensa tunnettuja alkemistejä, suuri teologi ja luonnontutkija. Hän tunsu ampumaruudin hyvin ja on kirjoittanut raketteja varten sekoitusohjeen "Ignis volans", joka on täsmälleen sama kuin Marcus Gracchus'in eli Graecusin vuonna 846 "Liber ignium" teoksessaan esittämä. Albertus Magnus ja Roger Bacon kaiken todennäköisyyden mukaan tutustuivat toistensa tutkimuksiin jälkimmäisen Pariisin kaudella.

Englantilainen Roger Bacon oli aikakautensa huomattavimpia tiedemiehiä. Niinkuin myöhemmän ajan Leonardo da Vinci, hän oli älyn jättiläinen, joka joutui kasvamaan taikauskon varjossa. Hän syntyi varakkaista vanhemmista Ilchesterissä vuonna 1214. Hän opiskeli Oxfordissa Robert Grosseteste'n johdolla, sai oppiarvon M. A. (= Master of Arts; vastaa fil. maist.), vihittiin papiksi vuonna 1233 ja siirtyi Pariisiin Yliopistoon vuotta tai kahta myöhemmin. Pariisi oli tänä aikana tieteellisen opiskelun keskus Euroopassa. Bacon saavutti suuren maineen taidoiltaan fysiikassa, matematiikassa ja alkemiassa, mutta epäonnistui täysin raha-asioittensa hoidossa. Kun hän palasi takaisin Englantiin, hän omisti tieteellisistä ansioistaan saamansa kunnianimen doctor mirabilis (ihmeellinen opettaja) ja huolettomasta elämäntavastaan johtuvat huomattavat velat. Bacon asettui jälleen asumaan Oxfordiin, jossa antautui fransiskaanimunkiksi vuonna 1250. Taloudellisessa ahdingossa eläen hän työskenteli eräässä Folly Bridge'n luona olevassa kivilinnassa. Hänen luentojaan sanotaan herättäneen kateellisten ja tietämättömien uskonveljiensä joukossa närkästystä. Sen johdosta, tai mahdollisesti tätä taloudellisissa pakotteissa hyväksi käyttäen, veljeskunnan johtaja Bonaventura määräsi Baconin vuonna 1257 uudelleen Pariisiin kymmeneksi vuodeksi alistettuna siellä tiukan munkkikurin alaiseksi.

Paavi Klemens IV, joka ihaili älykkään luostari-veljen oppineisuutta, antoi hänen tehtäväkseen valmistaa erikoistutkimuksen tieteellisen elämän vallitsevasta tilasta. Paavin väliintulon seurauksena ja annetun tehtävän valmistuttua Bacon vapautui karokitusmääräyksestään ja palasi Oxfordiin vuonna 1268. Kymmenen vuotta myöhemmin hänet kuitenkin jälleen vangittiin vääräoppisten mielipiteittensä perusteella. Hänen seuraava vapauttamisensa lykääntyi nyt aina vuoteen 1292 asti. Bacon, "englantilaisen ampumaruudin isä" kuoli Oxfordissa pian sen jälkeen, eli noin vuonna 1294.

Tutkimuksia tehdessään Roger Bacon'illa oli ilmeisesti käytettävissään mm Marcus Graecusin 800-luvulta peräisin olevan, tulitusaineita käsittelevän teoksen tiedot. Lisäksi hän oli kuullut idässä matkustaneiden kauppiaiden kertoneen kiinalaisten ja mongolien tuliaseista, joita he useinkaan eivät itse olleet edes nähneet. Hyvin syvän vaikutuksen häneen näyttää tehneen kertomus kiinalaisten Wei-yang'in varikon räjähdyksestä, jossa huo-tsh'iang'it — ruudilla täytetyt bamburuokoputket — olivat lentäneet ilmaan kuin "pelottavat käärmeet". Kaikki nämä seikat yhdessä herättivät etevässä tiedemiehessä halun itse valmistaa voimakkaita räjähdysseoksia. Tutkimustensa tulokset hän taltioi laajaan koon kirjalliseen tuotantonsa.

Roger Bacon'in arvokkain teos ruudin kannalta on hänen Epistolae de Secretis Operibus Artis et Naturae et de Nullitate Magiae'nsa, joka on omistettu vuonna 1249 kuolleelle Pariisin piispalle, William Auvergnelaiselle. Jos omistuskirjoitus on autenttinen, kirjoittajan on täytynyt perehtyä ruutiin ennen tuota aikaa. Alkuperäinen teksti on varsin todennäköisesti kadonnut, mutta kaksi osittaista käsikirjoitusjäljennöstä on olemassa, toinen Oxfordin Yliopiston Bodleian kirjastossa ja toinen Lontoon British Museumissa. Esityksen pääteemana on hyökkäys noituutta vastaan, ja ensimmäisessä luvuissa todistellaan, että tiede voi toteuttaa suurempia ihmeitä kuin "musta magia". Se oli rohkea väite ottaen huomioon aikakauden, jolloin ajatus kirjoitettiin. Teoksen loppuosassa Bacon kuvaa mielestään ihmeellisimmän totuutensa käyttäen — joko henkilökohtaisista turvallisuusyistä tai tarkoituksella estää vaarallisen tiedon joutumisen ymmärtämättömien haltuun — salakirjoittuna anagramman, kirjainleikin muodossa. Hän suositteli rikin ja salpietarin sekoittamista *lure mope can ubre'n* kanssa. Kirjainten siirrolla tästä sanaryhmästä muodostuu — yhden virhemerkinnän hyväksyen — "carbonum pulvere" (= hiilijauhe). Kokeellisesti Bacon päätyi ruudin seoskaavaan, jossa oli 41,2 % salpietaria, 29,4 % puuhiiltä ja 29,4 % rikkiä. Itse asiassa tämä oli huomompi kuin Marcus Graecuksen vanha kaava, mutta puhtaita aineita käyttäen Bacon kuitenkin saavutti voimakkaamman tuloksen.

Ruutitutkimuksissaan Bacon kiinnitti erityistä huomiota salpietariin, jota hän piti seoksen todellisenä räjähdysvoiman antajana. Hän kehitti myös raakasalpietarin puhdistusmenetelmää aineen täydellisen veteen liuottamisen ja uudelleen kiteyttämisen avulla. Bacon ei kuitenkaan jostain syystä ryhtynyt soveltamaan ruudin käyttöä sodankäynnin palvelukseen, vaikka olikin tietoinen sen räjähdysvoimasta.

Albertus Magnus Teutonicusin ja Roger Baconin ansiosta ruudintekotaito levisi huomattavasti Länsi-Euroopassa 1200-luvulla. Niinpä kölniläinen riimikronikka kertoo, että kaupungin piirityksen aikana vuonna 1258 Konrad von Hochstaden tarjosi ampujaa valmistamaan "sytytysputkia" eli raketteja veistämällä olevien laivojen polttamiseen. Myös Italiassa näitä aseita on todettu käytetyn ainakin vuonna 1281. Vähitellen ilmestyivät sotapäälliköiden käyttöön

älä menetä
ensimmäistä arvontaa

avaa
nuorisotalletustili

Helsinginpankissa
viimeistään
toukokuussa

30.000 mk
10.000 mk
5.000 mk
1000 mk
700 mk

Helsingin Osakepankki
palvelupankki

myös varsinaiset tykit. Ensimmäinen eurooppalaisen tykin tieto on Augsburgin kaupungista vuodelta 1301. Sen jälkeen Kastilian ruhtinaan Ferdinand IV sanotaan käyttäneen tykkejä Gibraltarin piirityksessä vuonna 1308. Vanhoista asiakirjoista on myös voitu todeta, että Genovan kaupungilla oli pieni tykki vuonna 1313.

Tykki oli siten Euroopassakin käytössä jo ennen kuin viimeinen ja kuuluisin kolmesta "ruudinkeksijästä" oli ehkä vielä syntynytäkään. Tämä mies oli legendaarinen fransiskaanimunkki Berthold Schwarz. Tiedot tästä haamuhenkilöstä ovat varsin ristiriitaisia ja usein esittäjäsuunnan tietyllä tavalla värittämiä. Tarkoituksellisen vääristelevinä voitaneen kokonaan hylätä sellaiset väitteet, ettei mainittua henkilöä olisi koskaan ollutkaan, vaan että hän olisi syntynyt vain jonkun saksalaisen kirjurin mielikuvituksessa. Epäselväksi kuitenkin jää tarkka aika, milloin hän on elänyt, ja onko kysymyksessä yksi tai useampia henkilöitä saman nimen alla. Keskiajalta peräisin olevien asiakirjojen perusteella voidaan päätellä, että hänen on täytynyt elää ainakin 1300-luvun puolivälissä. Tätä tukee mm ranskankielinen vuodelta 1354 oleva asiakirja, joka löydettiin Pariisin Kansalliskirjastosta vuonna 1838, ja kuuluu seuraavasti:

"Toukokuun 17. päivänä vuonna 1354 edellä mainittu lääninherra Roy, joka oli saanut tiedon erään Bertholde Schwarz nimisen munkin Saksassa tekemästä tykkien valmistuskeksinnöstä, määräsi tämän lähetettäväksi Ranskan Kuningaskuntaan antamaan neuvoja kyseisistä menetelmistä kuin myös estettäväksi niiden myymisen ulkomaille ja kuljettamisen kuningaskunnan ulkopuolelle."

Haetulta tuntuu väite, että jo Albertus Magnus olisi kirjoituksissaan antanut ymmärtää Berthold Schwarzin keksineen tykin. Tämän hyväksyminen merkitsisi sitä, että hän olisi elänyt jo sangen varhain 1200-luvulla. Missään tapauksessa se ei ainakaan sovellu tietoon, että Schwarz olisi kuollut vankeudessa Venetsiassa vuonna 1384. Toisaalta Freiburgin kaupungin asukkaat vielä tänäkin päivänä mielellään uskovat vanhaan taruun, että tämän pirullisen aineen "keksijä" lennätettiin ruutitynnyreittensä päällä istuen taivaan tuuliin kaupungin torilla joskus 1300-luvun puolivälissä.

Vanhoista selonteoista selviää, että Schwarz ei ollut hänen maallikko- eikä munkkinimensä. Varhaisimmissa kirjoituksissa häntä nimitettiin yhtä usein

"Bertholdus Nigeriksi" tai "Niger Bertholduksi" kuin Schwarziksikin. Ei ole epäilystäkään, että lisänimet on hänelle annettu hänen tieteellisten tutkimustensa perusteella. Berthold Schwarzia pidettiin tuon ajan tunnettuna "nigromantiuksena" eli magian mestarina, ts entisajan kemistinä — alkemistinä (kullan-tekijänä). Yleensä hänet samaistetaan Freiburgissa vastaavana aikana ruudin valmistuksen kanssa askarrelleeseen Konstantin Anklytziin eli Ankeniin. Ehdottoman varmana tätä olettamusta ei kuitenkaan voida pitää. 1300-luvun ruudinvalmistajien joukossa esiintyy myös nimi Petrus Germanus, joka saattaa olla Berthold Schwarzin vastine. Sen sijaan tykin keksijänä myös mainittu prahalainen Altirel lienee kokonaan eri henkilö. Müncheniläinen tulituskirja vuodelta 1432 kertoo, että "taidon ampua tykillä on keksinyt eräs mestari, joka on nimeltään Niger Bertholdus". Eräässä toisessa teoksessa vuodelta 1540 mainitaan tulitykin keksijänä B. Schwarz. Kirjan mukaan hänen uusi, "bombardiksi" nimetty murhävälaineensä voitti kaikki aikaisemmat saksalaisten valmistamat tavanomaiset aseet. Schwarz tarjosi "bombardiansa" venetsialaisille, jotka silloin, vuonna 1380 (!) olivat juuri sodassa genovalaisten kanssa. Kauppaan liittyi ehto, että valmistajien nimet oli salattava. Zürichissä vuosina 1389—1464 elänyt Felix Himmerlin on monien muiden keskiajan kronikoitsijain ohella myös kirjoittanut tästä uranuurtajaluonnontieteilijästä ja hänen urotöistään.

Vahvimpana todisteena sille, että Berthold Schwarz todella olisi ensimmäisenä keksinyt ampumaruudin (ja tykin), pidettiin tämän vuosisadan puolelle asti keskiajan rikkaan kaupunkikaupungin Gent'in vuosien 1300—1400 muistiinpano- eli aikakirjassa *De Memorial Book Staat Gent*'issä ollutta merkintää. Kaupunginhallinnon virkamiesluettelon jäljessä esiintyy vuoden 1313 ohella lause: "Item, in dit jaer was aldereers ghevonden in Duutschland het ghebruuk der bussen" (= "Samoin tänä vuonna eräs munkki Saksassa ensimmäisenä keksi bussenien käytön"). Belgialainen muinaistutkija P. A. Lenz väittää vuonna 1840 Gentin arkistoista löydettyyn toiseen, vuonna 1314 päivättyyn asiakirjaan kohdistamassaan tutkimuksessa bussenin olleen polttotaisteluvälineellä täytetyn putken, joka palavana heitettiin vihollisen keskelle. Koska tällaiset aseet olivat olleet käytössä jo paljon ennen Gentin aikakirjoissa esiintyviä ajankohtia, bussenin on arveltu tarkoittaneen sanan vaihtoehtoisena merkityksenä tykkiä, saksalaisen sanan die Büchse mukaan.

Ensinmainittu asiakirja on kuitenkin itse joutunut epäilyksen alaiseksi. Siitä on olemassa useita jäljennöksiä, ja englantilainen Sir Charles Oman tarkastessaan niitä vuonna 1923 sai selville, että vuosimerkintä 1313 esiintyi vain myöhemmissä painoksissa. Aikaisempiin se sitävastoin oli lisätty reunahuomautuksena luultavasti vasta 1500-luvulla. Sir Oman keksi myös, että varhaisimman aikakirjan reunamerkintänä oli vuosi 1393 eikä 1313. Virhe on syntynyt siten, että joku puhtaaksikirjoittaja on joko epähuomiossa tai tahallaan kirjoittanut myöhempiin jäljen-

nöksiin vuosimerkinnän MCCCXCIII:n asemesta MCCCXIII. Sir Omanin tekemä havainto ei luonnollisestikaan vielä todista sitä, kumpi vuosiluvuista on oikea, mutta se on tehnyt asianomaisen asiakirjan todistuskelpoisuuden kyseelliseksi. Kun tämä toteamus liitetään muihin Berthold Schwarzin elämäkerrassa löytyviin selvittämättömiin ja ristiriitaisiin kohtiin, on todella helppo väittää saksalaisen ruudin ja tykin keksijän olevan vain *un homme imaginaire* — epätodellinen, kuviteltu ihminen.

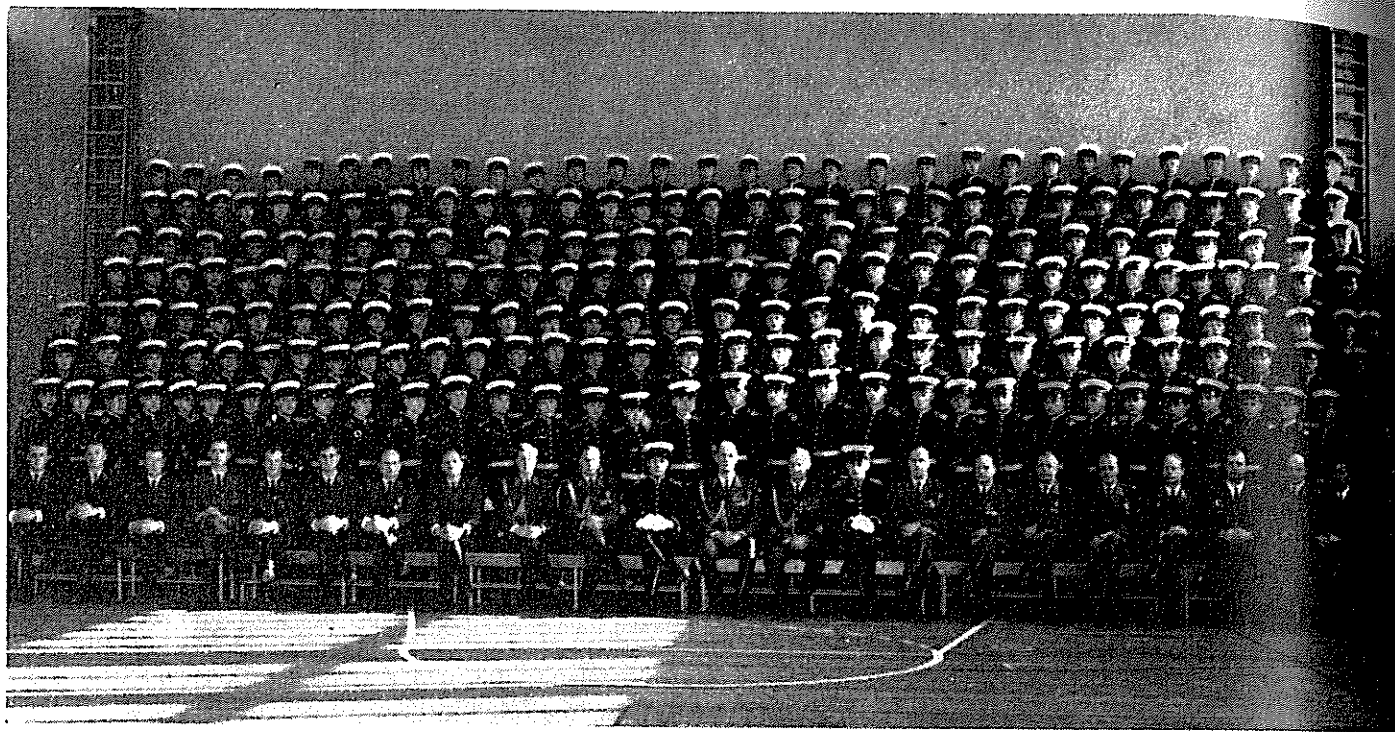
Ehkä todellisuudessa näin ei kuitenkaan täysin ole. Tarinat Freiburgin mustasta munkista ovat liian yksityiskohtaisia, liian hyvin ajan tapahtumiin sovitettavia ja liian monitahoisia ollakseen kokonaan jonkun saksalaisen kirjurin jäljennöstyötä tehdessään oman maansa korostamistarkoituksessa aikaansaamia. Sen sijaan voidaan olla täysin vakuuttuneita, että Berthold Schwarz ei ole keksinyt ruutia ja että on hyvin kyseellistä, onko hän edes valmistanut ensimmäistä eurooppalaista tykkiä. Mutta jotain totta ruudinvalmistustarussa täytyy kuitenkin olla, vaikka se ehkä jääkin ikuisiksi ajoiksi yksityiskohdiltaan selvittämättä.

Huolimatta siitä, että kertomukset Berthold Schwarzista olivat alunperin varsin ristiriitaisia, ne eivät kuitenkaan ole olleet esteenä tämän legendaarisen henkilön muotokuvan myöhemmälle "löytymiselle". Sellainen julkaistiin Andre Thevetin *Portraits et vies des hommes illustres*'issa (= "Kuuluisien henkilöiden muotokuvia ja elämäkertoja") Pariisissa vuonna 1584 varustettuna tekstillä "Barthold le Noir Schwarz, Inventeur de la poude et de l'artillerie Allemand de Nation et de l'Ordre des Cordeliers de St. Frencois" (= "Barthold Musta Schwarz, ruudin ja tykistön keksijä, kansallisuudeltaan saksalainen ja Frans Pyhän hengellisen veljeskunnan jäsen"). L J Gole on tehnyt kuvasta loistavan jäljennöksen. Aikanaan Berthold Schwarzille pystytettiin myös patsas Freiburg im Breisgaun kaupunkiin Lounais-Saksassa varustettuna vuosiluvulla 1353. Kolmas länsimaisen ruudinvalmistustaidon luoja ja "saksalaisen ampumaruudin isä" oli siten saanut pysyvän muistomerkin todennäköiseen kotikaupunkiinsa.

JOUTJÄRVI OY

LAHTI

Puh. 918 — 25 071

51. Kadettikurssi

Uusia upseereita kadettikuntaan

Maaliskuun 18. päivänä pidettiin Presidentinlinnassa 51. Kadettikurssin ja 36. Merikadettikurssin juhlallinen nimittämisilaisuus. Tasavallan Presidentti nimitti 203 maavoimien, 19 ilmavoimien ja 16 merivoimien uutta upseeria puolustuslaitoksen ja rajavartiolaitoksen vakinaisiin virkoihin. Yleisesikunnan päällikkö, kenraaliluutnantti R Arimo korosti vastanimitetyille upseereille kouluttajan ja kasvattajan vaativaa tehtävää maanpuolustuksen laajalla työsaralla.

Presidentinlinnasta uudet luutnantit siirtyivät Hietaniemen hautausmaalle, jossa he suorittivat kunnianosoituksen Hietaniemen sankarihaudalla ja Suomen Marsalkan haudalla. Myöhemmin päivällä uusilla upseereilla oli muistohetki Kadettikoulun Sankari-aulassa.

Iltapäivällä suoritettiin Kadettikoululla todistusten ja stipendien jako. 51. Kadettikurssin priimukseksi tuli kadettikersantti J K Ahlholm, lentokadettien priimukseksi kadettilylikersantti J H Uhari sekä 36. Merikadettikurssin priimukseksi kadettikersantti R J Villikari. 51. Kadettikurssin kunniamiekan sai kadettilylikersantti E T O Kolu, ilmavoimien kunniamiekan kadettialikersantti H J S Tuomai-

nen sekä 36. Merikadettikurssin kunniamiekan kadettipursimies M I Moisala.

Stipendejä jaettiin seuraaville: kadkers J K Ahlholm, kadkers E J Riuttala, kadväep I P Hollo, kad ylik E T O Kolu, kadkers I T Porras, kadkers R T T Mononen, kadkers T M T Juntunen, kadalik L J Härkönen, kadalik M O Kuivala, kadkers H T Pajunen, kadalik V I Kämäri, kadalik A J Vehviläinen, kadkers L J Kuparinen, kadkers V H Niska, kadkers O A J Mikkonen, kadkers O S J Uro, kadkers A O Numminen, kadalik K J Kokkonen, kadkers M J Lasonen, kadalik L J Norvio, kadalik J A Sarkala, kad J-V Takala, kad ylik J H Uhari, kadkers M A Ahtiainen, kadpursim M I Moisala, kadkers R J Villikari, kadalik R O Heimo, kad P A Hakala ja kad J A Virtanen.

17. 3. illalla luovutti 51. Kadettikurssi perinteellisen juhlamenoin Kadettikoulun lipun 52. Kadettikurssille. Samana iltana suoritettiin myös palkintojen jako ja palkintoja saivat mm kadetti K K Eilu (kultakompassi) ja kadettikers R T T Mononen (parhaan kouluttajan kiikari). Merikadettikurssin palkinnon saajista mainittakoon kadettikersantti R J Villikari (merenkulkukirja) sekä reiluimman kadetin kiikarin sai kadetti V I Voutilainen.

51. Kadettikurssin matrikkeli

JOUKKUE 51 A

4865	Ahlholm, Jorma Kalervo	Kemi	7. 12. 42
4870	Aro, Yrjö Emil	Jääski	18. 4. 43
4879	Halkio, Jarmo Johannes	Kuusjoki	27. 2. 43
4881	Halttunen, Toivo Johannes	Ilomantsi	28. 10. 41
4883	Happonen, Eino Antti	Tampere	10. 11. 40
4886	Heikkilä, Pekka Juhani	Vaasa	3. 10. 43
4889	Heliö, Ahti Tapani	Helsinki	2. 3. 41
4893	Hiissa, Tapio Toivo Henrik	Pälkäne	3. 2. 42
4899	Honkanen, Taisto Aatami	Karttula	23. 12. 39
4906	Hälvä, Eero Kalevi	Kuopio	2. 10. 41
4910	Hänninen, Pentti Oskari	Oulu	1. 11. 43
4922	Karvala, Raimo Juhani	Lappajärvi	19. 7. 40
4926	Keränen, Pertti Antero	Ilomantsi	24. 1. 42
4939	Korhonen, Toimi Johannes	Vehmersalmi	2. 5. 43
4952	Kuparinen, Lassi Juhani	Pieksämäki	18. 6. 41
4954	Kämäri, Vesa Ilkka	Helsinki	10. 12. 43
4962	Lampola, Erkki Tauno Olavi	Hämeenlinna	17. 7. 41
4965	Lehto, Ismo Harri	Kuopio	24. 11. 41
4975	Linkola, Kari Olavi	Helsinki	14. 4. 43
4978	Louni, Pertti Juhani	Seinäjoki	9. 8. 41
4984	Mattila, Jarmo Juhani	Kiukainen	12. 4. 44
4989	Mirola, Risto Pekka	Oulu	29. 4. 43
5001	Mäntylä, Markku Juhani	Helsinki	14. 1. 45
5006	Nissinen, Martti Olavi	Kuopio	25. 10. 42
5025	Pylkkänen, Paavo Esko Iivari	Mikkeli	30. 12. 41
5027	Pöntynen, Markku Untamo	Savonlinna	17. 2. 43
5042	Rytty, Esko Heikki	Haapavesi	4. 5. 43
5077	Tirkkonen, Seppo Aulis	Suonenjoki	16. 8. 40
5107	Viinikainen, Esko Antero	Mikkelin mlk	21. 7. 43

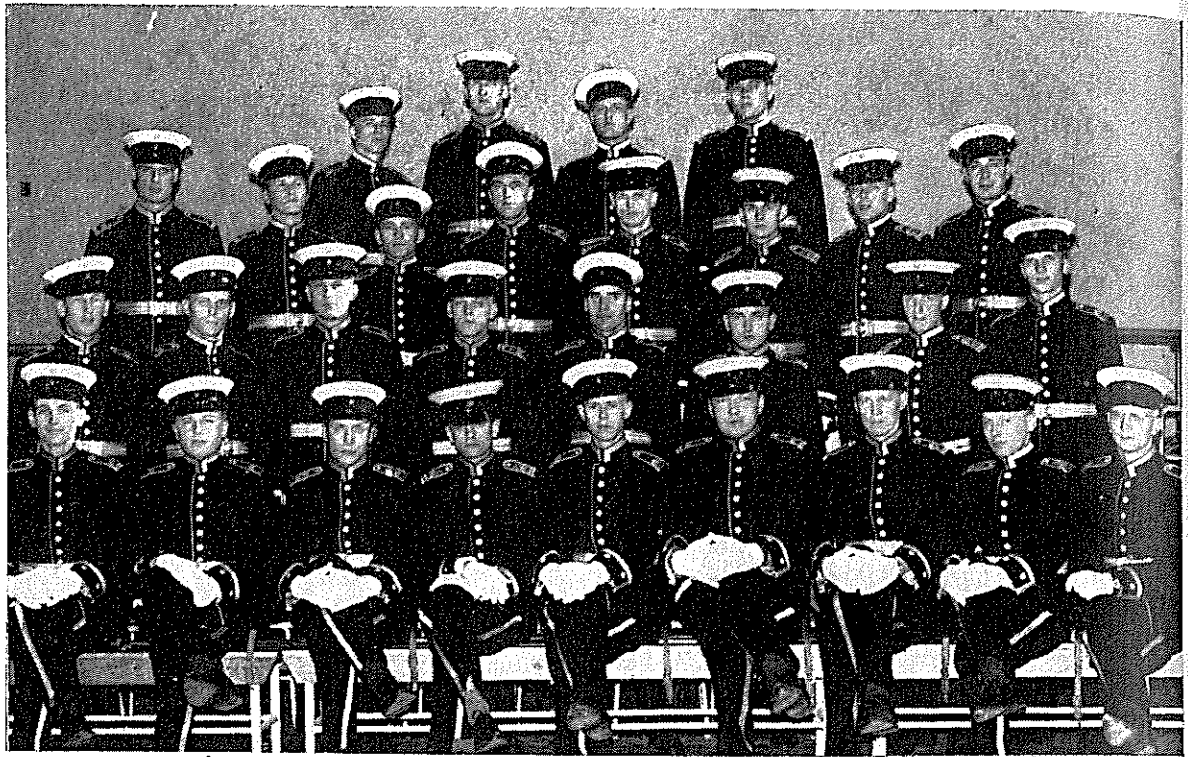
JOUKKUE 51 B

4866	Ahqvist, Bjarne Birger Ingmar	Kristiinankaup	18. 10. 44
4880	Hakala, Seppo Ilmari	Tampere	10. 3. 43
4891	Hervos, Pekka Juhani	Helsinki	18. 8. 42
4900	Honkonen, Keijo Juhani	Perho	15. 5. 44
4904	Hyle, Jukka Kullervo	Hamina	22. 8. 43
4916	Kallio, Raimo Tapio	Toijala	23. 8. 42
4931	Kiianlinna, Lauri Kalervo	Helsinki	27. 12. 44
4935	Kokko, Unto Kalevi	Varkaus	10. 6. 42
4940	Korkeala, Jorma Veikko	Ylistaro	7. 5. 42
4944	Koskinen, Pauli Vihtori	Kalvola	18. 9. 41
4949	Kuivala, Martti Olavi	Uusikirkko	6. 7. 43
4950	Kujasalo, Ilkka Pekka	Helsinki	1. 1. 45
4976	Linna, Pertti Uuno Olavi	Mäntsälä	16. 9. 41
4983	Manninen, Raimo Juhani	Porvoo	24. 3. 43
4986	Metsä, Kimmo Tapio	Porvoo	3. 6. 42
4992	Muhonen, Veli Ensio	Käkisalmi	20. 12. 42
5002	Mökkönen, Olavi	Kouvola	25. 3. 41
5016	Palo, Teuvo Heikki	Alatornio	19. 1. 40
5020	Pitkänen, Esko Tapio	Parikkala	1. 4. 40
5023	Pulkka, Kalevi Johannes	Mäntyharju	19. 3. 41
5033	Remo, Tapio Olavi Aleksanteri	Perho	11. 3. 44
5035	Riuttala, Eero Juhani	Kouvola	21. 8. 45
5037	Rouhe, Jorma Emil	Lohja	21. 10. 40
5038	Rouru, Hannu Erkki Olavi	Jyväskylä	29. 2. 44
5061	Suomela, Ilkka Juhani	Tampere	1. 10. 43
5065	Suontausta, Seppo Aukusti	Forssa	14. 1. 43
5070	Tanninen, Martti Salomo	Nurmes	15. 7. 31
5089	Tyynelä, Paavo Juhani	Iimantsi	13. 8. 43

JOUKKUE 51 C

4867	Ahonen, Pekka Sakari	Jyväskylä	31. 3. 41
4871	Auer, Pentti Aijol	Helsinki	1. 7. 39
4873	Eilu, Kalevi Kustaa	Pyhämaa	30. 6. 40
4875	Esko, Markku Ylermi Kullervo	Varkaus	8. 9. 43
4890	Herajärvi, Seppo Olavi	Alatornio	20. 1. 43
4892	Hiekkalinna, Simo Kalervo	Suomussalmi	13.12. 41
4903	Hutt, Heikki Ilmari	Vihti	24. 7. 42
4911	Härkönen, Lasse Juhani	Kymi	18. 6. 43
4912	Juntunen, Toivo Martti Tapio	Pielisjärvi	11. 4. 42
4918	Kalttinen, Kyösti Veli	Nurmes	7. 9. 41
4925	Keronen, Mauno Olavi	Savonlinna	21. 8. 43
4927	Kesti, Osmo Kauko	Oulu	29. 5. 40
4929	Kettunen, Ossi Kalevi	Siilinjärvi	10.10. 42
4936	Kokkonen, Kari Juhani	Kauhajoki	22. 1. 43
4957	Lahtinen, Jouko Juhani	Suolahti	18. 3. 43
4967	Lehtonen, Jaakko Keijo Kalevi	Pälkäne	28. 1. 43
4969	Leinonen, Vilho Aulis	Iisalmi	2. 8. 44
4987	Miekkavaara, Kari	Koivisto	11.12. 43
5021	Porras, Ilkka Tapio	Kuorevesi	6.11. 43
5024	Purjesalo, Kari Jukka	Säyneinen	6.10. 43
5050	Sandbacka, Stig Håkan Hugo	Tampere	13. 6. 43
5058	Strandholm, Lars Axel	Helsinki	10. 6. 43
5059	Suikkanen, Markku Juhani	Lohja	21. 5. 42
5063	Suominen, Pertti Juhani	Valkeakoski	11.10. 44
5076	Tilander, Heikki Tapani	Helsinki	30. 7. 44
5092	Utriainen, Erkki Juhani	Lahti	9. 6. 41
5102	Vanaja, Vesa Ari	Kouvola	11. 3. 43
5098	Vehkomäki, Leo Antero	Heinola	22. 8. 42
5111	Väättänen, Lauri Tapio	Uusikaupunki	7. 9. 43

JOUKKUE 51 D

4876	Fagerström, Sture Henry	Tammisaari	7. 3. 43
4895	Hirviniemi, Esko Ensio	Reisjärvi	6. 1. 43
4898	Hollo, Mikka Pentti	Tampere	10. 11. 44
4901	Hossi, Martti Tapio	Ypäjä	23. 2. 43
4909	Hämäläinen, Pentti Tapani	Lappeenranta	22. 3. 44
4914	Jämsä, Pentti Jalmarin	Virtasalmi	1. 4. 42
4917	Kallioniemi, Eero Seppo Matias	Kaustinen	3. 8. 43
4937	Kolu, Erkki Toivo Olavi	Jyväskylä	23. 3. 41
4945	Kostiainen, Eino Petter	Sääminki	17. 3. 41
4946	Kotilainen, Leo Julius	Viitasaari	24. 2. 41
4955	Laakkonen, Reino Juhani	Joensuu	31. 5. 40
4959	Laitinen, Hannu Martti Juhani	Asikkala	7. 12. 43
5117	Lehtinen, Tuomo Sulo Juhani	Helsinki	21. 12. 43
4995	Mustonen, Jukka-Pekka	Savonlinna	4. 10. 43
5003	Natunen, Reijo Ilmari	Enonkoski	13. 4. 43
5009	Numminen, Antti Olavi	Toijala	11. 12. 41
5047	Salminen, Pekka Matti	Tampere	10. 10. 43
5072	Taskinen, Jorma Juhani	Kangasniemi	17. 5. 43
5073	Thum, Kyösti Alfons	Keuruu	27. 8. 41
5075	Tiittanen, Raimo Armas	Kontiolahti	30. 8. 42
5080	Toukonen, Juhani Herman	Ilmajoki	23. 10. 40
5087	Tuusvuori, Martti Antero	Äänekoski	5. 7. 41
5093	Vaajamo, Seppo Juhani	Tampere	29. 4. 43
5099	Vehviläinen, Aarno Johannes	Parikkala	15. 8. 44
5101	Verronen, Seppo Jorma Oskari	Kannus	15. 2. 42
5104	Viherä, Pentti Olavi	Hämeenlinna	2. 6. 43
5118	Welander, Berndt-Erik	Helsinki	10. 2. 42
5115	Äikiä, Risto Kalevi	Pyhäjärvi	10. 4. 43
5116	Änkilä, Pekka Väinämö	Kalajoki	7. 3. 42

KENTTÄTYKISTÖ

4869	Anttinen, Heikki	Joensuu	30. 11. 42
4882	Hankia, Arto Aarne	Joensuu	16. 9. 41
4888	Heinlä, Erkki Uolevi	Ruokolahti	23. 11. 42
4894	Hinkkanen, Heikki Armas	Nokia	16. 2. 42
4923	Kaski, Olavi Iisakki	Pyhäjoki	28. 3. 41
4919	Kankare, Heikki Olavi	Hämeenlinna	3. 3. 44
4924	Kauriinoja, Risto Viljo Olavi	Humppila	27. 9. 41
4928	Keto, Kari Pekka Tauno	Helsinki	17. 6. 43
4934	Kling, Pekka Rolf Artur	Iisalmi	7. 11. 44
4951	Kunnari, Kauko Antero	Kuusamo	11. 1. 44
4956	Laakso, Anssi Lauri Kalevi	Kajaani	7. 3. 41
4966	Lehtolaine, Heikki Jorma	Oulu	26. 3. 43
4981	Luukkainen, Pekka Antero	Helsinki	31. 5. 41
4990	Mononen, Risto Taisto Tapani	Joensuu	14. 1. 43
4772	Naukkarinen, Seppo Juhani	Eno	8. 8. 41
5008	Nousiainen, Jouko Samuli	Helsinki	23. 1. 44
5010	Nuorivuori, Antti	Kouvola	27. 5. 44
5014	Pajunen, Heikki Tapani	Ulvila	30. 12. 43
5015	Pajunen, Markku Sakari	Helsinki	19. 3. 44
5030	Rantakari, Seppo Juhani	Peräseinäjoki	15. 5. 44
5036	Roselius, Risto Oskari	Vaasa	1. 11. 41
5040	Ruotsalainen, Paavo Martti	Iisalmi	26. 12. 40
5041	Rusama, Kari Juhani	Turku	17. 6. 42
5048	Salo, Tapio Matti	Kauhava	28. 5. 41
5054	Simovaara, Markku Juhani	Mäntsälä	30. 12. 43
5074	Tiikanen, Rauli Juhani	Lappeenranta	19. 4. 43
5100	Veijalainen, Viljo Valde	Jaakkima	24. 6. 42
5106	Vihriälä, Tuomo Aarne Johannes	Vimpeli	4. 12. 42
5108	Vilamo, Kari Erkki	Helsinki	22. 12. 43

Ilmatorjuntatykistö

Rannikkotykistö

ILMATORJUNTATYKISTÖ

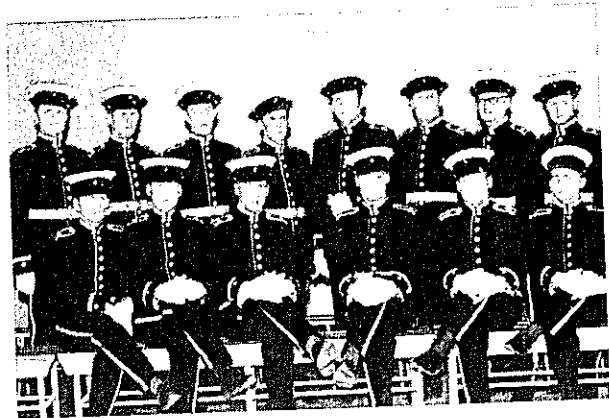
4872	Autio, Seppo Ilmari	Jyväskylä	16. 5. 43
4885	Hatsala, Aarno Allan	Maaninka	10. 5. 44
4896	Hirvonen, Ahti Kalevi	Kitee	31. 1. 43
4902	Hukkanen, Lauri Kalevi	Kokkola	21. 8. 43
4963	Lasonen, Mauri Jaakko	Jääski	5. 11. 43
4968	Lehtonen, Leo Kullervo	Lappeenranta	6. 8. 43
4970	Leinonen, Ilkka Jaakko Sakari	Mikkeli	2. 2. 44
4972	Liene, Esko Kalevi	Helsinki	9. 4. 41
4973	Liikkanen, Matti Pekka	Lauritsala	9. 5. 44
4994	Mure, Jaakko Arvi Antero	Mikkeli	15. 6. 40
5007	Norvio, Lauri Juhani	Kemijärvi	30. 4. 42
5017	Pankamo, Seppo Jarmo	Joensuu	21. 9. 39
5039	Runsas, Mauno Kaarlo Kalevi	Ylöjärvi	29. 5. 42
5094	Vahtonen, Jouko Juhani	Turku	3. 4. 43
5112	Yli-Perttula, Markku Sakari	Nokia	28. 4. 43

RANNIKOTYKISTÖ

4933	Kiviranta, Heikki Olavi	Turku	14. 3. 43
4977	Louhimies, Veli Pekka	Lohja	13. 2. 42
4982	Majaniemi, Markku Antero	Vehmaa	5. 7. 42
4996	Mustonen, Pentti Simo	Oulu	20. 6. 44
4999	Mäki, Mikko Vilhelm	Pöytyä	13. 12. 42
5000	Mäkinen, Matti Kalevi	Pori	27. 7. 42
5005	Niska, Veli Heikki	Rovaniemi	18. 1. 41
5026	Pääkkönen, Matti Johannes	Jaakkima	12. 8. 42
5029	Ranta, Mauri Valpas	Oulu	24. 2. 43
5053	Siivonen, Pentti Juhani	Kuopio	13. 4. 40
5096	Vapaavuori, Arto	Hämeenlinna	20. 7. 44

Viesti

Pioneerit

VIESTI

4905	Häkkinen, Niilo-Pekka Taavetti	Elimäki	27. 11. 41
4932	Kiiski, Seppo Tapio	Kotka	5. 2. 41
4964	Lehikoinen, Heikki Juhani	Helsinki	13. 8. 43
4998	Mäkelä, Pekka Kalervo	Helsinki	7. 2. 42
5022	Poutiainen, Heikki Kalevi	Kuopio	15. 4. 42
5051	Sarkala, Jukka Artturi	Turku	16. 12. 41
5067	Syväterä, Olli Pekka	Helsinki	30. 3. 41
5069	Tanner, Tapio Jurva	Tyrvää	24. 9. 42
5079	Torpo, Markku Erski Antero	Keikyä	18. 5. 42
5083	Tuominen, Ilkka Olavi	Lahti	23. 8. 43
5091	Uro, Oiva Seppo Juhani	Parkano	4. 6. 43

PIONEERIT

4874	Ericsson, Carl Bertel	Finsbång	18. 6. 42
4907	Hämäläinen, Matti Juhani	Hämeenlinna	24. 2. 41
4948	Kovanen, Jorma Juhani	Savonlinna	14. 3. 43
4958	Laine, Raimo Kotivaalo	Heinola	17. 9. 42
4960	Lampi, Aulis Erik	Siuntio	7. 12. 43
4980	Lukkari, Jussi Reino	Helsinki	16. 4. 43
4988	Mikkonen, Osmo Anto Johannes	Heinävesi	12. 5. 44
4991	Montonen, Jarmo Tapani	Rovaniemi	15. 7. 44
5012	Ojanperä, Seppo Juhani	Seinäjoki	15. 1. 44
5019	Pikkukangas, Heino Kalevi	Toholampi	19. 1. 44
5068	Takala, Jussi-Veikko	Helsinki	21. 3. 43
5078	Tolonen, Markku Jaakko Kullervo	Jaakkima	14. 7. 43
5086	Tuovinen, Erkki Johannes	Juuka	22. 3. 42
5113	Ylönen, Heikki Antero	Rantasalmi	26. 10. 42

Ilmavoimat

Ilmavoimien viesti

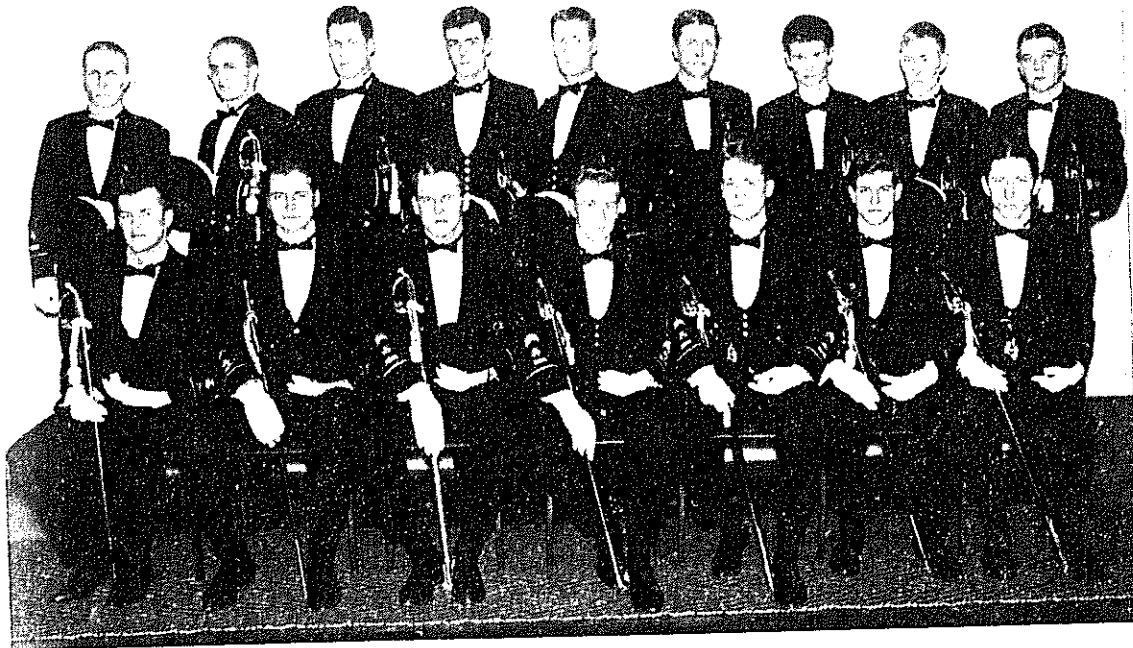
ILMAVOIMAT

4868	Ahtiainen, Matti Antero	Antrea	30. 11. 43
4897	Hirvonen, Eino Armas Juhani	Harlu	31. 6. 43
4920	Karling, Carl-Gustav Henrik	Helsinki	22. 5. 43
4941	Kortnesniemi, Antti Elias Tapani	Viipuri	4. 11. 43
4943	Koskenkari, Timo Tapio	Helsinki	10. 5. 43
4974	Linko, Reino Olavi	Turku	8. 7. 42
4993	Munukka, Raimo Juhani	Kirvu	6. 2. 39
4997	Myöhänen, Taisto Tapio	Pieksämäki	11. 8. 42
5031	Rantamäki, Esa Yrjö	Jämsänkoski	16. 9. 43
5032	Rautiainen, Aatto Juhani	Kajaani	3. 1. 43
5043	Rämä, Pentti	Kotka	25. 2. 43
5049	Salovaara, Matti Rony Georg	Tukholma	26. 5. 45
5060	Sukanen, Pekka Tapio	Forssa	1. 1. 44
5071	Tanskanen, Olli Paavo	Joensuu	19. 5. 43
5082	Tuomainen, Heikki Juha Sakari	Leppävirta	25. 6. 44
5084	Tuominen, Kyösti Juhani	Helsinki	3. 6. 41
5085	Tuominen, Seppo Ilari	Lahti	4. 1. 44
5090	Uhari, Jukka Heikki	Tampere	9. 1. 43
5095	Valtonen, Hannu Pentti Ensio	Savonlinna	2. 1. 43

ILMAVOIMIEN VIESTI

4884	Hartikainen, Heikki Kalevi	Helsinki	15. 1. 44
4930	Kiesi, Kalevi Antero	Turku	20. 2. 43
5018	Peltonen, Lauri Erkki Juhani	Hamina	24. 10. 44
5044	Rönköharju, Jarko August	Oulu	17. 7. 41
5057	Sistonen, Juhani	Kuopio	1. 6. 43
5103	Vihersaari, Lasse Huugo Pertti	Kalvola	1. 9. 33
5105	Vihriälä, Rauno Kullervo	Toivakka	10. 12. 43
5110	Väisänen, Erkki Juhani	Pieksämäki	10. 9. 44

36. Merikadettikurssin matrikkeli

36. MERIKADETTIKURSSI

706	Aalto, Kari Olavi	Pori	6. 12. 43
707	Haapanen, Ahti Viljam Kullervo	Rantasalmi	5. 8. 41
708	Hakala, Pekka Antero	Suonenjoki	23. 7. 43
709	Heimo, Raimo Olavi	Turku	16. 7. 42
710	Hyvärinen, Lauri Erkki Juhani	Kemi	8. 1. 44
711	Kiuttu, Erkki Pietari	Tornio	22. 7. 39
712	Konkola, Matti Antero	Leivonmäki	19. 2. 43
713	Laaksonen, Eero Aarne Juhani	Turku	20. 11. 42
714	Launomaa, Matti Klaus Henrik	Heinola	29. 4. 40
715	Moisala, Markku Ilmari	Turku	14. 3. 41
716	Naski, Erkki Ilmari	Helsinki	10. 7. 42
717	Nykänen, Matti Juhani	Lahti	3. 8. 42
718	Savolainen, Kari Elis Tapio	Kouvola	28. 2. 41
719	Villikari, Risto Juhani	Pori	10. 5. 41
720	Virtanen, Juhani Antero	Hankasalmi	21. 1. 42
721	Voutilainen, Väinö Ilmari	Kuusijärvi	5. 11. 41

Uutispaloja

Neuvostojoukot Itä-Saksassa

Itä-Saksassa oleva neuvostoliittolainen voimaryhmä käsittää valiojoukkoja, jotka muodostavat ns 1. strategisen portaan ytimen. Nämä nykyaikaisesti aseistetut joukot on varustettu sekä ydinasesotaa että tavanomaista sotaa varten. Ne käsittävät 10 panssaridivisioonaa, 10 moottoroitua jalkaväkidivisioonaa, tuki- ja huoltoyksiköitä sekä taktillisen ilma-armeijan. Kokonaisvahvuus n 320 000 miestä.

Panssarijoukoilla on n 6 000 T 54 ja T 62 panssarivaunua. Divisioonilla on rakettipatteristo ja armeijaan kuuluu ohjuspatteristo, jonka kantama on n 300 km.

Taktillinen ilma-armeija, joka on NL:n nykyaikaisin, käsittää n 850 taistelukonetta, kauko-ohjuksia ja ilmatorjuntaohjuksia.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 4/1967

LÄNSI-SAKSAN ASEVOIMAT

Tammikuun 3 p:nä astui 50 400 alokasta Bundeswehrin palvelukseen. Näistä oli 9 900 vapaaehtoisia ja 40 500 asevelvollisia. Asevoimat käsittävät kaikkiaan 468 600 miestä. Eri puolustushaarojen yhteensä 25 600 upseerista on 20 600 ammattisotilaita, mutta 111 600 aliupseerista vain 28 900 on vakinaisessa palveluksessa.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 2/1967

Vietnamin sota

Tammikuun alussa 1967 kohosi amerikkalaisten joukkojen vahvuus Vietnamissa 382 000 mieheen. 17. 12. 1966 tehdyn tilaston mukaan on Vietnamissa kaatunut 22. 12. 1961 jälkeen 6 406 amerikkalaista sotilasta ja haavoittunut 36 000. Sen lisäksi on menetetty alasammuttuina yli 700 lentokonetta ja helikopteria, näistä 495 Pohjoisvietnamin yläpuolella sen jälkeen, kun pommitukset alkoivat helmikuussa 1965.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 2/1967

Neuvostoliiton puolustusbudjetti

NL:n budjetissa kohoaa puolustusmenojen osuus v 1967 14,5 miljardiin ruplaan niiden oltua v 1966 13,4 miljardia. Tämän vuoden osuus merkitsee 13,2 % kokonaisbudjetista. NL:n sotilasmenot ovat nyt 6 miljardia suuremmat kuin v 1963, jolloin niitä korotettiin Berliinin kriisin vuoksi yhdessä vuodessa miljardilla ruplalla.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 2/1967

Jättiläiskuljetuskone

USA:n asevoimat ottavat v 1968 käyttöön uuden jättiläismäisen suihkukuljetuskoneen C 5 a, joka pystyy kuljettamaan 45 tonnin kuorman. Se voi lentää tällä kuormalla 10 000 km

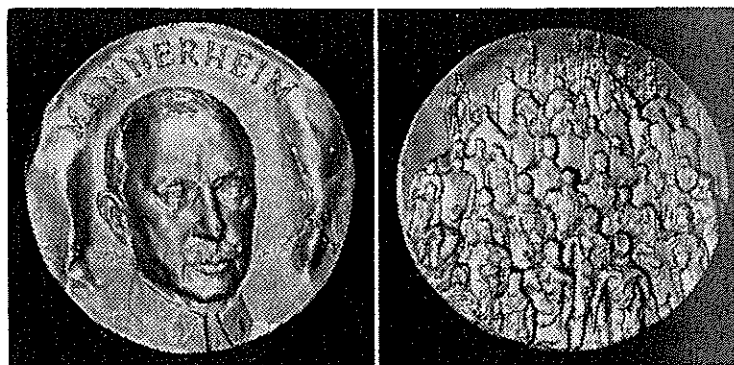
ilman välilaskua, mutta jos kuormaa lisätään 120 tonniin, on toimimatka 5 000 km. Tämän yli 74 m pitkän koneen siipien kärkiväli on 68 ja suurin nopeus 870 km/t. Vuoteen 1970 mennessä on suunniteltu valmistuvan kaksi lentoprikaatia á 32 konetta.

Allgemeine Schweizerische
Militärzeitschrift 4/1967

Ohjustentorjuntaohjus

Uusi neuvostoliittolainen ohjustentorjuntaohjus tunnetaan NATO-nimellä "Galosh". Otaksutaan, että tämä asejärjestelmä tulee olemaan käytävissä manntertenvälisen ohjusten torjuntaan v 1968 ja että ensimmäinen yksikkö tullaan sijoittamaan Moskovan suojaamiseen.

Wehr und Wirtschaft 4/1967

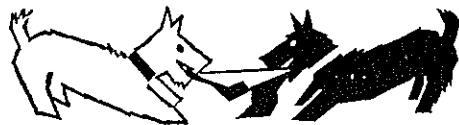

Suomen Mitalitaiteen Kilta on Suomen itsenäisyyden juhluvuoden kunniaksi lyöttänyt Mannerheim-mitalin, jonka on muovaillut kuvanveistäjä Eila Hiltunen. Mitalissa kuvataan Suomen Marsalkkaa edestä ja takasivussa esitetään väkijoukko, joka on kokoonnutut Suomen tasavallan presidentin ympärille. Mannerheim-mitali on ilmestynyt ensimmäisenä mitalisarjasta, joka kuvaa tasavallan neljää viime presidenttiä eli Mannerheimin lisäksi

Kekkonen, Paasikiveä ja Rytiä. Mitali on lyötetty pronssista 72 mm:n läpimittaisena.

Mitalin myynnistä ja jakelusta tulevat huolehtimaan Mannerheim-liitto ja Suomen Sotaveteraaniliitto. Mitalin hinta on 20 mk lisättyä lähetyksuluilla. Lähetys tapahtuu postiennakkolla. Tilatkaa muistomitali ensi tilassa puhelimitse tai postin välityksellä. Tilauksia otetaan vastaan Kadettikunnan toimistossa puh 657 384.

SIDOSTE

sukka kestää

MBT — 70

Aikaisemmissa Kylkiraudoissa on ollut mainintoja amerikkalais-saksalaisena yhteistyönä kehitettävästä 70-luvun panssarivaunusta. Äskettäin on julkisuuteen annettu lisätietoja tästä kehitystyöstä. Ensimmäiset kaikkiaan 16 prototyyppistä (8 amerikkalaista ja 8 saksalaista) tulevat kokeiltavaksi v 1967 aikana. Saksalaiset aikovat varustaa pääosan kalustostaan tavanomaisella modernilla psv-kanuunalla ja vain osan amerikkalaisten Shillelagh-ohjusversiolla. Vaunulle suunnitelluista ominaisuuksista on ilmoitettu mm seuraavaa:

- kolmen miehen miehistö
- automaattinen latausjärjestelmä
- 1500 hv (PS) moottori
- Laser-etäisyysmittari
- yönäkölaitteet sekä ajoa että ampumista varten
- taisteluainesuojaus
- paino alle 50 tonnin luokkaa.

Ensimmäiset sarjavalmistetut vaunut on suunniteltu otettavaksi käyttöön v 1972.

Wehr und Wirtschaft 3/1967

OY KOTKA STEVEDORING AB

KOTKA

Kadettikurssien kuulumisia

14. Kadettikurssi 35 vuotta

14. Kadettikurssi vietti 35. vuotisjuhlaansa Helsingissä 14. 5. 67. Kello 14 kokoonnuttiin Hietaniemen sankarihaudalle, jolle kurssin "kadettivääpeli" ja yhteysupseeri laskivat seppeleen 17 muun kadettitoverin kunnioittaessa tilaisuutta.

Illalla keräännettiin naisineen Kalastajatorpalle juhlaillallisille, joiden aikana kurssin "perinteiden isä" lausui tilaisuuteen saapuneet tervetulleiksi mainiten mm. seuraavaa: 55:stä vielä elossa olevista upseereista on enää 4 vakinaisessa palveluksessa. Kurssitovereista on 14 kaatunut viime sodissamme ja 13 muuten kuollut.

Ilta vietettiin rattoisasti menneitä muistellen sekä iloisia ja vakaviakin puheita pitäen. Kun kurssijuhla sattui yhteen paraikaa vietettävän äitien päivän kanssa kohdistettiin eräässä puheessa erikoinen kiitos ja tunnustus kurssitovereiden vaimoille, jotka aina ovat olleet tukemassa ja auttamassa miestensä työtä niin sodan kuin rauhankin ajan erilaisissa olosuhteissa ja toimissa. Tilaisuuteen saapuneet tervehdykset luettiin illan kuluessa ja Eino Rossille, joka vaikean sairauden takia oli estetty saapumasta tilaisuuteen, lähetettiin tervehdyssähke.

Kadetti n:o 858

19. Kadettikurssi 30 vuotta

Perinteelliseen tapaan kokoontui 19. Kadettikurssi viettämään vuosijuhlaansa Helsinkiin 20. 5. 67 viiden vuoden eron jälkeen. Kokoonntuminen tapahtui Kadettikoululle 30-vuotisjuhlan merkeissä. Osaanottajia ilmaantui kevätkiireistä huolimatta 32 kadettiupseeria. Päivän ohjelma tavanmukainen: kokous, lounas, kunnianosoitukset sankarivainajille sekä käynti marskin haudalla ja iltajuhla rouvineen. Osaanottajia olisi voinut olla ehkä vieläkin runsaammin, sillä jos kornetti Esko Särkipato, alias lt col Erik Patojärvi vaivautuu Maryland'ista (USA) joka viides vuosi Suomeen kurssijuhliin niin ei luulisi matkan olevan esteenä täällä Suomessa: ja olihan meitä mm Kössi Pulliainen Varkaudesta ja Arvo Roininen Oulusta saakka. Terveiset Erkki Lahdenperältä USA:sta. Hän on ollut vaikeassa auto-onnettomuudessa, mutta toipuu suomalaisella sitkeydellä. Sen sijaan täällä Suomessa on ehtinyt tänä viisivuotiskautena poistua joukostamme neljä kadettitoveria: kadetti

n:o 1377 Roine Pallasvuo, n:o 1361 Leevi Piippo, n:o 1380 Harri Rautvuori ja n:o 1460 Jorma Sarvanto. Kunnia heidän työilleen!

Kurssin perheutisten mukaan on keski-ikä vierähtänyt yli 54 vuoden. Kun 83 kurssin läpäissyttä nuorta kadettia jätti Kadettikoulun oli keski-ikä 24 v 9 kk 29 pv ja keskimääräinen paino 70,6 kg.

Elossa on tällä hetkellä 58, joitten ikärakenne vaikuttaa seuraavalta:

65 v ja yli 2 60 v ja yli 5 55 v ja yli 19 50 v ja yli 32

Vakinaisessa palveluksessa oli v 1957 14 evl, 20 maj = 34 upseeria; v 1962 oli 5 ev, 10 evl ja 9 maj = 24 upseeria ja nyt 1967 on jäljellä 13 upseeria eli 1 kenrmi, 7 ev ja 5 evl. Ulkomailla on 2 ja erossa vakinaisesta palveluksesta on 43 eri arvoista upseeria. Painavin mies on 102-kiloinen ja nykyinen keskipaino on 78,1 kg.

Perhelisää on keski-ikästä huolimatta tullut 1 tyttö ja 1 poika, joten kehitys osoittaa seuraavaa vauhtia:

v 1957	v 1962	v 1967
74 poik/70 tyt	87 poik/74 tyt	88 poik/75 tyt

Näistä lapsista on mennyt jo huomattava määrä naimisiin ja kurssi on alkanut tiivistyä kolmannessa polvessa. V 1962 oli vain 7 mummoa ja vaaria ja nyt on niitä 17. Jos poistuma otetaan huomioon, niin 19. Kadettikurssi on lisännyt suomalaista väestöä 150 hengellä eli 30 vuoden aikana viidellä hengellä vuodessa. On ilmeistä, että tahti tulee vielä säilymään lähimmän 5 vuoden aikana siitä huolimatta, että elossa olevista on 34 viettänyt jo hopeahääpäivänsä ja loput ovat hyvää vauhtia ottamassa tavoitetta kiinni.

Kadetti n:o 1375

		10. KURSSI	
Maj	Roster, Helmer Johannes	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
		12. KURSSI	
Maj	Koutsu, Klaus Kalervo	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
		3. Rt-KURSSI	
Maj	Helminen, Aarne Anselm	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
		4. Rt-KURSSI	
Ev	Uski, Lauri Esaias	myönnetty ero	5. 5. 1967
		18. KURSSI	
Evl	Karhunen, Jorma	ylennetty everstiksi reservissä	4. 6. 1967

Kapt	Lupari, Johan Erik (Erkki)	19. KURSSI	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Evl	Kaila, Matti		myönnetty ero	11. 9. 1967
Kaptil	Hongisto, Pauli Ensio	10. Me-KURSSI	ylennetty komentajakapteeniksi reservissä	4. 6. 1967
Maj	Palokangas, Markus Vilhelm	20. KURSSI	ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
Maj	Luukkanen, Vilho Olavi	21. KURSSI	ylennetty everstiluutnantiksi ja myönnetty ero	4. 7. 1967 5. 7. 1967
Kapt	Wahlström, Karl Gunnar		ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Evl	Mattila, Eero Olavi	22. KURSSI	myönnetty ero	7. 7. 1967
Evl	Pirkola, Heikki		myönnetty ero	4. 6. 1967
Evl	Öhman, Gunnar Vilhelm		ylennetty everstiksi	4. 6. 1967
Kapt	Markkula, Tauno Uolevi	23. KURSSI	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Kapt	Montell, Björn Odo Justus		ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Maj	Aho, Juho Henrik	12. Me-KURSSI	myönnetty ero	6. 5. 1967
Maj	Malmivaara, Väinö Juhani	24. KURSSI	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1967
Maj	Nissinen, Eino Pietari		myönnetty ero	3. 7. 1967
Maj	Pyykkö, Onni Olavi		myönnetty ero	9. 4. 1967
Kapt	Ignatius, Harry Erik	14. Me-KURSSI	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Kapt	Järventaka, Lauri Ilmari		ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Kaptil	Kaukovaara, Erkki		ylennetty komentajakapteeniksi reservissä	4. 6. 1967
Kaptil	Sarvimäki, Leo Erik		ylennetty komentajakapteeniksi reservissä	4. 6. 1967
Ylil	Laajanen, Lauri Matias	17. Me-KURSSI	ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
Komkapt	Ryynänen, Bruno Petter		ylennetty komentajaksi	4. 6. 1967
Kapt	Jalas, Ilkka Ilmari	25. KURSSI	ylennetty majuriksi	4. 6. 1967
Insevl	Noroviita, Kurt Hugo		ylennetty insinöörieverstiksi	14. 4. 1967
Evl	Poroila, Erkki Eugen		ylennetty everstiksi ja myönnetty ero	7. 7. 1967 8. 7. 1967
Maj	Salasvuo, Esko Vilhelm		myönnetty ero	4. 6. 1967
Kapt	Sundwall, Kurt Henrik		ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Maj	Vaasterä, Alf Algot		myönnetty ero ja ylennetty everstiluutnantiksi reservissä	3. 4. 1967 4. 6. 1967
Maj	Hagelberg, Kai Alfons	26. KURSSI	ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1967
Maj	Hautanen, Ilmari Martti		myönnetty ero	2. 6. 1967
Maj	Heinonkoski, Sulo Aatos		ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1967
Ylil	Laakso, Lauri Rafael		ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1967
Evl	Lepistö, Tuomas Johannes		myönnetty ero	5. 4. 1967
Kapt	Lintulahti, Martti Ilmari		ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Evl	Multanen, Eero Pentti		ylennetty everstiksi	14. 4. 1967
Maj	Niemi, Matti Olavi		ylennetty everstiluutnantiksi	4. 6. 1967
Kapt	Leinonen, Jorma Juhani	27. KURSSI	ylennetty majuriksi reservissä	4. 6. 1967
Evl	Sovijärvi, Eljas-Veli		myönnetty ero	7. 4. 1967
Maj	Sundqvist, Claes Pehr Alexander		myönnetty ero	4. 7. 1967
Ylil	Vinkkunen, Lauri Veikko		ylennetty kapteeniksi reservissä	4. 6. 1967
Komkapt	Louhi, Pentti Otto	18. Me-KURSSI	ylennetty komentajaksi	14. 4. 1967
Ylil	Lähteenmäki, Lauri Olavi		ylennetty kapteeniluutnantiksi reservissä	4. 6. 1967
Kapt	Pohjanpää, Heikki Johannes Immanuel	28. KURSSI	ylennetty majuriksi	4. 6. 1967

29. KURSSI		
Kapt	Pitkänen, Kalevi Johannes	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Ylil	Pusa, Pentti Heikki	ylennetty kapteeniksi reservissä 4. 6. 1967
Kapt	Siiilos, Kurt Alfred	myönnetty ero 6. 6. 1967
Maj	Wan, Alfred	myönnetty ero 15. 4. 1967
Kapt	Wuoti, Erkki	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
31. KURSSI		
Maj	Falin, Leo	ylennetty everstiluutnantiksi 4. 6. 1967
32. KURSSI		
Kapt	Aho, Juha Erkki	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
34. KURSSI		
Kapt	Hänninen, Aaro Arvid	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
36. KURSSI		
Kapt	Juusti, Niilo Matti	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Sirkiä, Lauri Kalevi	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
37. KURSSI		
Maj	Hietamies, Keijo Veikko Helmer	ylennetty everstiluutnantiksi 4. 6. 1967
Kapt	Mattila, Lassi Juhani	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
25. Me-KURSSI		
Kaptl	Wikman, Erik Einar	ylennetty komentajakapteeniksi 4. 6. 1967
38. KURSSI		
Kapt	Envall, Pertti Vihtori	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Haaranen, Kalle Matti Sakari	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Maj	Leppänen, Matti Vilho Sakari	ylennetty everstiluutnantiksi 4. 6. 1967
Kapt	Lötjönen, Veikko Olavi	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Palmen, Aarne Martti	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Rytkönen, Raimo Juha	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Tuominen, Teemu Sakari	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
39. KURSSI		
Kapt	Kärki, Rauno Olavi	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Peltonen, Arvo Olavi	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Pennanen, Keijo Kalervo	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Tiiri, Yrjö Mauno	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Vehmas, Leo Olavi	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Vettenranta, Eero Tapani	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
40. KURSSI		
Kapt	Juurikkala, Eero Antti	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
Kapt	Pernaa, Veli Yrjö	ylennetty majuriksi 4. 6. 1967
45. KURSSI		
Ylil	Auvinen, Risto Juhani	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Eronen, Matti Juhani	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Haapsamo, Heikki	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Hägglund, Johan Edvin Birger Gustav	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Jutela, Pertti Juhani	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Kairikko, Leo	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Karsi, Kari	ylennetty kapteeniksi 14. 4. 1967
Ylil	Kauppinen, Matti Johannes	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Koppinen, Risto	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Kopra, Lassi Matti	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Kumpulainen, Kalevi Mikael	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Maasalo, Veikko Juhani	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Mustonen, Pekka Juhani	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Nurmi, Pekka Samuli	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Peltomaa, Mauri Antero	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Penttilä, Raimo Armas	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Pulkkinen, Jussi Olavi	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Pärssinen, Juho Antero	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Rajamäki, Väinö Matias	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Tenhunen, Juha Sakari	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Tuomola, Olli Erkki Antero	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Vaittinen, Aarne Ilmari	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Varkila, Matti Antero	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Virola, Jouko Martti Ilmari	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Virtanen, Seppo Antero	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967
Ylil	Wächter, Lasse Erik	ylennetty kapteeniksi 4. 6. 1967

Rukousakti

Kadettikunnan vuosikokouksessa Kouvolassa 11. 3. 1967
Kenttärövästi Yrjö Massa

INTROITUS

Kristinuskon "kolme suurta" ovat usko, toivo ja rakkaus.

Tällä paikalla on puhuttu kahtena edellisenä vuonna uskosta ja toivosta. Tällä kertaa saanen puhua muutaman sanan rakkaudesta, jota Paavali pitää näistä kolmesta kaikkein suurimpana. Rakkaudesta on puhuttu maailmassa paljon, mutta siitä on pystytty toteuttamaan hyvin vähän.

Puhuessani tässä yhteydessä rakkaudesta, en luonnollisesti tarkoita sukupuolten välistä eros-rakkautta, vaan kristillistä agape-rakkautta, joka on kristillisen siveysoopin ydin ja josta on usein sanottu, että se on palvelevaa, palkkaa pyytämätöntä, anteeksipyytävää ja anteeksiantavaa rakkautta. Tämän rakkauden perustana on oikeus ja oikeudenmukaisuus, jota erityisesti laki pyrkii tulkitsemaan.

Rakkaus kuitenkin ylittää oikeuden, koska se epäitsekäässä palvelemisessaan on aktiivista, dynaamista ja spontaanista, kuten ruotsalainen teologi, piispa ja professori, Anders Nygren kaksiosaisessa teoksessaan "Den kristna kärlekstanken genom tiderna" on sitä luonnehtinut.

Voimmeko puhua tällaisesta rakkaudesta sotilaselämässä, jossa sotilaallinen kuri ja järjestys vallitsevat?

Mielestäni voimme. Ja sotilaspsykologiassa olisi tätä ajatusta syytä painottaa. Sotilaselämässä ei luonnollisesti voida tinkiä tiukasta kurista ja hyvästä järjestyksestä. Mutta on erehdys luulla, että rakkaus on tätä vastaan.

Jos tiukkaan kuriin ja hyvään järjestykseen sovelletaan oikean hetken tullen oikeassa tilanteessa rakkautta, sillä voidaan luoda joukkoon ja sotilaselämän ihmissuhteisiin sitä lämpöä ja jaloutta, joka nostaa joukon ja sen jäsenten hengen pakonomaisten kurin tilasta vapaaehtoisien palvelun ja keskinäisen kunnioituksen tasolle.

Kristillinen rakkaus jää tässä vajavaisten ihmisten maailmassa aina enemmän tai vähemmän täyttymättömäksi ihanteeksi, mutta sellaisenaakin se on erittäin arvokas ja tavoittelemisen arvoinen päämäärä, jonka toteuttaminen palvelee myös aina rauhaa maan päällä.

Sen lähteet ovat rakkaudessa Jumalaan ja siitä ei koskaan voida kokonaan eliminoida armoa ja anteeksiantoa. Nouskaamme näissä ajatuksissa kuulemaan Pyhän Kirjan sanoja kristillisestä rakkaudesta:

VERBUM AETERNUM DEI

"Jumala on rakkaus, ja joka pysyy rakkaudessa, se pysyy Jumalassa, ja Jumala pysyy hänessä" (1 Jh 4:16)

"Sillä niin on Jumala maailmaa rakastanut, että hän antoi ainokaisen Poikansa, ettei yksikään, joka häneen uskoo, hukkuisi, vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä" (Jh 3:16)

"Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi kaikesta sydäimestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi.

Rakasta lähimmäistäsi niinkuin itseäsi" (Mt 22:37, 39)

"Me rakastamme, sillä hän on ensin rakastanut meitä" (1 Jh 4:19)

"Rakkaus on pitkämielinen, rakkaus on lempeä, rakkaus ei kadehdi, ei kerskaa, ei pöyhkeile, ei käyttäydy sopimattomasti, ei etsi omaansa, ei katkeroidu, ei muistele kärsimäänsä pahaa, ei iloitse vääryydestä, vaan iloitsee yhdessä totuuden kanssa; kaikki se peittää, kaikki se uskoo, kaikki se toivoo, kaikki se kärsii. Rakkaus ei koskaan häviä" (1 Kor 13: 4—8)

ORATIO

Rukoilemme:

Jumala, kiitämme Sinua, että olet antanut maallemme ja kansallemme vapauden ja itsenäisyyden sekä sen arnessasi myös säilyttänyt.

Lisää meille, kansallemme ja kaikille maailman kansoille rakkautta Sinuun ja kaikkiin ihmisveljiimme, jotta rakkaus saisi meissä ja kaikissa ihmisissä voiton vihasta, ja että rauha voisi vallita meissä, kansamme keskuudessa ja koko maailmassa.

Erityisesti rukoilemme tänä päivänä: Siunaa Kadettikuntaa sekä sen työtä puolustusvoimienne ja kansamme parissa.

Amen

VERBA FINALIA

Kuulkaamme lopuksi virren sanoja, jotka kertovat meille siitä rakkaudesta, joka on elähdyttänyt aikaisempia sukupolvia:
"Rakkaus sä kuvaksesi Minut kerran tänne loit, Rakkaus, sä autuutesi mulle langenneelle soit. Rakkaus, mä itseni Sulle annan iäksi." (Virsi 354: 1)

Kadettikunnan vuosikokous

Pöytäkirja Kadettikunta r.y:n vuosikokouksesta, joka pidettiin Kouvolassa varuskunnan sotilaskodissa 11.3.1967 alkaen klo 16.30. Läsnä oli 32 edustajaa ja valtakirjoilla edustettuina 1314 jäsentä eli yhteensä 1346 jäsentä edustaen samalla 25 kadettiipiiriä.

Kokouksen puheenjohtajina toimivat kenraalimajuri T S a u k k o n e n ja kenraalimajuri M S H a n n i l a, sihteereinä majuri P O j a n p e r ä, everstilutnantti V H y p p ö n e n ja majuri E V a r a n k a.

1. §

Kouvolan varuskunnan upseerikerhossa järjestetyn vuosikokouksen avajaisjuhlan aluksi tuotiin Kadettikunnan lippu juhlasaliin Kouvolan varuskuntasoihtokunnan soittoa Ateenalaisten laulua. Tämän jälkeen Kadettikunnan puheenjohtaja kenraalimajuri T S a u k k o n e n suoritti vuosikokousjuhlan avauksen lausuen mm seuraavaa:

"Itsenäisen Suomen Kadettikoulusta valmistuivat ensimmäiset upseerit vuonna 1920 ja jo seuraavana vuonna perustivat ensimmäiseltä kadettikurs-silta valmistuneet upseerit yhdistyksen — Kadettikunnan, jonka 46:n toimintavuoden vuosikokous on tänään.

Itseasiassa säännönmukainen kadettikoulussa tapahtuva upseerikoulutus on jatkunut aukottomana Suomessa lähes kaksisataa vuotta. V 1777 aloitti silloinen Savon Prikaatin komentaja Y M Sprengtporten omalla kustannuksellaan kadettien kasvatuksen. Kadettikoulun virallisenä perustamispäivänä voidaan pitää 23.7.1779, jolloin H. M. Ruotsin kuningas hyväksyi Haapaniemen Sotakoulun perustamisen. Koulu on olemassaolonsa aikana joutunut vaihtamaan nimeään kokonaista kuusi kertaa, mutta opettajien ja oppilaiden ketju on aukoton perustamisesta aina tähän päivään saakka.

— — —
Lahduttavana piirteenä on 1808—09 sodassa todettava voimakkaat spontaaniset kansannousut ja erinomainen yhteistoiminta kunnolla johdettujen

joukkojen lähinnä Sandelsin johtaman prikaatin kanssa. Tästä voitaneen osittain kiittää Haapaniemen kadettikoulun vaikutusta ja sen kasvattien ehkä keskimääräistä runsaampaa määrää tämän suunnan upseeriston joukossa.

Rauhan tultua aloitti Haapaniemen sotakoulu toimintansa jo v 1812 muut-taen pian Haminaan. Lähes satavuotisenä aikana otettiin kouluun yli 1.500 oppilasta, joista Suomessa valmistui upseereita vajaa 900 muiden siirtyessä jatkamaan yliopistoon, osan siirtyessä venäläisiin kadettikouluihin.

Haminan kadettien tehtäväksi tuli siirtää Haapaniemen perinteet kautta Venäjän vallan ajan itsenäiseen Suomeen. Heidän vaikutuksensa isänmaallis-kansallisen hengen levittäjänä "vanhan väen" keskuudessa loi osaltaan henkisen pohjan maamme itsenäisyydelle.

— — —

Kadettikunta elää varsin voimakasta muutosten kautta. Kahdeksankymmeneltä ensimmäiseltä kurssilta ei ole enää montakaan upseeria palveluksessa. Vuosina 1947—55 oli useita erittäin pieniä kurseja ja muutamana viimeisenä vuonna valmistuneet kurssit muodostavat noin kolmanneksen puolustusvoimien upseeristosta.

Vanha polvi on jättänyt ja jättäneen nuoremmille perinnöksi varsin korkean ammattitaidon ja oikean isänmaallisen hengen. Organisaatio lienee olosuhteita vastaava ja välineistön kehitys varojen sallimassa määrin oikealla tolalla.

Avoin kysymys on, onko tähän mennessä tutkittu ja kehitetty ne keinot, joilla tarvittaessa korjataan ne aukot, jotka johtuvat maanpuolustustahtoa jäytävästä jatkuvasta toiminnasta ja

GIRLING

TEHOKAS, KESTÄVÄ ISKUNVAIMENNIN

Pääedustaja:

Oy Elektro-Diesel Ab

Lönnrotink. 45, Helsinki 18

lyhytaikaisen, puutteellisen koulutuksen aiheuttamasta yhteistunnon puutteesta. Toden tullen Suomen kansa on pystynyt ajattelemaan reaalisesti, antamaan parastaan. Kansan herääminen paikkasi aukot v 1939. Erinomaisen järkevä ja hyvä varusmiesaines, joka vuosittain astuu palvelukseen antaa aihetta uskoa hyvää.

Kuitenkin kun maa on hädässä ei pelkkä hyväuskoisuus auta. Ennenkuin vanha polvi lopullisesti poistuu olisi sen yhteisvoimin uuden polven kanssa määriteltyvä keinot joukon hallitsemiseksi vaikeissa oloissa ja luotava tälle edellytykset."

Avaussanojen jälkeen kenttärovasti Y Massa piti perinteellisen rukousaktin. Tämän jälkeen lauloi kadettikuoro Keskiaikaisen kirkkolaulun kokoelmasta Piae cantiones, Kymenlaakson laulun ja Sibeliuksen Finlandia-hymnin. Seuraavana kuultiin maisteri Veikko Talven esitelmä Kymenlaakson vaiheista. Juhlaesitelmän päätyttyä kenrm Saukkonen ojensi Kadettikunnan pienoislipun Kouvolan kaupungille Kouvolassa pidetyn vuosikokouksen muistoksi. Kaupungin puolesta lipun ottivat vastaan kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, pankinjohtaja, varatuomari Simo Rautala ja kaupungin johtaja, varatuomari Eino Brofeldt, joista edellä mainittu esitti kaupungin kiitokset.

Tämän jälkeen puheenjohtaja jakoi Kadettikunnan asiolevykkeet Kadettikunnan päämäärien hyväksi toimineille upseereille. Ansiolevykkeen saivat ev O J Lehti, evl J Muttonen ja kapt P A Mäkipää.

Puheenjohtaja ilmoitti valtuuskunnan hyväksyneen Kultraiseen Kirjaan merkittäväksi seuraavien upseereiden nimet

Kenrm K I Pöyhönen, ylenn kenrm 4. 6. 1966, kenrm L J Sutela, ylenn kenrm 4. 6. 1966, kenrm E I O Nuolima, ylenn kenrm 7. 6. 1966, kenrm J U Hynninen, ylenn kenrm 4. 7. 1966. Kontra-amir J K E Pirhonen, ylenn kontra-amir 7. 8. 1966. Kenrm E M A Vahla, ylenn kenrm 15. 8. 1966, kenrm O E Ylirisku, ylenn kenrm 20. 10. 1966, kenrm M S Avela, ylenn kenrm 7. 11. 1966, kenrm V I M Karvinen, ylenn. kenrm 10. 2. 1967. Kapt, prof P O Koli, nimitetty YKK:n, 1. 4. 66 alkaen Tampereen Yliopiston rehtoriksi 1. 7. 1962.

Evl U S Haahti ilmoitti kenraali Hannes Ignatiuksen Kadettisäätiön palkinmeen seuraavat upseerit

Teoksista

evl J Karhunen mk 500,—
maj A O Väänänen „ 300,—

Kirjoituksista

evl C-B Petander mk 1.500,—
kolmesta eri kirjoituksesta
evl M Suhonen „ 400,—

Tunnustuspalkinto

evl T Tuominen „ 250,—

Apurahat

evl C-B Petander „ 500,—
kapt O Nykänen „ 300,—

Juhlakokouksesta lähetettiin seuraavat sähköiset

- Tasvallan presidentille
- Puolustusministeri Sulo Suorttaselle
- Kenraaliluutnantti Yrjö Keinoselle
- Kenraaliluutnantti Kai Savonjouselle
- Kenraaliluutnantti Olavi Huhtalalle
- Everstinrouva Helvi Nurmiolle
- Kenraalinrouva Maria Heinrichsille

Jääk-evl H R Wihtol esitti kokoukselle seuraavien yhdistysten tervehdykset

- Jääkäriiliitto
- Upseeriiliitto
- Aliupseeriiliitto
- Reserviupseeriiliitto
- Reservin Aliupseerien Liitto
- Kymenlaakson Reserviupseeripiiri
- Kymen Reservin Aliupseerien Piiri
- Sotainvalidien Veljesliiton Kymen Piiri
- Sotilaskotiliitto

Tilaisuus päättyi Kouvolan varuskuntasoihtokunnan säestyksellä laulettuun Maamme-lauluun, jonka jälkeen lippu poistui soitto-kunnan soittaessa Ateenalaisten laulua.

2. §

Varsinaisen kokouksen avasi Kadettikunnan puheenjohtaja, kenrm T Saukkonen.

3. §

Vuosikokous todettiin sääntöjen mukaisesti kokoonkutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4. §

Puheenjohtaja esitti kokouksen työjärjestyksen muuttamista siten että

- kadetti-piirien alotteet käsitellään kohtana 8,
- toimintasuunnitelma kohtana 9,
- hallituksen selostus opintolainasioista kohtana 10,
- talousarvio kohtana 11 ja
- kokouksesta lähetettävä tervehdys kohtana 12.

Muutosesitys hyväksyttiin yksimielisesti.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin kenrm T Saukkonen ja M S Hannila, sihteereiksi maj P Ojanperä, evl V Hyppönen ja maj E Varanka, pöytäkirjan tarkastajiksi evl M Uotinen ja kapt O Alho ja ääntenlaskijoiksi kapt J Karvinen ja H Herrala sekä ylim K Kurki.

6. §

Kadettikunnan vuosikertomus oli etukäteen jaettu kadetti-piireille. Evl U Huuhtanen esitti vuosikertomuksen hyväksyttäväksi muutoksitta. Vuosikertomusta selostettaessa hän esitti toivomuksen, että ne piirit, jotka eivät ole osallistuneet Kadettikunnan lipun uusimiskustannuksiin, tekisivät sen alkavan toimintakauden aikana.

Vuosikertomus hyväksyttiin.

7. §

Hallituksen jäsen kapt P A Mäkipää esitti sekä Kadettikunnan että Kyli-raudan tilintarkastuskertomukset. Tili- ja vastuuvapaudesta keskusteltaessa toimi puheenjohtajana kenrm M S Hannila. Evl Y Pohjanvirta esitti, että hallitukselle myönnettäisiin tili- ja vastuuvapaus.

Tili- ja vastuuvapaus myönnettiin.

8. §

Hallituksen jäsen maj evp A Euramo esitti hallituksen selostuksen Kadettikunnan ja alaorganisaation uudistamisesta.

Asiasta käytiin vilkas keskustelu.

Päätettiin, että hallitus lähettää kadetti-piireille tarkasti muotoillun muutosesityksen suunnittelemastaan Kadettikunnan toiminnan ja alaorganisaation uudistamisesta. Samalla suoritetaan jäsenistön keskuudessa Kadettikunnan toimintaa koskeva mahdollisimman laaja mielipidetutkimus.

9. §

Kadetti-piirin tekemistä aloitteista katsoi puheenjohtaja Lapin, Hämeenlinnan ja Vaasan piirien esityksen tulleen käsitellyiksi keskusteltaessa Kadettikunnan toiminnan ja alaorganisaation uudistamisesta (vrt 8. §).

Turun kadetti-piirin esitys Säkylän uuden kadetti-piirin perustamisesta ja erottamisesta Turun kadetti-piiristä sekä, että Turun kadetti-piiriin kuuluvat meriupseerit kuuluisivat Kadettikuntaan Merivoimien kadetti-piirin kautta, päätettiin ratkaista alaorganisaatiokysymyksen käsittelyn yhteydessä.

Pohjois-Uudenmaan kadetti-piirin taloudellisia kysymyksiä koskevaan aloitteeseen oli Upseeriliitto luvannut vastata.

10. §

Kenrm M S Hannilan toimiessa puheenjohtajana evl M Uotinen esitti Kadettikunnan hallituksen laatiman toimintasuunnitelman v:lle 1967. Suunnitelmaan lisättiin 8. §:ssä mainittu päätös kenntätutkimuksen suorittamisesta jäsenistön keskuudessa.

Toimintasuunnitelma hyväksyttiin muilta osin muutoksitta.

11. §

Maj evp L Reunala esitti talousarvion v:lle 1967.

Käydyin keskustelun jälkeen talousarvio hyväksyttiin evl J Muttosen esityksestä. Samalla hyväksyttiin jäsenmaksun suuruudeksi mk 12,—, vapaaehtoiseksi alennetuksi jäsenmaksuksi mk 7,— ja uusien upseerien liittymismaksuksi (v 1968) mk 12,—.

12. §

Kuultiin hallituksen selostus kadettien opintolainatoiminnan aloittamisen mahdollisuuksista maj evp L Reunalan esittämänä. Suunnitelman mukaan Kadettikunnan hallitus asettaa takuun pankkiin ja saa täten oikeuden määrättyyn summaan saakka myöntää ko lainoja.

Esityksessä kuullut opintolainan saanti-, takuu- ym ehdot esitti evl K. Kuismanen hallituksen toimesta saatettavaksi kirjallisessa muodossa kadettioppilaskunnille ja siten lainaa tarvitsevien tietoon.

Esitys hyväksyttiin.

13. §

Hallituksen esityksestä päätettiin lähettää Kadettikunnan tervehdys Suomen kansalle itsenäisyytemme juh-lavuoden vuosikokouksesta.

14. §

Suoritettiin Kadettikunnan toimihenkilöiden vaalit.

Aluksi todettiin, että vanhasta hallituksesta kenrm P-J Gummerus oli kuollut, erovuorossa oli evl M Uotinen sekä ettei evl B Backström Vaasaan siirrettynä tule kysymykseen hallituksen jäsenenä.

Kadettikunnan puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti edelleen kenrm T Saukkonen ja uudeksi varapuheenjohtajaksi kontra-amiraali J Pirhonen.

Uusi hallitus sai seuraavan kokouk-panon:

Puheenjohtaja: kenrm T Saukkonen

Varapuheenjohtaja:
kontra-amir J Pirhonen

Jäsenet:

ev	M Haaksalo
komkapt	Y Halonen
maj evp	L Reunala
maj evp	A Marte
maj evp	A Euramo
kapt	P A Mäkipää
kapt	P E Jokinen
ltn	O T Katainen

Tilintarkastajiksi valittiin

evl	A E Ahola
evl evp	U K Lehtonen
evl evp	P K Heino

Varalle

evl evp	K K Mäntylä
evl	E U Seitola

Kadettikunnan valtuuskunnan jäseniksi valittiin seuraavat:

Helsingissä olevat jäsenet

kenrm evp	O Seeve
kenrm	M Sisto
evl evp	U S Haahti
evl	T Sutela
evl	M Uotinen
maj evp	U Silventoinen

Maaseutujäsenet

ev evp	K S Laakso
ev	T Kytölä
ev	B Backström
evl	J Muttonen
evl	Y Kärkkäinen
evl	Y Pohjanvirta
evl	P Holopainen
evl	U Huuhtanen
evl	P Kosonen

15. §

Vuosikokouksen seuraavasta pitopaikasta keskusteltaessa ilmoittivat Tam-misaaren edustaja maj evp K Palmroth ja Hämeenlinnan edustaja maj M Jo-kinen piiriensä olevan valmiit toimi-maan vuosikokouksen isäntinä v 1968.

Hallitukselle annettiin valtuudet määrätä vuosikokouksen pitopaikka harkintansa mukaisesti.

16. §

Kenrm T Saukkonen kiitti kokouk-sen osanottajia vilkkaasta asioiden käsittelystä ja päätti kokouksen klo 18.45.

Kadettikunnan puheenjohtaja

Kenraalimajuri T S a u k k o n e n

Sihteerit

Majuri P O j a n p e r ä

Vuosikokouksen valitsemina pöytä-kirjan tarkastajina olemme tarkasta-neet tämän pöytäkirjan ja todenneet sen vastaavan kokouksen kulkua.

Everstiluutnantti M U o t i n e n

Kapteeni O A l h o

Sisällysluettelo

	Sivu
Eversti K J Mikola Johtajanrohkeus ja -yksinäisyys	3
In memoriam	5
Kapteeni Martti Sinerma Döbeln — Mustanauha	6
Kapteeni Timo Merjala Näkymiä kenttätykistöstä	11
Majuri N Lappalainen Suomalaiset soturit vierailta taistelukentillä	16
Kapteeni M Lumme Suomen 1700-luvun upseeristosta	23
Majuri evp Lauri Hanén Miten Adlercreutz syöksi Ruotsin kuninkaan valtaistuimelta ja Suomi otti ensimmäisen askeleen itsenäisyyden tiellä	26
Everstiluutnantti Matti Alajoki Eurooppalaiset ruudinkeksijät	28
Uusia upseereita Kadettikuntaan	32
51. Kadettikurssin matrikkeli	33
36. Merikadettikurssin matrikkeli	41
Uutispaloja	42
Kadettikurssien kuulumisia	44
Rukousakti	48
Kadettikunnan vuosikokous	49

Tmi

VIRKAPUKU

TAMPERE

p. 23573

**VALMISTAA EDULLISESTI KAIKKI
VIRKA-ASUSTEENNE.**

Myymälä Helsingissä:

Ruusulank. 8

p. 495 520

KYLKIRAUTA

Kadettikunta ry:n järjestölehti

N:o 73

Päätoimittaja: evl E Korpikoski, PEjärj-
os, puh 625801/2231

Toimituskunta:

evlt E Korpikoski (phj) ja J Valtanen,
maj:t P Ojanperä (siht), N Lappalainen,
A Lauri, kapt A Mäkipää ja maist U Ryö-
nänkoski

Toimitussihteeri: kapt P Mattinen, Pää-
esikunta, puh. 625801/2863

Ilmoitukset: ltn V Levomäki, Sturenk 9
B 38, puh 714299

Taloudenhoito ja ilmoitusaineisto:
rouva Irja Wonkka, Liisank 1, Helsinki
puh 12681/333

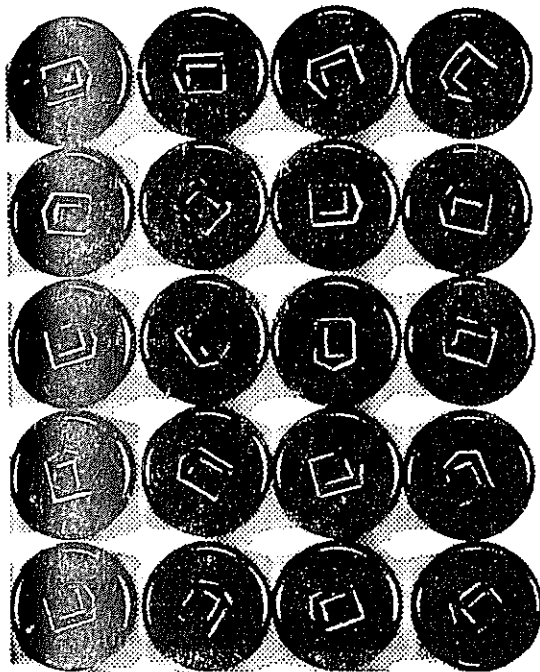
Kuvalaatat: Helander-Kliché, Helsinki
puh 632042

Osoitteen muutokset: Kadettikunnan toimisto,
Fredrikink 16 A, 625801/2877 tai 657384

Tilaushinnat: 1/1 v. 6:—, irtonumerot 1:50.

POSTISIIRTOTILI 30909

Silmä tarkkana, käsi tarkkana ja Lapuan patruuna tarkkana:

**näin on voitettu kolme olympiakultaa
ja yli 20 maailmanmestaruutta!**

Näin mahtava on LAPUAN PATRUUNOIDEN ansioluettelo. LAPUAN PATRUUNAT eivät noin vaihtavissa saavutuksissa ole olleet pelkkiä onnemesineitä. Tarkkuus on niiden laadullinen ominaisuus. Taatkaa Tekin joka laukaukselle kullanarvoiset olosuhteet, suurin tarkkuus, mikä tasalaatuisella patruunalla voidaan saada. Valitkaa LAPUAN PATRUUNAT!

LAPUAN PATRUUNATEHTAAN VALMISTUSOHJELMAAN KUULUVAT pienoiskiväärin patruunat, kiväärin patruunat (erityisesti mainittakoon tarkkuuspatruuna 7,62x53 R), erilaiset metsästyspatruunat, messinkiset haulikon hylsyt sekä luodit ja hylsyt eri patruunalaatuihin.

LAPUAN PATRUUNATEHDAS
LAPUA

NESTE
suomalaisen
teollisuuden
uranuurtaja

NESTEKAASUA
LIUOTTIMIA
BENSIINEJÄ
MOOTTORIPETROLIA
LENTOPETROLIA
DIESELÖLJYJÄ
POLTTOÖLJYJÄ
TIEÖLJYJÄ
BITUMITUOTTEITA

NAANTALIN ÖLJYNJALOSTAMO
PORVOON ÖLJYNJALOSTAMO

NESTE OY

KAIVOKATU 10 A, PUH. 13 833
HELSINKI 10

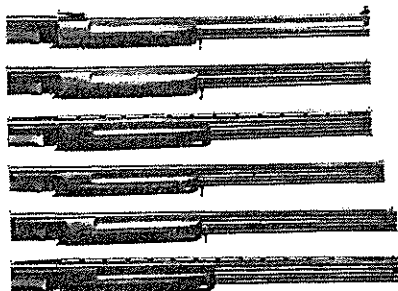
VALMET Oy.
Lentokonetehtas

TAMPERE

LEIJONA ASEET... maailmankuulua tarkkuustyötä

Lisäpiippuja: **haulikot** kal. 12/12 varustettuna tähtäyskiskolla tai ilman, pituus 66 tai 70 cm, kal. 16 ilman tähtäyskiskoa, pituus 68 cm. **Yhdistelmäaseet** kal. 25—35/12 ja 25—35/16 pituus 66 cm. Yhdistelmäaseet voidaan toimittaa myös kiikaritähäimen kiinnityslaittein varustettuna.

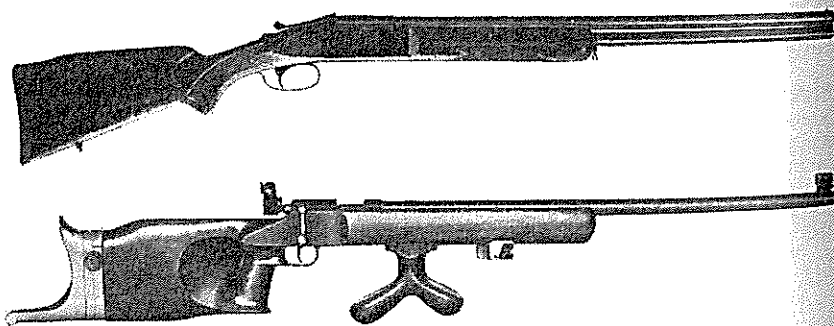
Valmet Oy Tourulan Tehdas
Tourula, puh. 19 100

Pääkonttori:
Punanotkonkatu 2, Helsinki 13,
puh. 11 441

Suomalaiset Valmet Oy:n LEIJONA-aseet ovat perusteellisen suunnittelutyön ja vuosien käyttökokemuksen muovaamia. Ne ovat maailmankuulua suomalaista laatutyötä, joka kestää ankarankin arvostelun. Niitä on viety yli 50 maahan. LEIJONA puhuu niin eräpoluilla kuin kilpailuareenoillakin. Ja puhuu omaa kovaa kieltään — sen ovat tulokset osoittaneet.

LEIJONA-HAULIKKO. Kaksipiippuinen hanaton haulikko, piiput päällekkäin. Väljyydet 12 ja 16. Liipaisimia 1 ja 2. Yläpiippu suppea, alapiippu puolisuppea. Automaattinen varmistin. Paino: kal. 16/3,1 kg, kal. 12/3,2 kg.

LEIJONA-KISKOHAULIKKO. Savikiekkoammuntaan suunniteltu 12. kal. haulikko. Varustettu tähtäyskiskolla ja kaksoisjyvällä. Piippujen pituus 26" tai 28". Erikoismallisia liipaisimia 1 tai 2.

SUOMEN LEIJONA TARKKUUSPIENOISKIVÄÄRI. Väljyys 22. Patruunapesän poraus kokopitkä. Etutähäimessä tunneli ja jyvänjalka renka- ja tolppajyvää varten. Takatähäimessä mikrometriasteikko sekä sivuettä korkeussuunnassa. Sylinterilukko. Kertalaukausase. Liipaisimen laukaisupaino 150—200 g tai säädettävissä aina 2 kg asti. Aseen paino 6,5 kg. 3 mallia: Standard, Match ja Champion.